

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU a examinat noile mașini destinate lucrărilor de reconstrucție a pământului

Comentariul în pagina 3

flacăra

anul XXXV
49
VINERI
5 DECEMBRIE
1986

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRATIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

Ziua și fapta pe măsură

Mobilizarea tuturor forțelor în vederea realizării la termen, și în cele mai bune condiții a sarcinilor de plan constituie imperativul de bază al acestor zile de intensă activitate economică. Recenta consfățire de lucru de la Comitetul Central al Partidului Comunist Român a constituit încă un prilej cu care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acționeze cu înalt spirit de răspundere pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a planului pe acest an și pentru pregătirea temeinică a planului pe anul 1987. În acest sens, a fost subliniată nevoia de a se acorda întreaga atenție încheierii, în cel mai scurt timp, a contractelor economice restante pe acest an, precum și definitivării contractelor orizontale la producția anului viitor. Interdependența sarcinilor de plan, faptul că de respectarea termenului de livrare într-o întreprindere depinde modul în care alte unități economice pot duce la îndeplinire sarcinile pe care le au, aceasta conferă termenelor de livrare, recuperării întârzierilor și respectarea normelor de calitate valoare de condiție fundamentală a bunei desfășurări a activității în economie. Existența unei puternice baze materiale, organizarea unei aprovizionări ritmice, introducerea modernizării, a progresului tehnic, concomitent cu găsirea de noi modalități în vederea reducerii cheltuielilor de cost, a economisirii de materii prime și

materiale, a reducerii consumului de energie, toate acestea reprezintă căi de mare eficiență în atingerea cifrelor de plan. În ele se regăsesc nevoile altor întreprinderi, ele sînt temelii pentru valorificarea superioară a unor noi produse, iar întârzierile unora perturbă, la modul cel mai serios, activitatea altor unități. Iată de ce nevoia de a respecta sarcinile de plan, termenele de livrare, constituie un fapt hotărîtor pentru bunul mers al întregii activități. Realizarea integrală a planului și onorarea la termenele prevăzute în contractele încheiate reprezintă o datorie de onoare dar și o obligație profesională a fiecăruia, stabilită prin sarcinile concrete ale fiecărui loc de muncă. Economia nu are nevoie de motivații, de justificări, ci de promptitudine în livrare, de ingeniozitate și creativitate, de efort și dăruire în parcurgerea dificultăților ivite, în atingerea obiectivelor propuse. Din acest punct de vedere, calitatea, emblema a performanțelor tehnice, rămîne o oglindă și pentru disciplină, pentru spiritul de ordine și organizare, pentru deschiderea spre nou. Dar dincolo de acestea calitatea a devenit o obligație stabilită prin lege și nerespectarea ei, livrarea de produse sub normele de calitate admise, reprezintă o încălcare gravă a legilor în vigoare. Cu atît mai mult, problema calității privește

(Continuare în pagina 2)

C. NISTORESCU

Drumurile deschise ale minerilor din Mehedinți

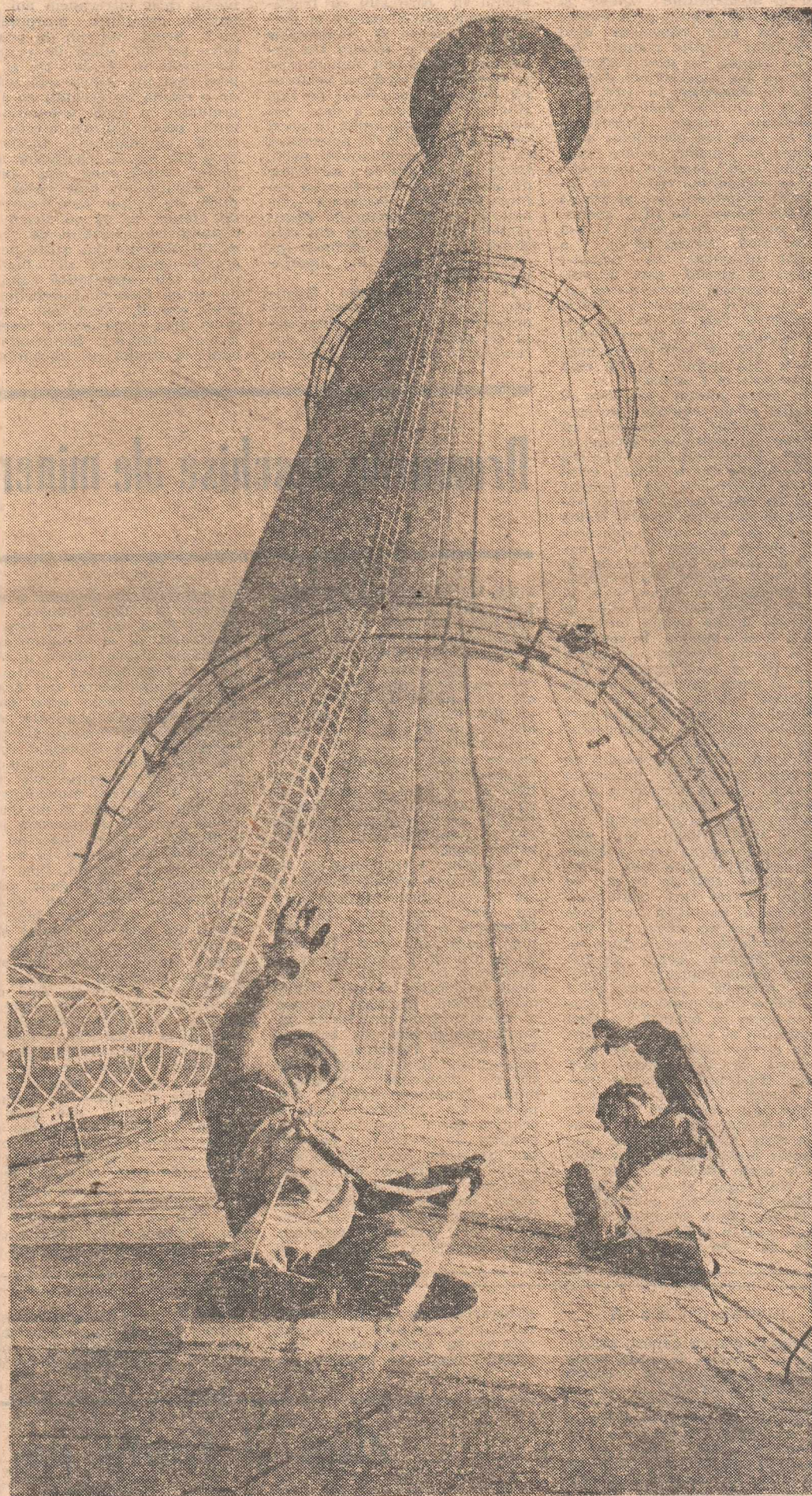
(pagina 2)

Descoperirea de la Amara

(pagina 7)

Treptele performanței

De curînd s-a încheiat faza zonală a Festivalului Artei și Creației Studentești, la Timișoara și Cluj-Napoca, unde s-au întâlnit numeroși artiști tineri din centrele universitare Craiova, Petroșani, Timișoara, Cluj-Napoca și Tîrgu-Mureș, fază ce urmează a fi completată cu alte două întâlniri, la București și Iași, în urma cărora vor fi desemnate formațiile calificate pentru etapa finală din primăvara anului viitor. O relatare despre etapa recent încheiată — în pagina 9 a revistei.

Ca un Everest de beton

De la înălțimea de 200 de metri, cît măsoară noul coș de dispersie a gazelor, constructorii privesc înapoi cu mindrie, admirînd natura și frumusețea Zlatnei aurifere

Fotografie de ELENA GHERA

Gînd

Vin în fața ta și ingenunchez
Pentru că tu ești mai puternică decît
moartea
Atît de curată și atît de înaltă în cele
pămîntești
Ca un trăsnet de primăvară care arde
zăpada
Vin în fața ta și ingenunchez,
binecuvîntată fii patrie
Pulbere voi fi, cenușă voi fi, nume scris
pe o floare de tablă
Dar tu mă ții pe broșe și sternul meu
ară cîmpiile singelui
Tu mă atingi pe umăr și inima mea
clatină munții
Om sînt, trecător sînt, în tine îmi găsesc
nemurirea.

MIRCEA FLORIN ȘANDRU

Fotografie de ELENA GHERA

Pe platoul bazinului carbonifer al Mehedinților zilele și nopțile vin subit, prin explozie, ca prin răsucirea unui comutator electric gigant. Într-un peisaj în care curburile scoartei au dispărut ori sînt pe cale de dispariție, în care coline și dealuri au fost dislocate, aplatizate, tesite, ferăstruite, ca să facă loc abatajelor subterane și marilor cariere sau „mine la zi”, soarele, diminețile, se suprapun violent pe întreaga întindere, ca printr-un contact sumar de filii aprins. L-a aprins un miner și s-a făcut ziua. Seara, la fel: a suflat un miner în uriașă lampă de carbid, care alături luminează întreg universul, și s-a făcut întuneric. Totul, sub golul vast al cerului, încremeneste, într-o tăcere deplină de univers care se regenerează. Așa trebuie să fie ziua și noaptea în Cosmos.

În afara acestui grandios al rotației și al revoluției universale, lucrurile și oamenii își trezesc un sentiment delicat și fragil. Întreprinderea minieră Mehedinți e foarte tină, actul ei de constituire s-a semnat abia în 1981. Sediul central, ridicat în marginea satului Valea Cucei, miroase încă a tencuială, zidurile scilipse într-un sofraniu deschis, încă neatatcat de pigmentii zgurei carbonifere. La Zegujani, la Husnicioara și la Prunisor-Livezile minele și „minele la zi” sovăie încă între a fi și a deveni. În primele două locuri lignitul izvorăște de-acum, și încă bogat, în valuri ce cresc succesiv, adesea amefitor, de la zi la zi, în ultimul ei și încă în stadiul cercetărilor geologice, hidrogeologice și tehnologice.

Tinerete năvalnică, setoasă de afirmare, vîstind o maturitate precoce, robustă. Creșterile producției se măsoară în cifre spectaculoase, care împing mineritul mehedințean tot mai aproape de prima linie a bătaiei energetice naționale. Planul anului 1987 va fi, ni se spune, de trei ori mai mare decât cel al anului în curs (care nu-i nici el de kolea: 1,7 milioane tone de lignit!), ceea ce, firește, impune celor de-aici foarte multe retusuri, completări, reveniri, redimensionări ale demersului productiv, făcute cu grija ca balanța negării hazardului și a confirmării faptelor certe, datătoare de perspectivă, să funcționeze fără cusur. Nu-i ușor de atins pragul abrupt al anului care vine, în condiția cînd, pe primele trei trimestre ale lui '86, datele către țară, neonorate, ale minelor Mehedinților s-au ridicat la peste 220.000 tone de lignit. Nu-i ușor, și totuși datele bătaiei în care sînt cuprinși cei ai locului, atent cercetați și riguros puși în ordine, spun, limpede, că „se poate”, că totul

depinde de ei, de mineri, de modul în care știu să fructifice capacitățile tehnice și materiale, marile și dinamicele resurse de care dispun. Un important detașament muncitoresc al bazinului, colectivul sectorului Zegujani, coordonat de ing. Alexandru Mituță, a dat, recent, o revelantă probă în acest sens, raportînd la 22 noiembrie, în ajunul referendumului păcii, integrala îndeplinire a sarcinilor de plan ale anului. În ziua referendumului — declarată „zi-record” — din abatajele Zegujanilor ieșeau primele din cele 65.000 de tone de cărbune înscrise, peste plan, în angajamentul minerilor.

În biroul inginerului Dumitru Gheorghe, directorul întreprinderii, domnește o atmosferă de comandament. E un du-te-vino de oameni, de la șefi de

care preînd rezolvării. Probleme care, intrerupem noi, tîn încă de greutatea începutului, nu? Scurt schimb de priviri între cei doi, clipă de ezitare, directorul se decide: tîn și nu prea mai tîn. Adică este vorba de o seamă de greutate ce s-au prelungit în timp, nepermis de mult, peste limitele oferite de scuza „șovăielilor inerente” (sau, mă rog, a „căutărilor inerente”, parcă sună mai bine) ale debuturilor. Este vorba, de pildă, de utilaje care s-au vîdit alături, ca să nu zicem la distanțe considerabile, de condițiile zăcămintului, silite de această nepotrivire să lucreze greoi, sub capacitățile stabilite de cartea tehnică. Lucrurile, la acest capitol, s-au mai dres, le-au dres constructorii respectivelor utilaje, lămurindu-se cum stă treaba cu zăcămintul,

cînd au îmbrăcat salopetele de mineri, ca să poată perfora ierarhiile pregătirii profesionale pînă la culmea pretinsă de ultramodernele utilaje pe care le minuieste. Și totuși...

Și totuși, cu ei, cu acești tineri și foarte tineri mineri, s-a obținut victoria de la Zegujani, cu ei s-au pus la punct utilajele șovăielnice, cu ei s-au dobîndit o serie de robuste întemeieri ale muncii, vizibile nu numai la Zegujani, ci la scara întregului bazin (101 la sută, indicele general al realizării productivității pe primele trei trimestre!), ceea ce dovedește, zăchide directorul Gheorghe, că se poate vorbi, și nu cu jumătate de gură, de existența, în Mehedinții cărbunului, a unui detașament de muncitori și specialiști apt să trăiască și să acționeze la nivelul de exigență

crătoare la lămpăria minei. Un Mihai Gheorghe, tot de la Husnicioara, intră în abataj însoțit de băieții lui, Gelu și Nicolae, proaspăt convertiți la o meserie dintre cele mai prețioase pentru viața și forța țării. Unul din cei doi a fost șofer, celălalt este absolvent al unui liceu de marină, dar amîndoi au renunțat la niște rosturi constituite de profesie și de existență ca s-o ia de la început, cu feroarea pionieratului.

Am întîlnit aceeași feroare, concretizată în fapte ce poartă adesea pecetea unicității, și la specialiștii tinărului bazin. Au fost 7 specialiști la început, azi sînt 250, din care 160 încă n-au atins deceniul de trudă în mine ori cariere. I-am găsit, în evasitate totalitatea lor, nu în birouri, ci în producție. Tinărul inginer Alexandru Braia lucrează pe un excavator cu rotor. E primul excavator din țară alcătuit exclusiv din piese „made in Romania”, iar tinărul inginer, după știința noastră, e primul, sau printre primii specialiști cu studii superioare care lucrează pe asemenea mașini, asumîndu-și „pe viu” contactul cu tehnica de cea mai înaltă clasă, răspunzînd direct de transferul virtuților ei în producție. Un alt tinăr specialist, subinginerul Cristian Arvat, „își face mina” de as și de comandant al tehnicii dirijînd o mașină de haldat. Sînt utilaje care costă zeci și zeci de milioane de lei, utilaje complexe, sofisticate, veritabile utilaje-uzină, răspunderea circuirii lor nefînd cu nimic mai prejos decît cea a unui director sau a unui inginer-șef de fabrică. Cei numiți aici, ca și alții ca ei, au înțeles acest lucru și îl aplică în practică, cu benefice consecințe și asupra producției și asupra propriei lor pregătiri.

Tinerii bazinului minier al Mehedinților trăiesc într-o lume deschisă, cu reliefurile deschise (vezi marile cariere!), cu orizonturile deschise. Ies din șut, negri de noapte, odată cu noaptea, suflă în lampă de carbid a soarelui, și peste vastele platouri deschise sub cer cade, brusc, întunericul. Atunci oamenii se spală, se odihnesc (în blocuri moderne, unde-i lasă la scară autobuzele întreprinderii), învață (în săli de cursuri și în ateliere-scoală dotate cu toate subtilitățile tehnice ale unui învățămînt eficient), rid, petrec, fac plajuri de viitor, iar cînd vine ceasul șutului aprind din nou lumina cea mare și scot la ziua cărbune.

Toate drumurile vieții lor — și ale vieții tinărului bazin — sînt drumuri deschise. Drumuri ce duc — cert și amplu — spre viitor.

ILIE PURCARU

Drumurile deschise ale minerilor Mehedinților

mine la constructori și instalatori de utilaje, telefoanele zbirnite, lumina fluorescentă desființează nopțile pînă tîrziu. Ședințele de analiză ale fiecărei zile se prelungesc cu ceasurile, cuvintele vin greu, oamenii sînt oșbiți, solicitările zilei au fost mari, țigările aprinse ard uitate la colțuri de buze, fiindcă gesturile sînt lungi, nesigure, parcă proiectate cu încredințorul, ca și evitate. Trebuie să te ridici în picioare ca să poți ține cuvintele drepte. Pînă la urmă se ridică toți, căci toți pică de osteneală, dar toți se vor trezi.

Discutăm, într-o clipă de liniște, despre problemele la zi ale întreprinderii. Interlocutorii sînt directorul Dumitru Gheorghe și directorul tehnic, ing. Vasile Teculescu. Împreună cu alți cinci specialiști ei au constituit, în anii '80-'81, „nucleul de bază” al minierului mehedințean (flancați, desigur, și de mineri cu experiență, nu mulți, veniți aici din bazinele Motrului, ale Prahovei, ale Căminăștilor), și, de atunci, se tot bat cu „problemele”. Probleme multe, complexe, diverse, disperse. Cu înfățișare adesea criptică (prin coeficientul de nouitate, de neprevăzut geologic sau minieresc, neîntîlnit în alte bazine carbonifere), altele labirintice (prin incapacitatea unora, de fapt a multora, prea tineri în meserie, de a se orienta în ele), totdeauna prezente, sufocante (prin iminența cu

al mașilor sarcini ce-i stau în față. Lingă localnici sînt și inși veniți din alte județe, din nouă județe. Toți, ni se spune, s-au constituit de-acum într-o familie, o mare familie muncitorească, în care s-au adus particularități, culori, accente, turnate toate într-o calitate nouă. Toți sînt mehedințeni, indiferent de locurile de obîrsie. Toți sînt legați de tinărul bazin energetic, de niște legături ca de rudenie. Amintirea începuturilor, cu întreaga-i încărcătură de bărbăție și de fraternitate, este prea proaspătă și prea puternică pentru ca oamenii să se mai poată despărți în familii, cu capi de familie, în familie sau neamuri. E mai simplu și mai util să se păstreze vechea și nobila solidaritate a trudei cot la cot din vremea străpunerii primelor mine, a luptelor cu apele și cu nisipurile. O asemenea familie n-are nimic de-a face cu familiile de pionieri din vestul american, deși un reporter a riscat apropierea. Raportul este mai curînd invers, fiindcă acești desțelenitori de pămînturi virgine n-au venit aici, precum ceilalți, ca să-și dureze fiecare, pe cont propriu, o „situație”, ci, dimpotrivă, ca să ridice această mindrie a tuturor care e noul sediu al energiei țării. Au venit aici ca să rămînă, nu ca să plece. Un Petre Medinceanu, brigadier la Husnicioara, și-a adus cu el și nevasta, azi lu-

al mașilor sarcini ce-i stau în față.

Lingă localnici sînt și inși veniți din alte județe, din nouă județe. Toți, ni se spune, s-au constituit de-acum într-o familie, o mare familie muncitorească, în care s-au adus particularități, culori, accente, turnate toate într-o calitate nouă. Toți sînt mehedințeni, indiferent de locurile de obîrsie. Toți sînt legați de tinărul bazin energetic, de niște legături ca de rudenie. Amintirea începuturilor, cu întreaga-i încărcătură de bărbăție și de fraternitate, este prea proaspătă și prea puternică pentru ca oamenii să se mai poată despărți în familii, cu capi de familie, în familie sau neamuri. E mai simplu și mai util să se păstreze vechea și nobila solidaritate a trudei cot la cot din vremea străpunerii primelor mine, a luptelor cu apele și cu nisipurile. O asemenea familie n-are nimic de-a face cu familiile de pionieri din vestul american, deși un reporter a riscat apropierea. Raportul este mai curînd invers, fiindcă acești desțelenitori de pămînturi virgine n-au venit aici, precum ceilalți, ca să-și dureze fiecare, pe cont propriu, o „situație”, ci, dimpotrivă, ca să ridice această mindrie a tuturor care e noul sediu al energiei țării. Au venit aici ca să rămînă, nu ca să plece. Un Petre Medinceanu, brigadier la Husnicioara, și-a adus cu el și nevasta, azi lu-

(Urmare din pag. 1)

produsele pentru export, prioritate ca termen și performante tehnice. Colectivele de oameni ai muncii raportează în aceste zile realizarea producției pentru export prevăzute pentru întregul an, dovadă a condițiilor create, a preocupărilor sporite de a răspunde prin fapte exigentelor formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sute de întreprinderi lucrează din plin la acoperirea cu contracte pentru export în vederea pregătirii în bune condiții a producției pe anul 1987. E în această spiritul revoluționar al bunilor gospodari,

eliberarea de presiunea realizării la zi a sarcinilor de plan pe care aceste întreprinderi, prin eforturi susținute, printr-o mai

gram de perfecționare a organizării și modernizării producției în toate unitățile economice se află într-o perioadă de de-

a productivității muncii, reducerea consumului de materiale și de energie, ridicarea eficienței economice la un nivel supe-

impune recurgerea la mijloacele organizării științifice a producției, introducerea tehnologiilor moderne și aplicarea de noi soluții.

În curînd se apropie ultimele file de calendar. Luna decembrie, o lună hotărîtoare în realizarea sarcinilor de plan prevăzute pentru acest prim an al cincinalului, fapt care presupune eforturi suplimentare, îmbunătățirea organizării muncii și găsirea de noi resurse în vederea pregătirii temeinice a producției pe anul 1987, pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a tuturor obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului.

Ziua și fapta pe măsură

bună organizare, au reușit să le asigure în devans.

Din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, amplul pro-

plină îndeplinire. Aplicarea măsurilor elaborate cu acest prilej își arată din plin roadele. Unități economice de vîrf anunță creșterea cu procente grăitoare

rior. În unitățile economice în care se înregistrează o tendință de creștere a cheltuielilor de producție și, implicit, o diminuare a eficienței economice, se

Asigurarea cu mașini pentru îmbunătățiri funciare

Recent, în cadrul unei expoziții amenajate la Complexul din Piața Ștefaniei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a examinat modul în care se acționează pentru realizarea sistemelor de măsuri necesare înlăturării programului de irigații, desecări și combatere a eroziunii solului. În expoziție au fost prezentate utilaje speciale de săpat canale, mașini de săpat și transport pământ, utilaje de încărcat și ridicat, mijloace de transport. Expoziția pune totodată în evidență preocuparea țării noastre pentru folosirea în scopuri pașnice a unor categorii de mașini și instalații de tehnică militară devenite disponibile prin transpunerea în viață a măsurilor inițiate de președintele României cu privire la reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale țării noastre.

În timpul vizităii expoziției și în cadrul analizei desfășurate cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat rezultatele obținute și a cerut cadrelor de conducere, tuturor specialiștilor prezenți să acționeze în continuare cu fermitate pentru urgentarea fabricației de serie a noilor utilaje, instalații și echipamente, pentru realizarea în cele mai bune condiții a sistemelor de mașini destinate înlăturării programului de îmbunătățiri funciare. Participanții la întâlnirea de lucru au asigurat pe secretarul general că vor face totul pentru traducerea în faptă a indicațiilor primite, pentru asigurarea, la un înalt nivel calitativ, a tuturor mașinilor și utilajelor necesare pentru înlăturarea amplului program de îmbunătățiri funciare, program de importanță esențială pentru creșterea potențialului productiv al pământului în vederea obținerii unor producții agricole tot mai mari, în concordanță cu hotărârile Congresului al XIII-lea al partidului, cu obiectivele noii revoluții agrare.

Întru pe poarta întreprinderii de confecții din Satu Mare cu trac, înlocuim unui actor înaintea premierei. N-am fost acasă la ea niciodată, dar am rivnit mereu să port haine de la „Mondiala”, o marcă a eleganței, o garanție că poți fi în ton cu „moda zilei”, o firmă a calității. Cum a ajuns aici și cum se menține?, este ceea ce vreau să aflu ca reporter.

Directoarea comercială Amelia Sălăjan, deși doar de 12 ani în fabrică, deși economișă — și astfel se ocupă, în principal, de contracte și desfacere — știe tot.

— Lucrezi cu zeci de furnizori iar aria, ca și dificultatea, este să poți să-i corelezi, să ai tactul și diplomația necesare pentru a-ți da concomitent ceea ce ai nevoie, astfel încât fabrica să nu-ți stea, ori să-și schimbe sortimentele odată lansate în fabricație, ori să ajungă în situația de a nu fi promptă față de beneficiari. Să-i corelezi, deci, după nevoile tale, nevoi dictate de comenzi și contracte, de pretențiile clientului, și când te poți lăsa de alte fabrici beneficiare cu aceleași pretenții ca ale tale, când te poți lăsa de greutatea și dificultățile furnizorilor într-o similară corelare a materiilor prime trebuitoare lor... Moda este un personaj suveran, nu ține seamă de „culise”, nu ține seamă de motive, pe ea trebuie să o servești la timp, altfel pierzi piața...

— Trebuie să spunem, căci ea se opune cu insistență, din reacția firească a specialistului capabil, că Amelia Sălăjan a fost promovată în această funcție tocmai pentru virtuțile de a fi știut să „joace” admirabil, cu iscusință și inteligență, cu persuasiune și talent șahul aprovizionării. A fost singura care a rezistat mai mult de 3 ani ca șef al acestui serviciu complex.

— Calitatea este — continuă dialogul — emblema fabricii noastre, ceea ce ne-a făcut cunoscuți și căutați pe piața externă. Din 1987, vom lucra aproape în exclusivitate export, solicitările partenerilor noștri de peste hotare ne acoperă integral capacitățile de producție. Este o satisfacție, desigur, pentru întreg colectivul; am ajuns chiar la stadiul de a ne alege noi comenzile avansate de firmele străine. Dar fiind calificarea colectivului, am preferat produse cu grad mare de complexitate, e adevărat, și corespunzător plătit. Stellmann din R.F.G., una din cele mai mari firme de confecții din Europa, iar mai recent Elco din S.U.A., ne preferă și ne solicită produse de modă cu o complexitate aparte.

— În câteva ateliere, de sub „vitrine” din folie de polietilenă sau din tifon, se etalează, pe umărășe și stendere, rochii lungi

și vaporoză, din tuluri și voaluri diafane, în culorile modei 1987 cu volane, cu drapaje, cu funde spectaculoase, rochii de seară și rochii pentru marile ocazii, imposibil să crezi că pot fi executate în marea industrie, unde suverană este banda și productivitatea. Ele emană mîgăla, meșteșugul unei singure miini. În toate atelierelor e primăvară și vară, deși afară abia a început să se anunțe iarna, se lucrează și e gata de livrare, moda următorului sezon...

— Repet întrebarea de la început: — Cum ați ajuns aici, Amelia Sălăjan?

— Foarte complicat și foarte simplu — să ai o producție de calitate îți trebuie, în primul, și în ultimul rând, oameni de calitate. Firește, nu ți-i dă nimeni „de-a gata” ți-i formezi pe cei care îi ai. Și este imposibil să nu fie și propria lor dorință,

„Mondiala” sinonim al calității

cînd le acorzi încredere, cînd le soliciți capacitatea, idelle, sfaturile, devoțiunea și atașamentul față de întreprinderea căreia îi dau din prestigiul lor și, la rîndu-le, se alimentează din prestigiul ei. S-o spunem deschis, este o mîndrie să lucrezi la „Mondiala”, dar se și transpiră pentru o asemenea mîndrie.

— E admirabil ce spuneți, e o filozofie a muncii industriale, dar cum se petrec lucrurile în viață, la „Mondiala”?

— Creierul unei întreprinderi este, fără nici o îndoială, creația, și cu atât mai mult într-una de modă. Nu înțelegi prin asta doar pe creatorii de modele, pe designeri, puneți-i alături neapărat pe tehnologi, pe modeleri, pe cei care execută prototipurile. Avem, de pildă, 50 de creatori de modele, modeleri și executanți și 60 de tehnologi, dintre cei mai buni ingineri și maiștri. Orice model, cînd s-a constituit în primul produs, este studiat în amănunțime cu calculatorul în față și îmbrăcat pe om. Numai îmbrăcat, cum s-ar spune, pe viu, ne putem da seama de unele deficiențe ale modelului. Se calculează consumurile specifice, se calculează dificultatea de execuție, timpul pentru manopera fiecărei operații, se calculează totul, nu se pierde nimic din vedere. La introducerea acestuia în fabricație, după ce ies de pe bandă primele 3 exemplare, se trece la răsă la testare și verificare. Asta duce la evitarea unor remedieri

ulterioare: ce înseamnă timp și bani, materii prime irosite, energie, cheltuieli de producție... O confecție recondiționată nu mai este ceea ce trebuie să fie. Cînd modelul a fost lansat în producția de serie se știe totul despre el.

— Supuse mereu unui ochi de Ciclop. Și totuși, privind realist lucrurile, seria industrială se execută de către cîteva mii de muncitori, cum reușiți ca toți să-și execute impecabil operațiunile ce le revin?

— Muncitorii noștri au o calificare corespunzătoare, iar cei care nu reușesc să se încadreze unui anumit parametru, ori nu-și realizează norma, sînt supuși la teste privind calitățile profesionale cit și la teste de cunoștințe, fiind ajutați, după caz, să se perfecționeze.

— Ați atins, de cîteva ori, problema productivității, acest element esențial al rentabilității în industria modernă. Cum stă ea la dumneavoastră, în raport cu calitatea?

— Este un barometru urmărit zilnic și ne preocupă major. Ne încadrăm în indicii de productivitate planificați. Îndrăznesc să spun, că tot ceea ce ține de organizare am realizat. Prin organizare însă, nu poți să dai muncitorului două miini în plus și chiar mai multe miini în plus.

— Dar, prin ce?

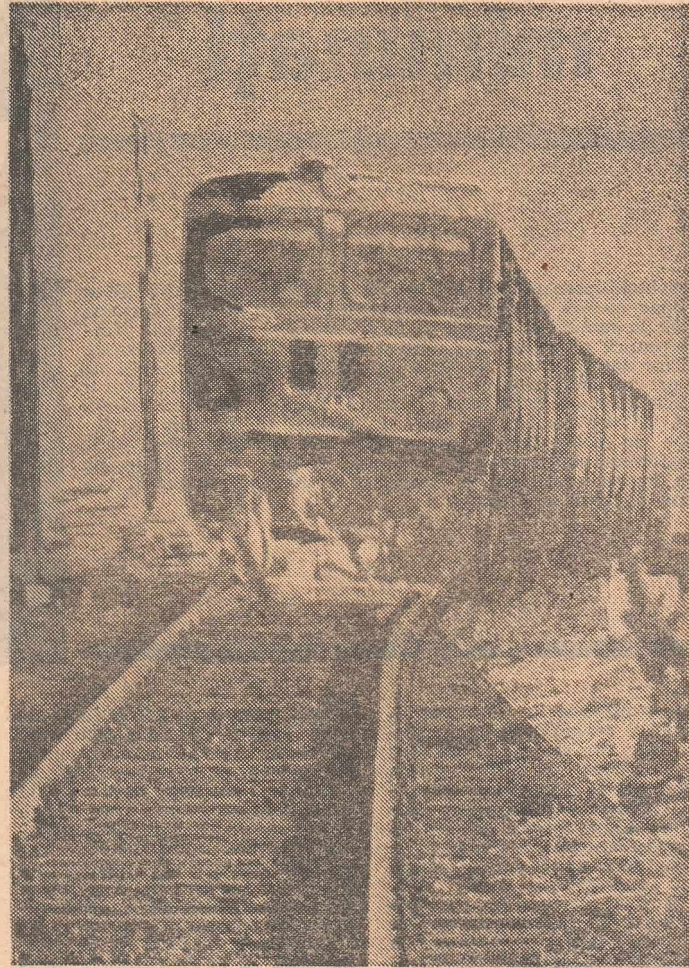
— Nici un secret, prin mașini de înalt nivel tehnic și de calitate, ceea ce nu mai depinde chiar de noi. Așteptăm, în a doua etapă a actualului cincinal, conform prevederilor din planul centralei, să ni se acorde investiții pentru modernizarea dotării tehnice. În acest sens, așteptăm mai mult de la constructorii de utilaje, să ne asigure mașini aliniate nivelului mondial. Avem încercări reușite. „Balanta” — Sibiu, de exemplu, ne-a furnizat prese de călcat foarte bune, similare cu ceea ce se realizează în Europa, facem însă apel către proiectanții și constructorii de mașini de cusut.

— Am scris despre o invenție românească în acest sector, premiată cu Aur, anul trecut, la Expoziția mondială a tinerilor inventatori de la Plovdiv. Era mi se pare, un sistem electronic pentru capul mașinii de cusut, menit să asigure o productivitate impresionantă, mai multe operații și sisteme de cusături fiind executate automat, pe baza cartelei perforate, anterior programate.

— Ar fi fantastic să o avem. O așteptăm cu nerăbdare.

— Iată, am și lansat chemarea dumneavoastră către centrala și ministerul de resort. Pasul model se ține, desigur, cu pasul științei.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Fotoreportajul numărului viitor :

Cu primul tren între Copăceni și Alunu

În aceste zile de muncă fierbinte, cînd colectivele de oameni ai muncii raportează în devans îndeplinirea sarcinilor de plan, constructorii magistralei feroviare Copăceni-Alunu au dat cale liberă pentru primul tren care va transporta cărbunele din bazinul întreprinderii miniere Horezu spre termocentralele țării. La ora cînd mijloacele de informare transmiteau această știre și-n momentul apariției revistei, fotoreporterul nostru Victor Rădulescu însoțea prînzele convonvie de cărbune și reținea pe peliculă spectaculoasele rezultate ale constructorilor. Mărturia în imagini despre nașterea și funcționarea unei noi artere de cale ferată pe harta economică a țării o veți putea găsi în paginile numărului viitor al revistei Flacăra.

Reporterul recunoaște că s-a înșelat, cînd îndreptîndu-se spre întreprinderea Industria Tehnico-Medicale, a intuit finețea domeniului de producere a aparatului medical, dar nu și amploarea lui. Se aștepta să găsească aici niște ateliere de mai mică anvergură, unde precizia cu care se lucrează să amintească de bijutieri și ceasornicari, și nu niște hale cu fizionomie de mare industrie. Colectivele poartă atît denumiri clasice pentru o întreprindere industrială: strungărie, turnătorie, montaj etc., cit și altele cîndate pentru o uzină: aparatărie pentru chirurgie, pentru diagnostic-terapie, instrumentar uman și veterinar, tehnică dentară. Aceste produse sînt destinate unor spitale, policlinici, și pînă la urmă chiar organismului nostru. Important este că aceste realizări sînt tot mai competitive pe plan mondial, că au la bază o concepție proprie după o tehnică de vîrf, că țara a fost scutită de plata unor sume grele în valută pentru importul lor. În sălile de chirurgie, ortopedie, cabinetele dentare se întîlnește aparatărie pe care se poate distinge din ce în ce mai des emblema: I.T.M. — București. Nici nu știi la care din aceste realizări să te oprești. La incubatorul automatizat pentru prematuri, un „leagăn“ ciudat cu bloc electronic pentru reglarea și supravegherea temperaturii, umidității, ventilații, care asigură climatul optim de dezvoltare spre normal a sugarului născut în condiții dificile? La fa-

milia de băi terapeutice (cu duș subacvatic, cu „duș de lumină“ etc.) în fruntea căreia, baia galvanică pentru miini și picioare cu electrostimulator condus electronic nu pierde întrecerea cu „surorile“ fabricate de marile firme? La aspiratoarele automatizate de curățat plăgile în chirurgie? Sau la setul de elemente de implant și instrumentar pentru ortopedie și osteosinteză, finisate ca o bijuterie pentru a deveni „suban-

depășit, datorită performanțelor de excepție, destinația inițială de sterilizatoare instrumentar și au „pășit“ și în alte industrii — ne spune inginerul șef Mircea Ilescu. Ca mostre de tehnică de top sînt: autoclava cu microprocesor utilizată în recuperarea cerii din turnătorile de precizie ale industriei aeronauticii și în viitor, etuva cu afișaj numeric pentru furnizorii de echipamente destinate centralelor nucleare.“ La toate a-

tecul anestezic de oxigen și protoxid de azot, mixat și proporționat de aparatul de anestezie românesc NC-4, trebuie tot timpul vehiculat prin plămînul „adormit“ și deci lipsit de reflexul respirator. Rîdicările și coborîrile burdufului aparatului, care obligă plămîntul la inspirația și expirația anestezicului sînt comandate automat printr-un circuit adiacent de aer cu un tempo de suprapresiune și unul de presiune atmosferică. Cir-

in cînd la „robotul“ respirator. Sub îndrumarea profesorului George Litarczek, cunoscut în întreaga anestezie și terapie intensivă mondială, colectivul tînăr de la I.T.M., compus din inginerii Radu Gruiă, Nicolae Țene, Sorin Stănescu, Mihaela Nicolescu au pus la „bătăie“ tot profesionalismul și talentul lor în această acțiune. La „premiera“ noului produs, cînd profesorul Litarczek a trecut la pupitrul a ceea ce veritabile orchestre de aparate și anestezisti avînd ca „prim solist“ pe AVA, inginerii au stat la ușa sălii de chirurgie ca elevii emoționați la un examen de absolvire. Dar la sfîrșit, l-au văzut ieșind surizători și calm. Ca orice specialiști care se respectă, ei nu s-au oprit la jumătatea drumului, ci au perfecționat produsul lor. Așa s-a născut unitatea multifuncțională de ventilație de lungă durată, cu reglaje rafinate, cu avertizări și alarmări, care poate funcționa fără supraveghere timp îndelungat în sălile de terapie intensivă. Mezinul familiei, dar și cel mai inteligent, va fi aparatul de ventilație cu microprocesor și afișaj pe display a curbelor respiratorii, precum și cu alte subtilități tehnice de ultimă oră. Medicul modern, se bazează pe lingă simțul clinic, experiența și instruirea continuă și pe o aparatărie la nivelul științei anilor noștri.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Performanțele unui cascadeur electronic

sambhuri“ artificiale ale unei articulații, care se exportă împreună cu tehnica operatorie ce poartă numele celui ortoped de excepție Andrei Firică? La fotoliul dentar electrohidraulic însoțit de unitatea cu turbine și braț mobil IOR, care face ca unei carii să i se vină de hac numai cu „utilaje“ românești? Sau la seringile automate de vaccinat păsări și animale ce nu se mai încarcă de fiecare dată, ci, printr-un sistem continuu de alimentare, pentru a se lucra ca pe bandă rulantă, seringi cu succes în Europa datorită exactității dozajului și productivității lor? „Este interesant de arătat că etuvele și autoclavele noastre de diverse capacități, cu reglare electronică fină a temperaturii și-au

ceste produse ideea, cercetarea, proiectarea și fabricația au avut sediul aici în Berceni, la I.T.M. „Să ajungi aici, cu aceeași oameni care făceau pînă nu de mult doar seringi și cutii metalice pentru sterilizări nu este o treabă ușoară — adaugă inginerul Traian Pop, șeful pregătirii tehnologice a fabricației“.

Ne vom opri la una din realizările acestor mecanici și electroniști ai medicinei, pentru spectaculozitatea și soluția de noutate ce o aduce. Este vorba de aparatul de ventilație artificială a plămînilor pentru anestezie adultă AVA-1. Să vedem cum se sprijină medicul pe acest „cascadeur electronic“ al plămînilor în momentul defilată și tăios al operației. Ames-

cuitele integrate logice preiau în locul creierului „sommolent“ reglajele de finețe ale procesului vital al respirației, adică frecvența și volumul respirator, raportul duratelor de expir și inspir. Ce aduce nou pe plan mondial brevetul I.T.M.-ului? Acele „oftături“ ale aparatelor ce se aud în sălile de operație erau reglate pînă acum pneumatic sau cu componente electronice lineare. Pentru prima dată în lume, specialiștii noștri fac reglajul cu circuite digitale care aduc avantajele fiabilității mărite, ușurinței în manevrare și reglare, prețului mai mic. În sălile de operație, cu o asemenea aparatărie care nu creează nici un suspans, medicii sînt mai liniștiți, trebuind doar să arunce ochii din cînd

Acești oameni minunați

La închiderea ediției. La ora la care revista noastră pleca la tipar, aveam să aflăm că harnicul colectiv al celor aproape 10 000 de oameni ai muncii de la I.A.M.R.C.T. București, printr-o muncă plină de abnegație și dăruire, raporta realizarea tuturor indicatorilor de plan pe anul 1986, a planului de export al întreprinderii și, totodată, onorarea tuturor contractelor cu beneficiarii externi. Pînă la sfîrșitul anului 1986, ei vor realiza un plus de lucrări de montaj în valoare de peste 100 milioane de lei. De asemenea, cota beneficiilor suplimentare va depăși, valoric, 10 milioane lei. Prin aceste realizări de prestigiu ei consfințesc bunul renume de care se bucură.

Realizarea planului este opera tuturor

Întreprinderea Antrepriză, montaj și reparații centrale termice din municipiul București s-a desprins, cu ani în urmă, dintr-o secție a grupului de uzine „Vulcan“ din Capitală. Actualmente are munca organizată în 4 mari antreprize din țară, în funcție de zona pe care o deservesc: antreprizele Nord, Sud, Est și Vest, respectînd, parcă, o definire a punctelor cardinale. Este cit se poate de limpede că amintitele antreprize acoperă — prin lucrări specifice de montaj și reparații centrale termice — aproape întreg teritoriul țării. Căci de la prozaicele crescătorii de porci și pînă la Centrala termoelectrică de la Cernavodă energia electrică și termică se utilizează în mai toate domeniile de activitate, iar unde se repară și montează centrale electrice și termice, cazane și utilaje electrice, e nevoie de mina de lucru a acestor constructori și cazangii. Ei și-au pus amprenta miilor lucrătoare — aveam să aflăm — pe marile centrale termoelectrice de la Călan, Hunedoara, Făgăraș, Lupeni, Oradea, Negrești-Oaș, Reșița, Timișoara, Borzești, Galați, Suceava, Rovinari, Turceni, Isalnița, Giurgiu, Alexandria și altele.

Ca o dovadă a maturității lor profesionale este și faptul că I.A.M.R.C.T.-iștilor, cum li se spune, li s-au încredințat sarcini de a pune repede în funcțiune — în cursul verii abia încheiate — centralele termice de la mai multe fabrici de zahăr, fabrici care au lucrat și lucrează și în actualul sezon la o capacitate de 1 000 pînă la 2 000

tone de sfeclă de zahăr în 24 de ore. Pentru ilustrare vom nota că 33 de cazane au fost montate în acest scop în lunile iunie-iulie a.c., înlocuindu-se astfel centralele pe cărbune cu acelea care funcționează cu gaze naturale. Așadar, constructorii, cazangii, electricienii, sudorii, turbinierii au trecut cu brio proba profesională la care au fost supuși. Iar proba a fost și de timp. Chiar și un profan își da seama însă că de la cazanele locomobile, de tipul acelor care erau pe vechile locomotive, s-au făcut mari progrese pînă la agregatul complex de azi, cu toată țevăria și sistemul de comenzi. Principial vorbind, de la cazanul simplu în care se fierbe apa, la colosul de azi este progresul înregistrat ca de la energia solară la aceea atomică-nucleară. Cazangii și turbinierii minuiesc de-acum agregate rotative complicate.

Sîntem la Combinatul siderurgic Călărași, însoțiti de inginerul Vlad Bădulescu, directorul I.A.M.R.C.T. București. Ne sînt prezentați cîțiva ingineri care conduc formațiile de lucru la montarea cazanelor. Ingerul Vasile Pășăreanu este șef de brigadă. El a mai lucrat pe șantier la Galați, Hunedoara, Capul Mîdia, Teleajen, Tăndărei, Slobozia și Centrala nucleară de la Cernavodă. Domeniul său este acela al termoelectricității. Ingerul Gheorghe Ostafi este adjunctul șefului de brigadă, a muncii efectiv la protecția anticorozivă a ecluzelor de la Năvodari și Cernavodă. A venit la Călărași să dea o mîna de

ajutor. Și el și inginerul Pășăreanu ne spun că au devansat într-un anumit fel alte lucrări de construcții din șantier. Prin compensație, inginerul Gheorghe Ostafi adaugă că de numele inginerului Petru Popescu se leagă un procedeu numit efectul „Corona“, procedeu cu privire la ionizarea particulelor de cenușă ce rezultă din ardere. Îmi place această modestie a inginerilor. Vasile Pășăreanu adaugă imediat că meritele maistrilor Cărărușă, Coja, Bădică, Neagu — pe care îi vom găsi în traseul nostru prin șantier — nu sînt cu nimic mai prejos, ba dimpotrivă.

Înce ce face maistrul Florea Bădică și se apropie de mine: are 28 de ani de muncă grele, de șantier, a lucrat pe șantierele din Călan, Hunedoara, Janca, Babadag, iar acum la Călărași. Peste tot a lăsat o parte din sufletul lui. Marele șantier de la Călărași însumează cîteva miliarde de lei dar, mai cu seamă, însumează un extraordinar volum de muncă de specialitate. Oamenii care conduc formațiile de lucru dar și muncesc cot la cot pe marele șantier din Călărași se numesc: Petre Cărărușă, Constantin Neagu, Nicolae Coja, Dumitru Mîndruță, Ion Mihai Mîndruță, Constantin Cărărușă, Vasile Ciocca, Vasile Talpitz și alții. Sigur că muncitorii din subordine mai au cite un „of“ cu privire la condițiile de masă și cazare, de transport și timp liber, aspecte inerente vieții de șantier. Cîștigă excelent dar unele trebuințe sociale sînt necesare de rezolvat din

mers. În sensul acesta inginerul Vlad Bădulescu, directorul I.A.M.R.C.T. București, sugera grupului de ingineri și maistri să găsească posibilitatea construirii rapide a unui bloc de garsoniere pentru muncitori. Fonduri există. Într-un combinat siderurgic urias, aflat la început de drum, vor mai fi desule probleme de rezolvat, inclusiv pentru cazangii. În total vor fi sute de cazane pe platforma industrială de la Călărași. Ingerul Constantin Cerbureanu, inspector principal în cadrul Ministerului Industriei Metalurgice, sosit între timp în șantier, făcea cîteva remarci îndreptățite cu privire la diversificarea industriei de cazane. Am aflat, de asemenea, că energia termică produsă de acest sistem de centrale va asigura în viitor termoficarea municipiului Călărași.

Ne-am dat seama, pe șantierul din Călărași, dar ne-am dat limpede seama și la sediul unității din Calea 13 Septembrie din București, că în cîțiva ani „firma“ și-a cîștigat nume și prestigiu. Pornind dintr-o secție a uzinelor „Vulcan“, în multe privințe acum I.A.M.R.C.T. București egalează sau chiar depășește unitatea-mamă, să spunem așa, din care s-a desprins. Exceptional ni s-a părut grupul de ingineri și specialiști aflați în preajma directorului Vlad Bădulescu. Om altfel modest la vorbă ea și la port. Prin tactul și înaltul său profesionalism știe locul potrivit al fiecăruia. Cînd am văzut sîrgul cu care se preocupă de rezolvarea cererii pen-

tru un apartament destinat unul sudor cu doi copii, mi-am dat mai deslușit seama de ce îl înconjoară oamenii cu atîta prețuire și dragoste. Aceleași înalte calități omenești le-am întîlnit și la Dumitru Meculescu, director comercial și tehnic al mai sus amintitei unități bucureștene. Aș putea spune, fără teamă de a greși, că împreună cu inginerul Vlad Bădulescu realizează un bun cuplu: ei nu uită nici un moment că sînt reprezentanții acestor cazangii și turbinieri. A uita de toate astea înseamnă a uita de rădăcină, iar rădăcinile inginerilor de care v-am vorbit sînt adînc implantate în solul acestor profesii de constructori și cazangii. Căci între viața cazanelor și viața oamenilor există o strînsă interdependență.

Mășterii români au lucrat efectiv și au lăsat o bună impresie — am în fața ochilor cîteva decupaie din ziarle străine — în Siria, Iordania, R. D. Germană, Republica Centrafricană, Nigeria, R.D. Vietnam, R. P. D. Coreeană, Filipine, Egipt, R. S. Cehoslovacia, India, Turcia. Că, în genere, beneficiarii străini de instalații au fost mulțumiți de lucrarea mesșterilor români reiese și din faptul că sînt chemați din nou să-și aducă contribuția profesiei lor într-o serie de țări cu care colaborăm.

DORIN SALAJAN ■
Fotografie de
VICTOR RĂDULESCU ■

Pe ce se bazează un cuvânt

Intr-o bună zi din luna martie a acestui an s-au pomenit cu japonezii în curtea combinatului chimic din Rm. Vilcea. Erau mărunți, polificoși, zimbitori și misterioși și subinginerul Dumitru Stănescu se tot uita la ei întrebându-se: „Care o fi șeful?”

„Nu i-am lăsat înăuntru să vadă cum facem noi soda, ci le-am dus „marfa” afară: un butoi de tablă plin de sodă solidificată. În butoi am tăiat o fereastră ca să poată privi ceea ce îi interesa. Ei făcuseră înainte probele și soda noastră se dovedise a fi de o calitate deosebită, acum îi interesa numai modul de ambalare. Au făcut poze color „a la minut”, din care ne-au dat și nouă, ne-au strins miinile mulțumiți și au plecat. De atunci, le livrăm sodă solidificată, fără întrerupere, îmi spune bărbatul de statură mijlocie cu-n început promitător de chelie care nu i se vede decât atunci când își dă casca albă de protecție de pe cap să-și steargă fruntea de sudoare.

„Vrei să știi cum arată soda pe care o dăm la japonezi? mă întrebă el. „Cum să nu” îi răspund curios. Cu o țigă lungă având prins la capăt un vas în formă de cilindru scoale din cazanul de dedesubt o soluție pe care apoi o varsă într-un fel de furturoară de metal. Văd cu uimire cum soluția începe să se gelatinizeze și apoi capătă un aspect ca și gheața prinsă pe un fund de tigare ținută în gură. „Parcă ar fi un disc bun de aruncat la olimpiadă” îi spun, stînd ghemuit în genunchi. „Nu știu care sportiv din lume ar putea arunca discul asta măcar doi metri”. „De ce?” îl întreb. „Pentru că lipia asta care arată ca o răcitură are o temperatură de 330-340° C, îmi răspunde subinginerul, deschîndu-se la pufoaică

Coborim pe niste scări parcă întepenite într-o brumă de calciu. O flacăra care suieră 24 de ore din 24 asmute limbile albastrii de gaz metan la tuburile de metal prin care curge soda lichidă. Dacă flacăra se stinge se întâmplă o nenorocire: soda se întărește în tuburi. Jetul de căldură face ca ea să curgă în două buloane. Când butoiul este plin este tras afară pe cărucior, i se pune căpăcelul. Un alt om îl mandrinează ca să fie închis ermetic și cu o mărură mică ridică butoiul și-l pune în cuva de apă să-i treacă fierbîntelile. Un fel de bandă rulanta împinge cîtinel butoaielor grele de 400 kg la capăt unde un dispozitiv automat le culcă pe orizontală și un alt om le împinge de-a dura lîngă alte câteva sute care asteapla în ordine să fie încărcate pentru lungul drum către Japonia.

„Ce talpă aveți pe pantofi?” mă întrebă, brusc, fără nici o legătură, subinginerul. „Are vreo importanță?” îl întreb uimit. „Păi, dacă aveți pantofi cu talpă de piele s-ar putea să ieșiți desculți pe poarta combinatului”.

„Astoa-s riscurile meseriei” încerc eu să glumesc și ride și el, dar precut, rîmîn mai la urmă, cu ochii-n patru și mă terese să calc în locurile ce mi se par mai umede. Mă opresc dîntală care se învîrte încet, parcă cu maiestate, ca o piesă înfănturului unui ceas. „Axul care porneste din butucul roții învîrte niste palete în soluția de carbonat de calciu, aflată în rezervorul de deasupra, îmi explică el. Prin martie, două din aceste agitatoare de nămol, e-asa le spunem noi, mi-au făcut figura: s-au oprit. Am fost chemat de sefu, de acasă, în toată noaptea. Mi s-a dat deștep-tarea ca-n armată: orice clipă era prețioasă. Am ajuns aici. Am încercat să le pornesc. N-am reușit. Îmi venea să urlu de neceaz. Parcă și vedeam, ca și într-un cosmar cum, încetul cu încetul, soluția se solidifică. Și dacă se solidifică, te-ai ars! De ce? îl întreb. Păi, trebuie să intri pe deasupra în pîntecele tarilorului ăsta de rezervor și să-l golesti, manual, cu lopata de câteva sute de tone de carbonat de calciu. Ce era să fac? Timpul mă presa, era o cursă contracronometru, curgea apa pe mine de parcă cineva îmi aruncase o găleată plină în cap să mă desmelicesc, dar eu nu

reuscam și nervii îmi zbîrnăiau ca și coarda într-un arc care trimite mceru săgeți fără să nimerescă ținta. Într-o clipă de inspirație, am schimbat sensul de rotire al agitatorului. S-a clintit nițel. Atunci, înainte! Parcă a mai prins ceva viață. L-am dat înapoi. Roata uriasă s-a clătinat cu un geamăt și a înaintat pret de un dinte. Înainte! Roata a trecut doi dinți. Parcă s-a însuflețit din nerăbdarea mea! Ca să pot urni nămila din loc, îmi trebuia jumătate de rotație ca să agit soluția. Am înaintat pas cu pas, dinte cu dinte, pînă cînd am învîns rezistența care se încuibase în burdihanul rezervorului. Apoi roata a început să se învîrtească. Și atunci am căzut lat de emoție și obosală și mi s-a părut că în aceeași clipă au început să se învîrtească toți sorii din univers.

Drumul lui Dumitru Stănescu nu a fost de pe băncile facultății în combinat, ci exact invers. Era cel mai mare dintre cei trei frați Stănescu și trebuia parcă nu știu căror canoane ancestrale să se „sacrifice”. Astăzi, cînd își aduce aminte, suride cu îngăduință: „dacă m-aș mai naște odată, tot chimia aș alege-o!”.

În 1954, la 17 ani, după absolvirea școlii profesionale de operatori chimisti de la Oena Mures, în drumul Moldovei să pună mîntea și brațul în slujba uzinei de fibre sintetice Săvinești. „Stăteam cu directorul la masă așa cum stau cu dumneata”, îmi spune el, mă simteam bine în Moldova, dar părinții mi-au trimis depeșă urgentă să mă întorc acasă, să le fiu sprijin la bătrînețe: eram tot cel mai mare dintre frați. Ce era să fac? Îmi plăcea la Săvinești, dar ție mai aproape pielea decît cămasa, nu? Directorul nu voia să-mi dea drumul, așa că m-am dus prin lichidare și cu ochii în lacrimi. A fost singura mea întrerupere în carnetul de muncă că de atunci lucrez la combinatul de produse sodice Govora, non stop. Dumitru Stănescu și-a plătit iubirea „fatală” pentru profesie cu multă trudă: și-a făcut facultatea de chimie la seral, după ce venea de la lucru frînt de obosală, cu pufoaică căptușită de mirosuri de amoniac, acizi și baze. Dar venea cu experiența uriasă și de neînlocuibil a omului din producție. Și astăzi, tot lui i se încredințează stagiarilor. Anul ăsta are patru: Stoian Carmen, Andrei Sorin, Drugan Ana și Naum Constanta, care învață de la el toate complicațiile meseriei de chimist. „A fi chimist, îmi spune el cu sfială, înscamnă a fi poet. Chimia este epopeea elementelor, nu orice se combină cu orice, după cum un cuvînt nu se potrivește decît cu un alt cuvînt într-o reacție pe care voi o numiți „armonică”. Cînd am ieșit pe poarta combinatului, portarul nu m-a găsit cu nimic, dar la primul colț de stradă m-am oprit și m-am uitat să văd cîtă soluție de natriuohas am luat pe tălpile încălțărilor.

De dincolo de zid, l-am mai văzut, doar o clipă, pe interlo-cutor suind iar treptele acelea acoperite cu brumă de calciu. Cu doi copii minori, dar năzdrăvani, Florin și Dorian, crescuți în tură inversă cu soția care lucrează la compartimentul desfacere, Dumitru Stănescu s-a prezentat și el, dis de dimineață, ca-ntr-o zi de lucru, la referendumul din 23 noiembrie a.c. Arc mceru în ochi imaginea acelor japonezi: mărunți, polificoși, zimbitori și misterioși. S-a iscalit în numele copiilor săi, a oamenilor de bună credință cu un „DA” hotărît în dreptul rubricii, cu propunerea de reducere de către țara noastră cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare, pentru dezarmare generală în lume, ca să nu se mai repete istoria pe care au trăit-o părinții sau rudete japonezilor care au venit la combinat să vadă soda solidificată la care lucrează și acest pasnic cetățean român, împreună cu alte milioane care semnează la referendum ca tragedia de la Hiroshima și Nagasaki să nu se mai întimple niciodată.

PAȘCU BALACI ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

La sfîrșitul unui an lunile trăite sint privite cu distanțare și încet, încet, trecute la amintiri.

Lucia Cazan revede cu emoție fiecare lună, în parte, și o cred. Din decembrie 1985, cînd a fost numită director la Intreprinderea de pielarie și încălțăminte „Flacăra Roșie”, știa că o zi nu va semăna cu cealaltă. Nu mai lucrase în asemenea funcție, era preocupată de colaborarea cu necunoscutul colectiv, o mare parte dînt-o comandă importantă, pentru export, era mult întîrziată.

Ileana Ciobanu păstrează o altă imagine despre anul care mai are cîteva file în calendar. Nu avea de ce să se teamă de necunoscut pentru că de 30 de ani semnează condica la „Flacăra Roșie” — maistru, șef de atelier, acum secretarul Comitetului de partid. O apăsa și pe ea scandanta livrării comenzii pentru export, dar, cunoștea forțele colectivului, despre fiecare muncitor putea să spună cum va reacționa, dacă i se poate încredința o răspundere.

Avea mare încredere în noua directoare pentru că din prima clipă, aceasta, i-a spus deschis: „Mă tem să nu fiu stingăce”. Numai oamenii puternici, care sint stăpîni pe meserie și deciziile lor, pot avea îndoeli.

Anul începea atît de diferit pentru cele două femei, care își impart răspunderea unei mari întreprinderi, cum este „Flacăra Roșie”. Pentru amîndouă scadența, termenul de pre-dare al comenzii era neliniștitor. Și-au adunat energiile, experiența, tactul și au restudiat cauzele mersului ca melcul. Explicații au găsit multe, dar nu de scuze aveau nevoie. Din 500 de mii de echipamente, doar 100 de mii fuseseră livrate în 12 luni. Rămîneau cinci luni pentru 400 de mii de articole. Ori-cine ar fi fost inclinat să creadă că, după ce s-a bătut pasul pe loc, nu mai este posibilă o recuperare a timpului. Cele două femei susțineau, sus și tare, (oare și în sinea lor credeau?) că toate cele 500 de mii

de articole vor ajunge la timp, la partenerul extern. Ca la o partidă de șah se studiază, prelungit, mutările. Inventivitatea nu putea veni decît din hărnicie, din aplicarea corectă a tehnicii, din exemplaritatea gestului individual și colectiv. Și a început bătălia contra cronometru. Fără să fie obligați, muncitorii intrau în ture înainte cu jumătate de oră. Minutele erau „exploatate” la maximum. Nu s-a mai admis nici o întîrziere, indiferent de motivele furnizate. Papa Constantin, directorul general al Centralei, controla în fiecare zi dacă cei 28 de furni-

zut, dar posibil prin voință și unitate, importanta comandă pentru export a fost gata cu cîteva zile înainte de termen. Din această înclăștare pentru lucrul bine făcut, pentru organizare desăvîrșită, pentru respectarea cuvîntului dat, s-a născut o prietenie și o înțelegere, nu doar pentru un an.

Citeodată, seara, tîrziu, Lucia Cazan și Ileana Ciobanu găsesc timp de vorbă și despre altceva decît împlîrările de la „Flacăra Roșie”. Ileana Ciobanu a fost, acum cîteva săptămîni, invitată, de Casa de creație nr. 5, la discuția scenariului unui viitor film, care se va petrece într-un colectiv muncitoresc. Cu tact, să nu încalce „teritoriul necunoscut”, cum se exprima, și-a spus totuși deschis punctul de vedere. Secretarul de partid din film e sovătnic, „timiditatea” lui nu ajută la clarificarea situației unui om într-un moment critic.

Directoarea ride pentru că o cunoaște pe Ileana Ciobanu. Promite să spună pe ocolite și din primele vorbe se dezvăluie. „Nu e bine, tovarăși”.

— Și dacă începe cu... „e bine”?

— E ca și o decorație, înscamnă că am lucrat de nota 10.

„Sint bine dispuse și destinsse. 1986 trece în amintirea lor, dar rămîne anul marelui efort, al puterii de cunoaștere, de autodepășire, cînd fiecare om de la „Flacăra Roșie” a arătat că poate fi... de 10 ori el. Preocupările actuale se impart între evaluarea exactă a posibilităților pentru '87, în întregime an al exportului, și zecile de mii planuri, omenești, pentru noaptea... noptilor din 31 decembrie. Ori, două femei, cu toată bărbăteasca răspundere a unei întreprinderi cu plan de sute de milioane, nu se dezic. Își descriu rochiile, din cea mai lungă noapte a anului, ca niște desăvîrșite femei, cu mii de detalii.

Le văd frumoase, fericite, alături de cei pe care-i iubesc și cu care (oftează amîndouă) stau atît de puțin într-un an.

CARMEN DUMITRESCU ■

Două femei se pregătesc de revelion

zori livrează accesoriile necesare pentru „Flacăra Roșie”. Au fost puși să facă dovada capacității lor stagiarilor, dezvăluind adevărate talente organizatorice. Anca Andrei și Tudor Olga s-au remarcat, astăzi fiind două personalități ingineresti. Serviciulul TESA, în afara obligațiilor curente, i s-au repartizat munci foarte migăloase, de inventariere și evidența a numeroaselor piese componente. În fiecare dimineață, ca pe front, „comandamentul” analiza cit s-a înaintat, cum se mai poate impulsiona viața din ateliere. Speranțele renășteau, scepticii băteau în retragere, pentru că, senzațional, se constata o creștere a producției de 10 ori. De unde înainte, lunar, erau gata 8 000 de bucăți de echipament, în cele cinci luni decisive, citiți atent, se produceau 80 000, în 30 de zile. În acest ritm de recre-

Acum cităva vreme, să tot fie o lună și ceva, într-un spațiu special amenajat al uneia din unitățile I.F.E.T.-ului din Piatra Neamț, mi-a fost dat să admir (cuvântul admir nu vrea să fie — și veți vedea de ce — doar un simplu compliment) câteva din zecile de produse, toate de excepție, realizate de gândirea tehnică a muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor din mai sus amintită întreprindere.

Recent, foarte recent, tocmai lângă Hunedoara, mai exact spus la Bircea, mi-a fost dat să asist la probele tehnologice ale citorva utilaje ce-au intrat de curând în dotarea Centrului de sortare și preindustrializare a lemnului.

Două reportaje, deci, despre oameni și lemn, despre ipostazele arborilor în drumul lor dinspre păduri spre noi.

Cronică de expoziție la Piatra Neamț

Pentru cei mai mulți dintre noi lemnul este un material oarecare. Atât de tandru ne înconjoară de pretutindeni și atât de modest respiră în preajma noastră, încât arareori îi descoperim prezența, o prezență caldă, aproape omenească. Abia când îl asociem cu locul său de băștină, cu pădurile, sau cu arborii din care provine, abia atunci lemnul se încarcă de-o măreție și-o frumusețe aparte, inconfundabilă, a lui și numai a lui. Pentru alții, însă, foarte puțini la număr, cum ar fi de exemplu sculptorii, lemnul este o dragoste continuu mărturisită. Dalta lor descoperă în inima sau fibra lemnului acel gând și-aceea intensă trăire pe care doar ochiul lor o poate zări într-o lume încă de nezărit. Dar ce este, ce vrea să-nsemne oare lemnul pentru cei ce doboară arborii în pădure ?!

Pentru ei lemnul este, firește, mai întâi și-ntii, o materie primă. Este, după zeci și zeci de prelucrări, produsul însuși al muncii lor. Și cum orice produs, oricare ar fi el, include în sine și ceva din pasiunile și neliniștea celui ce l-a creat, am încercat să aflăm un anume răspuns la întrebarea de mai sus. Interlocutori, sau, mai exact spus, ghizi într-o expoziție de

lucru, cu caracter permanent, organizată la sediul secției „Bistrița” a I.F.E.T.-ului din Piatra Neamț, inginerii Gheorghe Pavel și Aurel Ciora. Ne-am oprit în fața unor produse ale căror nume le transcriu doar pentru ciudățenia lor: Ionjeroane pentru fațade, lezene pentru bufete-onix, profile cu nut și feder, sau, mai popular, cu lambă și uluc, zeci și zeci de semifabricate cu tot altele tipodimensiuni, bocal-portii pentru nave, lemn de mină impregnat, binale pentru ferestre cu trei rinduri de geam, șarpantă pentru acoperiș, în care, în loc de lemn rotund

ușoară. Pe lângă muncă, multă muncă, se cere și multă pasiune, ba chiar dragoste pentru meseria aleasă. De la simplii muncitori, sau maiștri, ori tehnicieni, și până la inginerii atelierelor de cercetare, toată gândirea tehnică de care dispune întreprinderea se află într-un permanent contact cu realitatea, cu munca de zi cu zi. A fi unitate etalon înseamnă a-ți asuma o responsabilitate de care nu te-achiți cu una, cu două. Aș putea să vă ofer zeci și zeci de cifre, mai grăitoare decât toate frazele, dar ceea ce neapărat țin să spun este faptul că întreprinderea noastră se bucură

parchetele județului Neamț, precum și în incinta sectoarelor de exploatare forestieră, o cifră impresionantă, aproximativ 40—45 mii de metri cubi. Din acest deșeu se obțin astăzi cantități însemnate de îngrășământ organic, un fel de compost pentru culturile de seră și din peșniere, compost din care se realizează... supracompostul, în compoziția căruia intră o serie de substanțe nutritive speciale. Tot din coajă, care, e bine să o spunem, reprezintă cam 10 la sută din volumul unui arbore, se fabrică o sumedenie de plăci termoizolatoare, inclusiv suportii și izolatori pentru parchet,

buture, despicătoare mecanice, hidraulice, macarara portal, cu o sarcină de 12 tone la cirlig, care depozitează trunchiurile de arbori, gaterul, unde am început să realizăm o serie de semiprofile și, dacă o fi să fie, probe tehnologice la transportoare. „Și asta, după părerea voastră, avea să intervină inginerul Ștefan Dăscăliță, ar fi aproape nimic, adică nu înseamnă mare lucru ?!”. Apoi, același, către mine: „Să spună șeful depozitului din Bircea, maestrul Viorel Rădos, ce era acolo înainte de-a începe noi lucrările la Centrul de sortare?”. Maistrul Viorel Rădos: „Cel mai bine e să mergem acolo, la fața locului”.

Urcăm într-o cabină de comandă, unde, aplecați peste un pupitr cu zeci de butoane și manete, citiva oameni discută cu aprindere. „Acum, la probele tehnologice, intră de-a dreptul în subiect inginerul Ion Metea, avem ocazia să verificăm absolut toate manevrele celor două transportoare”. Într-adevăr, ceea ce a urmat a fost o veritabilă lecție și demonstrație. „De-aici, din cabină, avea să adauge inginerul Ștefan Dăscăliță, operatorul, care neapărat trebuie să știe ce înseamnă a sorta un trunchi de arbore, poate efectua o sumedenie de operații în urma cărora arborele să ajungă la fierăstrăul de debitare la punct fix exact în poziția dorită. Din păcate, însă, presimt că vom avea destule neazuri cu lama fierăstrăului și cu lanțul care îmbracă lama. Spun asta întrucât răspund de toate problemele de mecanizare ale Sectorului din Hunedoara. Dar pină la urmă le vedem noi!”.

Era prima zăpadă a acestei ierni care, iată, bate cu nădejde la ușă. Ne-am reintors la Hunedoara, la Sector, după câteva ore. Voiam să le spun inginerilor Liviu Hodor și Mihai Tarnovșchi că erau cit pe-acți să mă deturneze de la un reportaj pe care de multă vreme voiam să-l scriu. Mi-au zâmbit cu subînțeleș. „Dacă azi, pe frigul ăsta și pe ninsoarea asta a fost bine, la anul, la vară, va fi și mai bine, a adăugat unul din ei”. Așa să fie !

VICTOR NIȚĂ ■

De la Ceahlău la Poiana Ruscăi

sau plan, se folosește cu deplin succes, șarpanta cherosonată, tambururi pentru cabluri, reproiectate, astfel încât cantitatea de lemn să se reducă substanțial, fără a afecta, însă, calitatea și funcționalitatea tamburului. Și lista ar putea continua. Dar, dincolo de ciudățenia numelor ce definesc aceste produse, în spatele lor se află o muncă îndirjită, un efort continuu, pentru că nu e simplu să oferi economiei naționale nu doar cherestea, ci mai ales produse finite și semifinite. „De altfel, avea să ne declare ceva mai târziu, după vizitarea expoziției, inginerul Emil Marcoci, directorul întreprinderii, nu puțini sint cei care cred că I.F.E.T.-ul nostru a „beneficiat” de o șansă majoră prin acordarea acestui titlu de unitate etalon pe ramură. Nouă nu ni s-a acordat acest titlu, ci l-am cucerit prin, ca să le zic așa, antecedentele noastre în ceea ce privește setea pentru noi. Și-apoi, să se știe, a căuta noul, a cerne dintr-o mie și una de idei doar pe cele pe care, deocamdată, le poți duce, din punct de vedere tehnologic, pină la sfârșit, nu este o treabă tocmai

de un colectiv în care calitatea de proprietar, producător și beneficiar se manifestă din plin și în mod concret”. Celălalt „ghid” al nostru, inginerul Aurel Ciora, avea să ne ofere zeci și zeci de explicații în legătură cu valorificarea resurselor auxiliare ale pădurii, sau, mai tehnic vorbind, resursele auxiliare oferite de biomasa forestieră. Ne-am oprit, mai întâi și-ntii, în fața uleiului de cetină. „Sintem, după știința mea, primii producători de ulei de cetină din țară. Alții, însă, prin dotări tehnice de ultimă oră ne-au cam luat-o înainte, în sensul că au reușit fracționarea uleiului de cetină. Dar și noi sintem pe drumul cel bun și în curând vom fracționa acest ulei extrem de valoros. Ceea ce ne-a preocupat, însă, la modul cel mai serios cu putință, a fost prelucrarea materialului rămas după extragerea uleiului. Am obținut din așezele deseuri o excelentă făină cu calități proteice, un furaj și nutreț pentru păsări”. Un alt „deșeu”, rezultat în urma lucrărilor forestiere, este coaja de rășinoase. Volumul total al coajei de rășinoase atinge în

drept pentru care produsele respective sint antiseptice, ignifugate și hidrofugate, aidoma suportilor clasici.

Lemn, fier, zăpadă timpurie și oameni

De sus, dinspre Poiana Ruscăi, ateleurile, adică autocamioanele pentru transport forestier, vin încărcate cu cite 25—30 de tone de arbori, în special trunchiuri uriașe de fag. Vor aduce, de-acum încolo, de-a lungul unui an aici, la Centrul de sortare și preindustrializare a lemnului de la Bircea, unitate a Sectorului forestier din Hunedoara, aproximativ 100 000 metri cubi de masă lemnoasă. Cifra în sine vrea să ne spună că C.S.P.L.-ul din Bircea face parte din centrele mari înființate de curind în diverse I.F.E.T.-uri ale țării. La Hunedoara, la sediul Sectorului, pină să plec spre Bircea, inginerii Liviu Hodor și Mihai Tarnovșchi m-au avertizat că mare lucru n-am ce să văd acolo, la C.S.P.L.-ul din Bircea. Oameni care decojesc lobbele

Citiva bărbați se asază în jurul unei mese, de parcă s-ar pregăti să înceapă o ședință. Reporterul stă pe un scaun, mai într-o parte și-și pregătește carnetul de însemnări. O clipă lungă de tăcere planează deasupra încăperii. E curmată de cuvintele lui Alexandru Soriceanu: mîndrețe de uzină ! Cel care a vorbit nu e un turist în trecere pe la întreprinderea de Mecanică Fină Sinaia, ci unul dintre cei care au lucrat aici preț de patru decenii. Acum e pensionar, dar nu poate ca, din când în când, să nu treacă pe la uzină. O știe de pe când producea cuie. Și, deși a parcurs etapele creșterii și modernizării ei, nu conținește să se mire, pentru că de fiecare dată e ceva nou de văzut aici. Devenirea întreprinderii nu este totuși cel mai important lucru petrecut, zice Ion Grama, președintele C.O.M.-ului, și el printre cei mai vechi lucrători din unitate. Importantă sau, cum vreți să-i spuneți, chiar emoționantă este transformarea oamenilor. Nu, n-am de gând să teoretizez sau să spun ceea ce s-a tot spus despre alte colective muncitorești. Eu știu povestea colectivului nostru. Și, în baza cunoașterii ei pe viu, îndrăznesc să afirm că, noi, mii de oameni de la MEFIN, putem aduna, din spusele acestei povești, material pentru un roman. Ce fel de roman ? — nu mă pot opri să întreb. Roman de familie, desigur — răspunde Victor Gheorghită, director adjunct tehnic și de producție.

Aici se cuvine oprit, pentru scurt timp, firul discuției pe care începusem s-o relatez. Ea a avut loc de curind, după ce am stat o zi întreagă printre oamenii întreprinderii din Sinaia, o întreprindere cu adevărat modernă și, mai mult decât asta, frumoasă de-a dreptul. Construită cu grijă pentru funcționalitate, dar și pentru aspectul exterior și pentru ergonomia fiecărui loc de muncă în parte, bine dotată tehnic și foarte curată, cu extrem de mulți oameni pe care i-am văzut zîmbind, plini de bucuria omului care știe că face un lucru bun și folositor. Nu e vorba de vreo extaziere de circumstanță în fața unei unități economice așa cum mai sint foarte multe altele în țară, ci de o apreciere realistă a unui mod anume — nou, inteligent și îndrăzneț — de a concepe și realiza o muncă de mare precizie (se lucrează, în anumiți sectoare, la fracțiuni de mi-

cronii) și de mare utilitate (aici se realizează toate pompele de inecție necesare motoarelor diesel din țară). Totul — se știe foarte bine — începe și se continuă (fără de sfârșit) prin oameni. Despre ei și cu ei, oamenii acestei întreprinderi, am stat de vorbă pină târziu, dincolo de lăsarea serii. Am avut de ascultat o mare și adevărată lecție de morală comunistă, prefirată, fără îngroșări sau momentouri didactice, deasupra unor veritabile acte de eroism a unor simple fapte de viață capabile să vorbească singure, fără savante sau întortocheate comentarii și nuanțări.

„Pentru că ne-am oprit la cuvântul „roman” — continuă inginerul Victor Gheorghită —, mărturisesc deschis că sint împotriva unei prejudecăți după care inginerii și, în general, personalul tehnic nu și-ar prea găsi timp pentru componentele clasice ale culturii. Cunoșc mulți,

tez dialogul de atunci. Un inginer, băiat tânăr și dotat, apreciat cum se cuvine de toți cei din uzină, avea o singură hibă — o anumită neglijență în îmbrăcăminte și o lipsă de interes evidentă pentru felul cum se prezenta la lucru. Îl întâlneșc într-o zi prin secție și-l iau deoparte, ca muncitor mai vîrstnic al întreprinderii. Zic: tovarășe inginer, vă sfătuiesc prietenește să mergeți să vă radeți, să vă îmbrăcați curat și abia apoi să reveniți la lucru. Nu credeți cumva, îmi răspunde el, că de felul în care apar în unitate depinde randamentul meu ? Nu sint și așa un bun inginer ? Ba da, i-am spus, dar la o altă întreprindere. Aici trebuie să arătați ca un om al Mecanicii Fine din Sinaia. Și ? Și. De-acum totul poate să pară o poveste moralizatoare. A plecat privirea și, de-atunci, este, din punct de vedere exterior, alt om. Chiar tîpnicar în ceea ce privește alege-

zează un colectiv. Din sesizarea unor aspecte care, îndreptate pe făgașul cel dătător de bune rezultate, au în timp efecte nebănuite. Știi cînd am simțit eu cea mai adîncă emoție de-a lungul tuturor anilor petrecuți aici ? — întreabă Victor Gheorghită. Într-o noapte din '77. Imediat după încetarea cutremurului m-am îmbrăcat automat, din reflex, și am pornit-o spre întreprindere. Pe drum mă întîlneam cu alți oameni de aici. Ne adunam, fără să schimbăm vreo vorbă unul cu altul, într-un marș mut, grăbit, spre unitate. Nu vorbeam, dar ne simțeam aproape unul de altul. Simțeam, tineri și bătrîni, cum se face predarea acelei ștafete nevăzute, cum se zicea pe vremea cînd am devenit eu inginer. O noapte ca aceea apropie oamenii mai mult decît ani întregi de lucru, dar fără adevărată participare afectivă. Sau nopțile petrecute în

ment. Da, da ! O uzină poate fi și un sentiment. Sentimentul apartenenței la o mare și nobilă familie muncitorească, la o industrie modernă, de vîrf. Haideti să vă mai dau un exemplu, zice Ion Grama. Se știe că, în multe locuri gazetele de perete sint considerate forme cam desuete de propagandă. Și, ca atare nu prea sint luate în seamă, rolul lor scăzînd treptat. La noi nu e așa. Cînd apare cite o caricatură — și apar des, nu din an în paște — omul ironizat vine și zice: scoateți-mi caricatura de acolo ! Prefer să mi se ia citeva procente din salariu, dar să nu fiu făcut de ris. Nu, de tăiat din retribuție nu e cazul și nu avem în intenție ca, pentru o abatere minoră, să-ți privăm copiii de ciocolata pe care o doreșc și o merită. Atunci, pentru a i se lua caricatura, muncitorul respectiv aduce, spre a fi pus în locul desenului, un angajament, care e așiat și păstrat acolo un timp. E o metodă care, într-un colectiv de exigență celui al nostru, nu dă greș. În fine, pentru a oferi o altă pildă, un fizician, Bebe Burlacu, venit din București acum 17 ani cu gândul de a sta o vreme și a reveni în Capitală, e tot aici, șef de laborator. Cine știe meserie și e dornic să se realizeze ca-om și ca specialist, nu mai părăsește această întreprindere decît sârbătorit ca tânăr pensionar, ca nea Sandu Soriceanu, primind din partea noastră un baston și o pălărie de paie, alături de întreaga iubire, de a cărei sinceritate se convinge ori de cite ori vine în vizită prin uzină. Producția întreprinderii se va dubla pină în 1990. Cum, dacă nu prin superioara utilizare a tehnicii de care dispunem, dar care nu este posibilă decît prin intermediul unor ași în profesie, dublați de oameni pentru care spiritul revoluționar nu este o simplă formulă, ci însuși sensul cel mai înalt al vîrșii, o stare de spirit dominantă, călăuzitoare în tot ceea ce întreprind.

Indiferent de generația din care fac parte, toți sint mindri că alcătuiesc marea familie a oamenilor muncii de aici. Familie care merită cu prisosință un roman de familie, scris de mîna unui scriitor care să-și înțeleagă perfect și să-și iubească subiectul.

DAN MUCENIC ■

SUBIECT PENTRU UN ROMAN DE FAMILIE

foarte mulți ingineri avizi de lectură și cititori avizați, oameni pentru care ceasurile de lectură zilnice reprezintă principala sursă de improspătare a puterii de muncă, metoda cea mai sigură de refacere, de luptă împotriva stresului. Un colectiv nu se sudează numai stînd umăr la umăr într-o hală sau într-un laborator, ci mai ales conversînd și aflînd subiecte comune de discuție, comentînd cele citite, aflate ori gîndite. E vorba, înaintea de toate, de o civilizație aparte, de care cultura nu face altceva decît să o adîncosească. Civilitatea de care vorbesc — și în afara căreia un colectiv cu adevărat sudat, un colectiv de elită (în accepția cea mai generoasă a termenului) nu poate fi conceput — pornește de la înfățișarea vestimentară de la intrarea în schimb și se sfîrșește (doar aparent) dincolo de porțile uzinei, pentru a reîncepe în zori zilei următoare. Spuneți, tovarășe Grama, despre episodul cu tînrul inginer care... Da, a trecut ceva vreme de-atunci și aproape că-l uitasem pentru că nici n-am avut prilejul să reedi-

rea cămășilor, cravatelor și costumelor. Dar asta e, să spunem, o situație care merită mai puțin comentariu, deși numai la prima vedere-i așa. Dar, iată, s-a întimplat odată ca unul dintre oamenii noștri să se îmbolnăvească grav și să fie nevoie de singe. S-a apelat, cum e firesc, la colectivul din care făcea parte. Asemenea acte de prietenie se cunosc și din alte părți. Chiar și din citite mai știu cite ceva. Dar aici, la noi, a fost efectiv demn de filmat. Zeci, poate sute de oameni au pornit spre spital. A fost nevoie de intervenția celor de acolo, care ne-au anunțat că nu mai au recipiente pentru colectarea singelui pentru ca tovarășii lui de muncă să se îndure și să plece acasă. Vedeți dumneavoastră, întervine Alexandru Soriceanu, tot ce spunem noi aici poate că nu i se pare ușit din comun tovarășului reporter, care a mai auzit istorisiri din acestea prin locurile pe unde a umblat. Dar, pentru noi, astea sint viață trăită și învățăminte care au dat roade. Din astfel de amănunte se clădește și se omogeni-

hala cea nouă, pe cînd se construia... Și cite, și cite amintiri... Au zis unii, la început, că Sinaia, oraș turistic, nu are nevoie de o uzină de asemenea proporții. Dar cînd au văzut-o cum se înalță, cînd au văzut ce înseamnă ea și oamenii ei au conținut cu comentariile nefavorabile. Dintr-un asemenea colectiv muncitoresc s-au ridicat oameni cu responsabilități serioase la nivelul urbei noastre. Primarul orașului, Constantin Neagu, tot din acest colectiv provine. Și încă din '44 — zice primarul. De cînd eram un copilăndru. Colectivul de aici m-a format și ca muncitor și ca activist de partid. De aceea, acum, atrag atenția tuturor conducătorilor de unități economice asupra modului în care trebuie primit un nou încadrat. Asupra responsabilității pe care o în-cumbă o asemenea investiție de încredere. Nu e puțin lucru să lucrezi la MEFIN Sinaia ! E o onoare. Întreprinderea noastră, a devenit, cu încetul, un simbol al noii industrii, ajungînd un senti-

Așa e viața, uneori îl pune pe om în situația de a descoperi și lucruri ce-i sînt bine cunoscute.

În cazul de față, descoperirea a fost că la Amara creșterea animalelor nu este o îndeletnicire nouă și că, pînă la urmă, cel care știe mai bine cum se crește o vacă este chiar acela care o crește.

Se întimplaseră la ferma zootehnică a C.A.P.-ului oarecare fapte impotriva firii, dacă se nimerea ca o vacă să cadă pe-o parte mai cădeau citeva la rînd, erau slabe că abia se țineau pe picioare, le bătea vîntul, zice șeful de-atunci și de astăzi al fermei, Ștefan Budu, și înțelegem că ele se înfățișau, dacă poate fi imaginată o asemenea arătare, ca niște stafilii de vaci. Ștefan Budu este țaran de meserie, nu inginer, fiindcă nu s-a găsit nici un inginer hotărît să răspundă de această fermă care în mod vădit se profila nu pe producția de lapte ci de coarne, copite și piei.

Îngrijitorii dădeau și ei să plece, lăsînd la o parte mîndria de a lucra într-una dintre cele mai mari ferme de vaci, în sistem cooperatist, din județul Ialomița. Conducerea comunel și a cooperativei îi ruga frumos să mai rămînă și pe unii a reușit să-i înduplece, pe alții nu. Adevărul întreg fiind că prea puțini oameni la Amara mai credeau din toată inima că o să se producă vreo schimbare atît de însemnată încît ferma de aici să ajungă a se impune ca orice loc în care simți că se muncește.

Dar a venit și vremea acestor schimbări, prin '83, își amintește Ștefan Budu, și ea a

fost rodul unui „complex de măsuri sănătoase”. Dacă am sta să arătăm pe îndelete care au fost aceste măsuri, desigur că n-am avea cum să enunțăm lucruri senzaționale și impresionante prin ineditul lor, fiindcă este de așteptat ca permanentizarea forței de muncă, ordinea și disciplina sau asigurarea bazei materiale să alcătuiască reperele oricărei discuții interesate de zootehnie.

În 1981, producția medie a fost de 1118 litri. Iar dacă astăzi există certitudinea că anul 1986 se va încheia cu o producție medie de 4 000 de litri,

dar, că baza furajeră insuficientă a adus cu vremea, la C.A.P. Amara, o anume indisciplină a celor ce lucrau în zootehnie, și nici că ordinea și disciplina au fost instaurate iarăși de cînd problema furajelor a fost cit se poate de serios reconsiderată.

„Interesant este, zice șeful fermei, că pe vremea cînd aveam vite mai puține, 1450 cu totul, din care 650 vaci și junici, suprafața furajeră era mai întinsă, cuprindea 350 de hectare. Acum avem 1600 de vite, din care vaci și junici sînt 700 și cu toate că suprafața furajeră este de 280 de hectare reușim să asigurăm hrană pen-

în leslea vitelor grosierele, paie și coceni, așa cum le luăm de pe cîmp, de cițiva ani s-a schimbat optica, le tocăm, le melasăm, le saramurăm”.

În cadrul fermei la așa-nu-mita bucătărie furajeră, două mori DI 53 funcționează zi și noapte, supravegheate pe rînd de mecanicii Nicolae Costache, Constantin Ghiță și Albert Alexe. Pe aceștia îi ajută cînd e cazul, și electricienii Dumitru Munteanu și Nicolae Gheorghie. De mașinile de muls se ocupă un alt mecanic, Paul Stanciu, iar de mașinările mult mai giganșe, ca să le spunem așa, care nu doar mulg se ocupă alți

Dintre acestea, trei și-au adus și copiii la lucru iar asta ne bucură, dacă înținem seama de viitor, de nevoia de-a întineri forța de muncă. Da, sistemul de retribuție și de cointereseare a oamenilor a făcut ca ei să obțină ciștiguri frumoase, citeva mii de lei pe lună, plus niște drepturi pe care în altă parte nu le-ar avea, de exemplu lotul în folosință, iar hotărîrea unor tineri de-a veni să lucreze în zootehnie reprezintă un argument semnificativ al redresării acestui sector la Amara. N-a fost deloc ușoară această muncă de redresare și trebuie să spunem că ea s-a făptuit cu sprijinul Comitetului județean de partid, la început eram vizitați și de citeva ori pe zi, pînă ce lucrurile au intrat în făgașul lor. Aproape un sfert din numărul vacilor erau sterpe iar înlocuirea lor a fost una dintre măsurile stabilite atunci și de care n-aș putea să nu amintesc, mai cu seamă pentru că este știut, plata oamenilor se făcea și se face locuri după felul cum știu să îngrijească vacile în așa fel încît ele să aibă vitei și deci să dea lapte”.

Ștefan Budu are 63 de ani. Și pentru că ferma zootehnică pe care o conduce el a ajuns fruntaș pe județ — în aceiași an în care Ialomița a devenit un județ fruntaș pe țară la producția de lapte — în cazul lui începe să se adevărească o vorbă veche: de locul în care omului îi merge bine, el nu se desprinde ușor. Zice: „Ca să rămîn deodată acasă, dintr-o muncă atît de mare, n-aș putea. Treptat, nu altfel, o să trebulască să fac trecerea în partea cealaltă”.

DUMITRU ELIADE ■

Descoperirea de la Amara

explicația constă în faptul că măsurile despre care vorbeam au și fost aplicate în mod sănătos, adică toate deodată, fiindcă nici una nu-i lipsită de importanță.

Oricine, dealfel, își poate da seama cu ușurință că atunci cînd o fermă are furaje suficiente dar oamenii sînt neglijenți și delăsători se ajunge la același rezultat ca și cînd oamenii sînt, cu siguranță, disciplinați, dar nu există furaje pentru vite.

Nu trebuie să ne mirăm, așa-

tru vite în așa fel încît la sfîrșitul iernii să mai și rămînă. Cum reușim? Muncind mult, bineînțeles, dar în niște condiții pe care am izbutit să ni le asigurăm tocmai pentru ca munca noastră să fie spornică. Intreaga suprafață cultivată cu furaje este irigată. Acesta e un lucru foarte important pentru noi, și înțelege oricine de ce. Iată, în acest an, chiar dacă a fost secetă, am luat patru coase de lucernă și am strîns 700 tone de fîn. Pentru iarna aceasta mai avem 6 000 tone de siloz, 2 100 tone de paie de grîu și orz, 800 tone de coceni de porumb. Dar dacă înainte așezam

oameni de încredere, vreo citeva zeci cu toții.

„Am ajuns s-o putem spune și pe-asta, adaugă Ștefan Budu, că avem oameni tot unul și unul. Ce n-a fost bun, am eliminat, s-a terminat cu beția și lenca, asta fac uneori casă bună iar temelia unei astfel de case nu poate fi pusă pe bani cooperativi. Am ținut, și în parte am reușit, ca îngrijitorii din zootehnie să lucreze aici cu familiile, alături de soția ori soțul lor. Exemple: Stela și Constantin Ivan, Dumitra și Nicolae Radu, Frusina și Ghiță Munteanu. Avem 11 familii.

Toți sînt tineri. Cine alții de-cît ei să se măsoare, în definitiv, cu ziua de mîine? Pretutindeni, lumea caută soluții pentru ca una din marile resurse de hrană — piscicultura — să fie dirijată de om. Să se obțină mai mult și mai bun pește pentru toți. În ameliorarea speciilor și raselor, se urmărește, de pildă, ca peștele să nu mai aibă grăsimea sub piele ci în fibra cîrnii, căci, dezagreabilă la gust, omul de regulă, o aruncă, în schimb, valoarea ei nutritivă este incommensurabilă. Răcii, ni se spune, la concurență cu langusta și homarul, sînt tot mai căutați și nu doar dintr-o excentricitate culinară, ci, pentru că noi cercetări au pus în lumină conținutul într-o proteină extrem de importantă. În schimb, pescuirea fără milă și dezvoltarea modernă a pisciculturii, metamorfozînd mediul lor natural de viață, îi fac să fie tot mai puțini. De unde, numeroase strădanii pentru adaptarea în cultură.

Așa începe convorbirea noastră în laboratorul dintre ape. La Ferma piscicolă de la Sarinasuf a Institutului de cercetare, proiectare, producție pentru Delta Dunării, la care ajungem, în fine, ca un punct terminus, după îndelungul periplu printre nouă-tăle din spațiul de la vărsarea Dunării în Mare. Cu cițiva dintre cercetătorii care implinesc aici o muncă tenace a căror efecte au și început a se resimți în știința domeniului, ca și pe mesele noastre. Le privesc din nou fețele tinere, cu admirație.

Mircea Staras, director tehnic de producție. Născut pe aproape, în satul unde mulți dintre noi poposim, verile, în vacanțe, în comuna Crișan de pe canalul Sulina. Din copilărie, gîndul i-a fost să-i ajute pe truditarii apelor fără noști și odihnă, fără sănătate în oase, pîndind zbatearea peștelui, și, nu odată se întorceau — iar unii, în zilele de furtună nu se mai întorceau —, cu o recoltă abia întrezărită pe fundul lotcii negre, căpșuite cu stuf. Pentru asta a ajuns inginer piscicol, pentru toate acestea se străduiește să stăpînească tainele domeniului.

Radu Suciu, absolvent al aceleiași facultăți din Galați, în 1976. În 10 ani de profesie, care în cercetare pot însemna cit o clipă, a pus la punct o tehnică de ameliorare din prima linie în piscicultura modernă, concomitent cu primele realizări pe plan mondial.

Ilm Leonov, un alt bărbat al Deltei născut printre pescari și întors printre ei pentru a schimba destinul. Este de fel din Mahmudia și se preocupă, în principal, de producția fermei din Sarinasuf, aceea care testează la „scară industrială” rezultatele cercetării, aceea care, în primul și în ultimul rînd, finanțează toate încercările colegilor săi. El însuși cercetător, a pus la punct o tehnologie pro-

prile, ieftină și de mare randament, pentru reproducția artificială a crapului de cultură. Are în grijă o complicată linie de bazine, pentru cercetare sau pentru producție, cu o colecție de reproducători comparabilă cu cele mai bune din Europa, cu o stație de incubație de mare capacitate, ce furnizează anual, numai pentru crap, o populație de 70 milioane de alevini destinați amenajărilor piscicole din Delta, cu o pepinieră de alevini, cu o crescătorie pentru consum...”

Rodica Dumitru, O tină ră femeie cu ochii albaștri, născută pe asfalt, dar lîngă sufletul Dunării, la Galați. A părăsit orașul, în 1972, la absolvirea facultății, fără nici o umbră de regret, pentru a se dedica profesiei cu adevărat și pe care n-o putea implini mai bine în altă parte decît în împărăția de ape a Deltei. După cițiva ani de mun-

menți care l-au adus. Atunci, Sarinasuf era o biată și anonimă baltă: prin miinile lui s-au construit multe dintre bazine și laboratoare. Stația de incubație a luat-o de la cota zero. Are ochi, îi iese totul la milimetru, n-are nevoie de topometrist. Acum, Sarinasuf este viața și dragostea sa. Ca a tuturor celor care transformă Sarinasuful, locul unei bălți și balta unei localități, într-un centru de primă linie al cercetării în domeniul pisciculturii din țara noastră, ce se măsoară cu îndrăzneală și curaj, cu realizări pe măsura celor mai repute din lume.

Începem astfel, cu marker-ul biochimic. Din cunoștințele noastre de genetică stim ce treabă de finețe este acest marcaj biochimic la om. Descoperirea lui a fost o revoluție în medicină. Să aflăm dintr-o picătură de sînge, prin studiul chimic al celulei

dominante moștenite de la ascendenți și astfel să se poată afla cu exactitate cine sînt aceștia. Deci, achiziții de cea mai mare importanță în opera de ameliorare, de creare a noi linii, specii și rase cu performanțele dorite de om. Tehnica a progresat, a fost perfecționată, simplificată în perfecțiunea ei. Dacă la început se sacrifică peștele, se extrăgea singele necesar analizelor prin sectionarea unei porțiuni de branhie, acum totul pare extrem de simplu și de ușor, cu o suferință minimă pentru peștele care rămîne viu, se întoarce înapoi în bazin, să croască nestingherit și ocrotit. O seringă, o mică înțepătură (în branhie), o picătură de sînge, două lame de sticlă pentru frotiu, un microscop, un reactiv chimic și un biochimist competent. Simplu, la capătul unui drum complicat. Simplu, ca

superioare, voite de om. Se urmărește întii eliminarea caracterelor descendente de la mascul, se știe, în lumea peștilor, chiar în condițiile reproducerii artificiale dirijate, e, practic, imposibil să stabilești, să reții exact remonșii de la care provin alevinii, puii de pește. Astfel, într-un anumit moment bine stabilit și calculat, icrele sînt supuse unui șoc termic de o anumită factură iar prin asta se provoacă o mutație a codului genetic din ou. Perechea de cromozomi XY se transformă în XX, de unde rezultă numai puifemelă, (spus simplificat, desigur). Mai departe, se intervine cu o altă tehnică pentru ca alevinii femele să fie metamorfozați în masculi. Pare incredibil un asemenea „joc” cu viața, dar ingineria genetică îl stăpînește azi nebanuit de exact. Sînt masculii care, de data aceasta, posedă numai caracterele genetice ale mamei. Ei reprezintă prima bază pentru încrucișările următoare. Bine stăpînită și condusă cercetarea genetică în piscicultură poate să aducă, serviciu imense omenirii. Așa s-a ajuns la peștele fără solzi, la crapul cu carne albă și slabă ca șalaul; programat și programatic se curesc toate elementele calitative pe care cercetătorul și le propune. S-a și trecut, de altfel, la încrucișările între linii pure, la realizarea de hibridi cu creșteri rapide și adaptări mai bune la condiții de mediu diferite, care altădată nu le era propice unor specii, dar la cite altele... Tehnica marcajului biologic, această „armă” pasnică pentru hrana planetei permite repetarea experienței în funcție de scopurile propuse. Spulberă teoriile acelor economiști care propovăduiau, și mai propovăduiesc prin unele colțuri ale globului, că sfîrșitul lumii, la acest sfîrșit de mileniu, va surveni prin infometare, în urma secăturii resurselor de hrană. Cit există oceanul planetar, dacă acesta, ca și întreg Pămîntul, va fi cruțat, va fi eliberat de noxele experiențelor cu arme atomice, de un război nuclear, va exista și hrană pentru oameni. Cercetătorii români o confirmă, iată, și ei odată și încă odată.

Inginerul Mircea Staras, de pildă, a definitivat un studiu, rodul a cițiva ani de minuțioase cercetări extensive, prin care demonstrează, și propune soluții corespunzătoare, că producția de pește, în regim natural de creștere chiar, din mările noastre bazin lagunar Razelm-Sinoe poate fi dublat. Pînă nu demult, multe voci au afirmat că a dat maximum, că mai mult nu se poate. Și, totuși, se poate! Așa cum se poate, conform cercetărilor și experimentelor tinerei inginer Rodica Dumitru, ca dificilii racl să fie produși în crescătorii. Știința în vremuri de pace oferă încă multe răspunsuri la întrebările de azi ale unui imens rezervor de hrană pentru locuitorii planetei.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Laboratorul dintre ape

că într-un îndepărtat punct de pe harta ei, la Perişor și Popina — preocupată de a crea condiții mai bune de mediu pentru peștii săi abia ieșiți din ou, făcîndu-l să supraviețuiască într-un procentaj mai mare chiar și în cele mai capricioase primăveri, încălzindu-le apa cu panouri solare —, a preluat marea necunoscută a culturii racilor în crescătorii.

Campusta Roman. El nu este cercetător. Nu face parte din personalul cu studii superioare al fermei, el are, cum spune inginerul Staras, o calificare superioară și un suflet superior. Nimic nu se face la Sarinasuf fără să treacă prin miinile și priceperea lui. Este mecanic de întreținere al fermei. Are grijă de stațiile de pompare, de tractoare, de moara și bărcile pentru furaje, de cositorile acvatice, de utilajele din stația de incubație, de cel mai mic și de cel mai mare mecanism ori aparat de laborator. Se pricepe la toate, are miini de aur și o minte de diamant. Din 14 ani de muncă și 38 de viață, 10 i-a dedicat acestei ferme. Adică, de la începuturile ei. De la țărșuș. A lucrat la „Alumină” în Tulcea, ca buldozerist, unde ciștiga 7000 pe lună, a venit aici, doar să dea o mînă de ajutor. Sentimental sau, mai curînd, disciplinat, n-a putut să se mai despartă de oa-

codul genetic înscris în ea, caracterele dominante ale cărui părinte le moștenim! Dacă în domeniul medicinei umane a devenit, de citeva decenii, un fapt curent, pentru piscicultură este încă un lucru extrem de nou și puține țări dețin asemenea tehnici de o extremă dificultate și complexitate, dar absolut necesare în lanțul la fel de complicat al ameliorării speciilor. Punctul de pornire, suportul ei științific, prima literă dintr-un alfabet și mai complex. Medicul veterinar I. Ciupercescu, alături de biochimista Corina Baboianu au dus la capăt, în decursul a 3 ani, o veritabilă victorie. Lucrînd cu pasiune, lucrînd cu dăruire, lucrînd cu asceză. Medicul a plecat în țară, în centrele universitare, oriunde a aflat că există ceva, că există preocupări, că există vreo experiență în această direcție. A poposit o vreme la facultatea de medicină veterinară din Cluj-Napoca, apoi a plecat la specializare în Anglia. Biochimista a luat în stăpînire o imensă literatură, microscopul și nesfîrșite experiențe, probe, analize, tehnici biochimice. Pînă la urmă au găsit, au aflat, au reușit, ca pe baza analizei unei fracțiuni proteice, a transferinelor din singele peștelui să-i poată descifra codul genetic, caracterele

punct de pornire pentru drumul nu mai puțin complicat al inginerului Radu Suciu. Un la fel de împătimit al ingineriei genetice în piscicultură. Începe, în anul 1980, să pună în practică structura unei construcții alcătuite de gîndirea sa: o tehnică de ameliorare a crapului de cultură prin încrucișări succesive și repetate pentru a ajunge să modeleze linii pure, mai rezistente la boli, înalt productive, cu creșteri în greutate mai bune, la aceeași hrană, față de speciile existente, cu o carne gustoasă, cu grăsimea în musculatură, bogată în proteină de valoare, calități gustative deosebite și, în ajutorul consumatorilor, fără invelis solzos. Obiective îndrăznețe, nu-i așa, pînă la care se muncește enorm! O tehnică similară a fost încercată pentru prima dată în lume, în Franța, la păstrăvi, iar cercetătorul nostru a transferat-o, cu adaptări și idei noi, cu un aport original în multe aspecte, asupra speciei cu cea mai largă arie de răspîndire în toată lumea, ce poate fi adaptată în orice ochi de apă dulce, și, desigur, în mări, ca și în elestea și crescătorii amenajate, asupra crapului de cultură. Tehnica este a genogenezei induse, preluată, de fapt, din tehnicile de ameliorare a păsărilor, pentru a obține caractere genetice stabile, firește, pe cele

Se știe că romanii au cucerit Dacia mai ales pentru bogățiile sale. În vederea exploatarea resurselor noii provincii au fost aduși, după spusele lui Eutropius, numeroși coloniști din toate părțile imperiului. Unii dintre aceștia au primit terenuri pentru agricultură. Alții au fost aduși ca specialiști în exploatarea minelor de aur (Pirustae, Beridustae). La aceștia se adaugă funcționarii, negustorii atrași de bogățiile Daciei, meșteșugarii și numeroasele trupe, ai căror veterani se vor stabili în provincie. În ciuda numărului mare de coloniști romani veniți în Dacia, etnicul de bază al provinciei va continua să-l reprezinte populația locală dacică. Informațiile lui Eutropius referitoare la o distrugere a geto-dacilor în timpul celor două războaie de cucerire, preluate fără o analiză prealabilă de unii istorici, sînt întru totul infirmate de rezultatele cercetărilor arheologice, epigrafice și numismatice. De altfel, niciun izvor antic nu vorbește de o exterminare a tuturor geto-dacilor.

În favoarea continuității dace în cadrul provinciei pledează o gamă variată de argumente. Pe unele scene de pe columna lui Traian sînt înfățișate grupuri de daci care fac act de supunere învingătorului și reîntoarcerea populației pașnice la vetre, după terminarea războaielor. Cu o singură excepție (Romula), toate orașele din Dacia au imprumutat nume autohtone de la vechile așezări geto-dace (Apulum, Napoca, Porolissum, Potiassa, Ampelum, Tibiscum, Drobeta, Dierna, Sucidava), unele fiind înfățișate chiar pe vetrele acestora din urmă. Pe bază de documente epigrafice s-a constatat că începînd cu domnia lui Hadrian, imperiul a recrutat numărul cel mai mare de corpuri de trupe auxiliare de daci din provincie.

Principalele dovezi privind prezența populației dace în cuprinsul întregii provincii sînt furnizate de descoperirile arheologice. Mărturii directe și de neîngăduit, urmele de cultură materială dacică, (așezări, necropole) au fost depistate pe tot teritoriul Daciei romane. Întreg acest ansamblu de descoperiri se prezintă nu sub forma unor urme izolate, ci ca o cultură unitară și generală, de tradiție geto-dacică, imbinată cu elemente romane. Această nouă cultură de tip daco-roman este cunoscută prin descoperiri de genul celor de la Soporul de Cimpie, Obreja (Transilvania), Locusteni (Oltenia) și Enisala (Dobrogea). Aici se remarcă o componentă dacică majoritară, reprezentată prin tipuri ceramice, ritul de incinerare și ritualuri tradiționale, și alta romană, prezentă prin unele categorii de vase originale, sau trecute prin filieră locală. Aceste dovezi arheologice, sub forma unui, nou aspect cultural, domină în mediul rural, unde se masa populația dacică. Aceleași mărturii arheologice demonstrează că dacii au pătruns treptat și în mediul urban și în așezările civile din preajma centrelor militare. Urme de cultură specific dacică s-au descoperit, fără excepție, în toate orașele din Dacia, precum și în castru și așezările înfățișate în apropierea acestora. Potrivit tuturor datelor arheologice, ca de altfel și a celor numismatice, literare și epigrafice, populația autohtonă se înfățișează ca principal etnic al Daciei romane, fiind răspîndită pe tot întinsul provinciei.

Măsurile generale luate de imperiu pentru organizarea provinciei și exploatarea bogățiilor acesteia au avut în vedere și pe autohtoni. Ei au intrat imediat în contact cu coloniștii și cu militarii, ca urmare a utilizării lor în tot felul de activități economice. Se știe, de pildă, că populația dacică avea obligația de a aproviziona armata cu produse agricole, de a presta muncă pe terenurile distribuite diferitelor trupe auxiliare stabilite în castru sau în alte servicii publice și de a participa la exploatarea minieră. Drept urmare a contactului direct cu coloniștii și militarii dacii încep să-și însușească treptat unele forme ale culturii romane și limba latină, limba oficială a provinciei, ajungînd prin a se romaniza.

În urma celor două războaie daco-romane (101-102 și 105-106), Traian a cucerit și a transformat în provincie a Imperiului doar o parte a Daciei. Noua provincie includea Oltenia, cea mai mare parte a Transilvaniei și a Banatului. Au rămas în afara granițelor romane geto-

atestă o dată în plus originea dacică a costobocilor.

Atit izvoarele scrise cît și cele arheologice îi prezintă pe carpi ca pe cea mai dezvoltată și mai puternică ramură a dacilor liberi. Ei se remarcă printr-o cultură bogată și variată, de esență dacică, și printr-o solidă organizare politică unional-trihibală. Carpii au dominat din punct de vedere cultural și politic întregă regiune de la est de Carpați și au contribuit la întărirea tradiției dacice, la frații lor din nord și din sud, precum și la cei din provincie. Ei sînt în relații cu sarmații, de la care vor primi unele influențe culturale, dar mai ales cu imperiul roman, căruia îi va pricinui deseori neajunsuri la granița sa de la Dunărea de Jos.

Puterea carpiilor începe să se afirme îndată după căderea costobocilor. Ei atacă deseori provinciile romane de la Dunărea de Jos, fie singuri, fie în alianță cu sarmații și mai ales cu goții. Cea mai mare incursiune carpică în imperiu se va desfășura între anii 245-247. De pe

sec. III e.n. Este zona cea mai bogată în descoperiri numismatice din toată Dacia, unele tezaure depășind adesea numărul de o mie de monede și în mod excepțional ajungînd pînă la 28.000 piese (Măgura, jud. Bacău). Se consideră că cele mai multe din aceste tezaure reprezintă stipendii plătite de romani populației carpice pentru a-și asigura liniștea în provinciile de la Dunărea de Jos.

Cultura carpică datează în perioada cuprinsă între începutul sec. II e.n. și primele decenii ale sec. IV e.n. În sec. III, partea de nord-est a Munteniei se integrează în aria culturii carpice. Ea va contribui la formarea culturii Sintana de Mureș - Cerneahov din sec. IV e.n. După retragerea aureliană, o parte din carpi pătrund în provincie, unele infiltrări sau transplantări fiind chiar mai timpurii. Ei au contribuit la refacerea și întărirea unității lumii dace, precum și la forța continuității acesteia și a principalelor tradiții geto-dace.

Teritoriul geto-dacic dintre

din provincie.

Regiunile de vest și de nord ale Daciei, pînă dincolo de Tisa, au fost locuite de geto-daci și au făcut parte din statul lui Burebista și Decebal. După instalarea sarmaților iazigi între Dunăre și Tisa, în prima jumătate a sec. I e.n., geto-dacii sînt nevoiți să se concentreze la est de Tisa. Ulterior, cuceririi Daciei de către romani, între hotarele provinciei și Tisa va rămîne o zonă neocupată, locuită în continuare de populația autohtonă dacică. Deși strimtoarăți la vest de iazigi, iar la est și sud de romani, dacii din această regiune nu vor întîrzi să se afirme, atit pe plan politic, cît și pe plan economic și cultural, menținînd și dezvoltînd mai departe vechile tradiții.

Ei sînt pomeniți adesea de izvoarele scrise sub denumirea de daci sau daci mărginași, acționînd împotriva imperiului roman, de multe ori împreună cu iazigii. Cele mai multe ciocniri cu romanii sînt semnalate în timpul împăraților Marcus Aurelius, Commodus, Caracalla, Maximin Tracul etc. Biograful lui Commodus vorbește de o victorie romană asupra dacilor. Istoricul Dio Cassius povestește că Sabinianus, guvernator al provinciei traiane în anul 180, „a supus 12.000 de daci mărginași, făgăduindu-le că le va da pămînt în Dacia noastră”. Este posibil ca unele lupte cu dacii liberi din această zonă și cu iazigii să fi purtat și Maximin Tracul și Constantin cel Mare. Dintr-o inscripție descoperită la Brigetio (Pannonia Superior) aflăm că în vremea lui Caracalla exista un interpret de limbă dacică (interpret Dacorum) utilizat de romani pentru înțelegerea cu dacii liberi de la est de Tisa.

Grație ultimelor cercetări arheologice s-a ajuns la o mai bună cunoaștere a comunităților de daci din această parte a Daciei libere. Aspectul cultural prin care ei sînt identificați este cunoscut sub denumirea de Sintana (Arad) - Medieșu Aurit, fiind datat în sec. II-IV e.n. S-au descoperit urme de acest fel în peste 20 așezări și necropole, cele mai importante provenind de la Medieșu Aurit și Lazuri (jud. Satu-Mare). În aceste importante centre arheologice s-au găsit 20 cupoare de olari. În necropolele cercetate la Sintana-Arad, Medieșu și Salonta s-a utilizat numai ritul de incinerare de tradiție dacică. Ceramica, elementul cultural principal, păstrează în esența sa, trăsăturile și formele caracteristice vechii lumi a geto-dacilor. Alături de tipurile tradiționale își fac apariția și unele forme ceramice noi, realizate sub influența romană, precum și importuri din imperiu, printre care se remarcă vasele de lut, monedele și o serie de obiecte de metal. După retragerea stăpînirii romane din Dacia, unele grupuri de daci liberi din vest pătrund pe teritoriul fostei provincii. Dovada o fac descoperirile arheologice și numismatice de la Cipău-Gița (jud. Mureș).

Întreaga populație a dacilor liberi, indiferent de nume și de regiune, a reprezentat pe parcursul sec. II-III e.n., elementul principal de continuitate. În ciuda unor particularități culturale regionale, toți dacii liberi au păstrat tradiția veche în toată esența ei. Cultura lor, indiferent de zonă, este unitară și comună în trăsăturile sale principale.

Dr. CONSTANTIN PREDA

EROISMUL, NEPIERITOARE MOȘTENIRE STRĂBUNĂ

Continuitatea dacică

dacii care locuiau la est și sud de Carpați (Moldova-Muntenia) și în părțile de nord-vest ale Daciei (Crișana și Maramureș). Aceștia sînt pomeniți în izvoarele antice și în inscripții sub denumirea tradițională de daci sau geți, la care se adaugă aceea de carpi, pentru regiunile de la est de Carpați, și cea de costoboci, pentru părțile de nord și nord-est ale Daciei. După cum o dovedesc în mod limpede cercetările arheologice din ultimul sfert de veac, întreaga populație a dacilor liberi s-a dezvoltat nestingherită, cultura lor însemnînd de fapt o nouă etapă a vechii civilizații geto-dacice. Dacii liberi au avut legături permanente cu lumea romană din provincie și de la sudul Dunării. Deseori ei au pătruns în imperiu, în special carpii, reușind să obțină chiar plata unor stipendii.

Dacii liberi din nordul și nord-vestul Daciei, apar în izvoarele antice sub denumirea de costoboci sau variante ale acestui nume. Confirmarea certă a originii lor dace s-a făcut pe cale arheologică. Cultura Lipița, prin care se caracterizează costobocii pe plan arheologic, este în esența ei o cultură dacică. Pe baza răspîndirii urmelor arheologice de tip Lipița s-a stabilit că neamul dac al costobocilor a locuit în bazinul superior al Nistrului și al Prutului, în perioada de timp cuprinsă între sec. I î.e.n. și începutul sec. III e.n. Ei ating maximum de dezvoltare economică și politică în cursul sec. II e.n. cînd se remarcă printr-o mare incursiune întreprinsă în anul 170 e.n. în provinciile sud-dunărene. Cu acest prilej ei pătrund și devastază Mocsia Inferior, Tracia și Macedonia, ajungînd pînă în Grecia, unde incendiază templul de la Eleusis. Într-o inscripție descoperită la Roma este pomenit un rege al costobocilor, cu numele de Picporus, a cărui soție Ziais moare la Roma, ajunsă acolo probabil ca ostatică, împreună cu nepoții ei Natoporus și Drilgisa. Toate aceste nume

urma acestui mare atac va avea de suferit în primul rînd Provincia Dacia. Cu acest prilej sînt fortate cele două linii de apărare din zona de sud-est, limesul Transalutanus și limesul Alutanus, primul fiind definitiv abandonat de romani și retras pe linia Oltului. O inscripție găsită la Intercisa (Pannonia) pomeneste de moartea unui oșlas din suita imperială în Castellum Carporum, neidentificat încă. În anul 248 e.n. este consfințită victoria asupra carpiilor, cînd Filip Arabul primește titlul de Carpicus Maximus și se emit monede cu legende Victoria Carpica.

Carpii s-au remarcat și pe plan economic și cultural în mod cu totul deosebit. Cercetările arheologice au identificat peste 250 de așezări și necropole carpice și au scos la iveală bogate și variate elemente de cultură materială. Ei au dezvoltat una dintre cele mai de seamă culturi materiale, considerată a fi o formă evoluată a Latene-ului geto-dacic, îmbogățită cu unele elemente străine de origine romană și sarmată. Numeroasele moșteniri culturale geto-dacice, reprezentate prin ceramica, ritul incinerării și o seamă de ritualuri de înmormîntare, reprezintă dovezi certe ale originii dace a carpiilor.

Aspectul cultural carpic, cunoscut mai întîi sub denumirea de Poienestii-Virtlișoi, se întinde în regiunile de la est de Carpați, centrul lui principal fiind localizat în părțile de mijloc ale Moldovei.

Atit în așezări, cît și în necropole s-a găsit o mare cantitate de vase de lut. Cele mai multe sînt tipuri de tradiție dacică, la care se adaugă vase realizate sub influența romană și sarmatică. Ceramica și obiecte de import roman vin să completeze seria descoperirilor din aria culturii carpice. În zona principală de locuire carpică a apărut un număr impresionant de tezaure de denari romani imperiali din a doua jumătate a sec. II și primele decenii ale

Dunăre și Carpați (Muntenia), ocupat parțial și temporar de romani, va fi o regiune permanent supravegheată și puternic influențată de imperiu. Populația locală din această regiune, ale cărei rînduri fuseseră rărîte în părțile sudice cu prilejul celor două strămutări la sud de Dunăre în sec. I e.n., este documentată arheologic în zona colinară a Munteniei încă de la începutul sec. II e.n. De la mijlocul sec. II daci se extind spre cimpie, ajungînd ca la mijlocul sec. III e.n. să ocupe din nou întreaga regiune dintre Dunăre și Carpați.

Faciesul cultural dacic din Muntenia este cunoscut sub denumirea de Chilia-Militari. Și în acest caz este vorba de o dezvoltare, în condiții economice și social-politice noi, a Latene-ului vechi geto-dacic, îmbogățit cu elemente romane, carpice și sarmatice. Se cunosc pînă în prezent aproape 50 puncte cu arme de cultură de tip Chilia-Militari, unele dintre acestea fiind identificate la vest de limes Transalutanus. Printre acestea se numără citeva așezări importante (Mătăsaru, Udeni, Maldăru, Militari, Străulești-București, Dulceanca etc.) și o serie de necropole (Chilia, Mătăsaru, Scornicești, Tirgșor, București-Tei, etc.).

Datorită relațiilor și influențelor romane puternice încep să pătrundă la dacii liberi din Muntenia și unele elemente de limbă și scriere latină. Semnificative în acest sens sînt fragmentele ceramice locale cu inscripții în limba latină descoperite la Mătăsaru (RAT sau BAT), Curcani (MITIS) și la Socetu (AVRELIVS SILVANVS FECIT PATAELAM). Inscriptiile respective, numeroasele importuri din imperiu, produse locale de tip roman, prezența de castru și trupe imperiale în Muntenia, sînt tot atitea dovezi ale procesului de romanizare a dacilor liberi dintre Dunăre și Carpați. Din acest punct de vedere ei sînt mai avansați față de carpi și destul de apropiați de dacii

Independență și integritate

Unul dintre cele mai cunoscute periodice de istorie din lume — „Revue d'histoire de la deuxième guerre mondiale” — a publicat recent (1985/nr. 140) studiul Vioricăi Moiscu **L'éroulement des alliances de la Roumanie à la veille de la deuxième guerre mondiale** (Prăbușirea alianțelor României, în ajunul celui de-al doilea război mondial). Autoarea este specialistă recunoscută în domeniul istoriei contemporane, contribuțiile ei privind politica externă a României în perioada interbelică fiind elogios primite în țară și peste hotare la Congresul internațional de științe istorice de la Stuttgart, din anul 1980, a fost aleasă secretară a Comitetului internațional de istorie a celui de-al doilea război mondial).

Studiul publicat în prestigioasa revistă menționată este o excelentă privire sintetică asupra eforturilor făcute de România, de-a lungul celor două decenii care separă primul de cel de-al doilea război mondial, pentru

a-și apăra independența națională și integritatea teritorială, amenințate de puterile revizioniste și expansioniste. Perfect informată asupra literaturii de specialitate și pe temeiul utilizării unui valoros material documentar inedit, autoarea a urmărit politica de alianțe a României atit în cadrul alianțelor regionale (Mica Înțelegere, Înțelegerea balcanică) cît și a celor bilaterale (Franta, Polonia), investigația ei desfășurîndu-se în permanență, cu urmărirea contextului internațional cărui a s-au integrat aceste alianțe.

Autoarea pune în lumină caracterul nefast al diviziunii țărilor în state cu interese generale și state cu interese limitate, al drepturilor arogate de cele dintîi de a nosocoti interesele celor din a doua categorie ca și urmările tragice ale politicii de conciliere față de Germania hitleristă, care a constituit o incurajare pentru politica acesteia de așevire a statelor aflate în zona de desfășurare a lui Drang nach Osten sau Drang nach Süd-Osten.

Studiul Vioricăi Moiscu recon-

Cartea de istorie

stitue și explică izolarea în care s-a aflat România în tragica vară a anului 1940. Asa cum se arată la 26 august 1940 într-un studiu întocmit de Secția de operații din Marele Stat Major asupra situației politico-militare în care se afla România: „Ne considerăm complet izolați și lipsiți de sprijinul material și politic al oricărei puteri străine” (23 August 1941, Documente, vol. I, București, 1964, p. 94). Viorică Moiscu dezvăluie, în studiul citat, originile acestei tragice realități și îi urmărește — cu remarcabilă competență — geneza.

o cercetare imagologică.

Cel de-al doilea volum al marii serii proiectate de Dan A. Lăzărescu, **Imaginea României prin călători** (București, Ed. Sport-Turism, 1986, 350 pag.) îmbrățișează perioada 1789-1821, adică, cum lesne se poate constata, de la Marea Revoluție Franceză la Revoluția lui Tudor Vladimirescu, anii ce se întregesc în istoria poporului român fazei de tranziție de la feudalism la capitalism

Regăsim și în acest volum, aceeasi crudități, aceeasi pătrundere, aceeasi claritate, care, laolaltă, fac deliciul lecturii acestor ample lucrări. Autoatul a explicat, încă din primul volum, că investigația sa este o cercetare de imagologie, adică „ea urmărește, pe etape cronologice, modul în care s-a făurit, în mentalitatea europeană, icoana, mai mult sau mai puțin corectă, de la autor la autor, a poporului român și a incalității lui pozitive la hotarele a două lumi. Tensiunea imagologică este urmărită dinlăuntru în afară. În speță, de la realitățile românești, așa cum s-au oglindit ele sub formă de imagini în mintea diferiților călători sau publiciști și au fost uuse pe hirtie în volumele tipărite de ei, pentru a comunica aceste imagini opiniei publice europene” (vol. I, p. 15).

De astă dată, autorul urmărește imaginea românilor și a țărilor române în scrierile lui William Etton, William Martin-Leake, Thomas Thornton, William Wilkinson, Adam Neale, William McMichael, Constantin Daponte, Athanasie Comnen Ipsilanti, banul Mihai Cantacuzino,

Dimitri (Daniil) Philippide, Dionisie Fotino și alții.

Dan A. Lăzărescu știe să surprindă elementele definitorii și, grație orizontului său enciclopedic, să le raporteze la cadrul istoric, stabilind filiații și amintind posterității. Operele selectate sînt analizate într-un larg cadru de istorie universală, autorul făcînd ample incursiuni în marile capite de istorie europeană, precum, în cazul celor două volume apărute, Problema orientală. Redarea în note a pasajelor caracteristice în limba originală înlesnește cunoașterea directă a textelor cu sesizarea nuanțelor de rigoare.

Alături de marele corpus în curs de editare **Călători străini despre țările române** (opt volume publicate din 1968 pînă acum) lucrarea lui Dan A. Lăzărescu se înscrie, încă de la primele două volume, prin amploarea informației și soliditatea analizei, între lucrările de referință ale domeniului și invită la continuarea cercetărilor în noua direcție, atit de fecundă a imagologiei.

FLORIN CONSTANTINIU

POEME PENTRU PATRIE

Tara

Avem o țară milenară
Sintem un minunat popor
Muncim să ducem mai departe
Mesajul scris în tricolor

Dacă vom fi lumina lumii
Sau doar o creangă în puhoi
De noi depinde soarta noastră
De lumea-ncreangă și de noi

Sintem datori să facem totul
Pentru ca veșnic să rămână
Acest popor frumos și tânăr
Stăpîn în țara lui bătrînă

Prezentul ne dă veșnicie
Istoria ne stă teme
Ființa noastră este țara
Noi sintem viitorul ei

ION ZUBAȘCU

Arta studențească a trăit în zilele sfârșitului de noiembrie câteva momente de febrilitate, firește într-o competiție care înseamnă în primul rînd un filtru valoric. Festivalul Artei și Creației Studențești, aflat acum la cea de-a XVII-a ediție, și-a consumat de curînd două din fazele sale zonale, la Timișoara și Cluj-Napoca, în fapt un moment preliminar pentru confruntarea finală din primăvara anului viitor, cînd, cu siguranță, pe scenele caselor de cultură studențești se vor afla cele mai autorizate reprezentante ale artei tinere din toate centrele universitare din țară. Decamdată, fazele zonale (ce vor fi completate peste câteva zile de alte două, la Iași și București) au arătat că, alături de probitatea artistică, elanul întrecerii a fost strîns în fața juriilor și că, în ciuda inegalității valorice, firește de altfel, pasiunea studenților pentru cultură continuă să rămînă un fenomen real, reprezentativ pentru mentalitatea tineretului nostru. În fața unor membri ai juriului de incontestabilă competență (pro-

fesori universitari, cercetători, artiști plastici), la Timișoara și Cluj-Napoca, așadar, arta studențească s-a confruntat în zilele de 28, 29 și 30 noiembrie cu exigența și spiritul critic. La Timișoara, în sălile Casei de cultură a studenților, s-au întîlnit tineri din centrele universitare Craiova, Petroșani și

celuri și tradiții din zonă. Spectacolul intitulat *Vatră și piine* a reprezentat, în acest sens, o imagine emblematică a tradițiilor fundamentale bănățene, stilizate atît cît să nu-și piardă autenticitatea. Grupul vocal din Birchiș și suita de dansuri bărbătești *Sorocuri din Seceani*, regizate de profesorul Emilian

prezentat de grupul timișorean „Thalia”, s-a desprins de celelalte manifestări similare, datorită profesionalității sporite arătate de artiștii studenți. Orașul de pe Someș, Cluj-Napoca, a strîns pe scena Casei de cultură a studenților artiști amatori din Tirgu Mureș și din localitate, care, din diver-

și talentați în tot ceea ce fac, după o tradiție care durează de mai mulți ani. Cu spectacolele *Scoala Iudică* de Ioan Groșan (jucat de politehniștii clujeni), cu „momentele” caragialene (interpretate de filologii din localitate), cu *Secera de aur* de Radu Stanca și cu *Anotimp* (în versiunea scenică a studenților tirgumureșeni), teatrul studențesc a trecut de faza zonală în așteptarea confruntării finale, așa cum dansul, mai sărac în manifestări decît la Timișoara, a trecut examenul prin spectacolul tirgumureșenilor, intitulat *Vraja dansului*. În ritmuri insolite, s-a manifestat formația „Nova” (de la Facultatea de construcții din Cluj-Napoca), autoarea unui dans desprins de canoanele obișnuite.

Ca orice etapă intermediară, și acelea de la Timișoara și Cluj-Napoca au dovedit efervescență creatoare, interes pentru arta adevărată și, mai cu seamă, seriozitate în pregătirea pentru momentul final din primăvară.

RADU GHEORGHIU

Treptele performanței

din orașul-gază, angajați în toate formele și genurile artistice promovate în creația tină, asistați de un public numeros și curios de stadiul actual al disponibilităților artistice ale studenților. În centrul atenției s-a aflat formația „Doina Timișului”, de la C.C.S. Timișoara, care a prezentat un spectacol aproape complet cuprinzînd cîntece, dansuri și muzică instrumentală, cărora li s-au asociat și fragmente de obi-

Dumitru, au completat manifestările studenților din Craiova (ansamblul „Jianul”) și Petroșani. Dacă tradițiile folclorice au intrunit sufragiile publicului și specialiștilor, brigăzile artistice, colajele și montajele literare au fost privite cu mai multă înrînsigă, întrucît sub bunele intenții s-au strecurat și unele facilități. Totuși, printre performanțele genului, montajul literar-muzical *Be-quiet* (după Domokos Geza),

sitatea manifestărilor, au oferit publicului mai ales momente de delectare spirituală prin spectacolele de umor și satiră. Grupurile „M.S.” și „Hazz” din Cluj-Napoca ori brigada I.M.F. din Tirgu Mureș au arătat, prin textele prezentate și prin jocul scenic al interpreților, că studenții continuă să aibă nu doar umor, ci și un ochi vigilent, neconcesiv. Acestor formații li s-a alăturat și brigada medicinștilor clujeni, de asemenea probi-

N-am mai văzut-o pe scriitoarea Cella Serghi de doi ani. Ultima oară vorbise de o donație pe care intenționa să o facă Muzeului de artă din orașul natal. 22 de tablouri de Iser, Tonitza, Magdalena Popa, Șirato, Petrașcu, innobilează acum sălile din Constanța. Eram curioasă dacă Cella Serghi păstrează semnele tablourilor pe pereți ca o amintire perpetuă. Nu, casa e aceeași și totuși alta, pentru că Cella Serghi nu mă mai privește din unghiuri diferite. Magdalena Rădulescu i-a pus pe pînză chipul din tinerețe, care acum este în muzeul din Constanța. Cum se transformă un om al justiției, trăind în agitația tribunalelor, mistuit de interpretarea riguroasă a legilor, într-un analist al iubirii, al metamorfozelor sublimine din viața omului? Cella Serghi este uimită că după atîta ani nu mai scapă de întrebarea „cum ai devenit scriitoare”, desi a trecut peste o jumătate de secol de cînd semnează cărți.

— Am fost o avocată mediocră. N-am pledat deloc. Spuneam numai „vă rog să lăsați procesul mai la urmă pentru că maestrul este acum la secția a III-a”. Pentru aceste stupide cuvinte, aveam emoții îngrozitoare și cînd mi-am dat seama că nu voi depăși această stare, că nu voi putea sustine dezbaterea unui proces, am început să mă gîndesc la alceva.

— Erați conștientă că aveți talent, că vă puteați îndrepta către literatură?

— Nu mă preocupase niciodată gîndul de a ajunge scriitoare.

Eram prietenă cu Camil Petrescu și cu Mihail Sebastian. Luam masa în fiecare zi împreună, după ce ieșeam de la tribunal, și le povesteam, foarte amuzant, întîmplări de acolo. De unde la procese nu deschideam gura, cu ei turuiam într-una. Camil Petrescu se infuria. De ce pierd

am talent pentru cronică de teatru, pentru reportaje, credea că pot fi ziaristă. Și-a dat seama că nu-mi plăcea avocatura și n-a vrut să flu în vînt. Pe vremea aceea era foarte la modă să fii ziarist, cu talent, fără talent, nu conta... Așa am început, ca să-i fac pe plac...

deanu, cu George Vraca, cu cei doi prieteni, la meciuri. Eu, pentru spectacolul uman, pentru că nu luteleam nimic din ce se întîmplă pe stadion, dar asta nu m-a împiedicat să scriu reportajul „Un meci de fotbal”, care s-a și publicat în ziarul condus de Ion Fas. Pentru mine era

Așa am început să fiu colecționară, sînt de atunci vreo 60 de ani. După ce am ieșit din expoziție, pentru că la 16 ani fusem îndrăgostită de picior, fără ca el să știe, am început să construiesc o poveste. Am presupus, pe drum, că el mă însoțește și discutăm. Am ajuns acasă și am spus, iată subiectul romanului. Am scris toată noaptea, am lăsat să mă răcoresc câteva ore, după, și cînd am citit mi s-a părut o catastrofă. Nu mi-am putut închipui că pot să ai în cap un lucru foarte frumos și să iasă mizerabil. Ce-i lipsea, pentru că desore ce vă vorbesc, va fi după aceea în „Pinza de pîianjen”! Lipsea Mangalia, lipsea aerul, lipsea soarele, lipsea plaja, lipsea tinerețea.

— Aveți de la intuiția scriitorului, dacă v-ați dat seama că lipseau aceste elemente, care fac farmecul romanului dumneavoastră de debut.

— M-am gîndit la anumite cărți care par foarte simple, scrise dintr-o răsufare și care au înfruntat câteva generații. Ce are „Cuore” că a fost citită de străbunica, de bunica nu, pentru că nu știa carte? Ce are „Micul Lord”, că e o carte pe care o citește toată lumea? Unde este secretul? Atunci am luat-o de la început și am scris așa, și așa a rămas: „Am avut o copilărie tristă, fără jucării, nimeni n-a luat în seamă existența mea, doar rar de tot, observa mama că-mi curge nasul

(Continuare în pagina 15)

CARMEN DUMITRESCU

CELLA SERGHI:

„Fiecare om e dator să-și caute adevărul”

vremea de nu nu mă adun, de ce nu pun pe hirtie ceea ce trăiesc, ceea ce simt?!

— Și la ce vîrstă ați început să vă... „adunați”?

— Pe la 23 de ani. N-a fost o primă carte, desi am scris-o dintr-o răsufare, se numește „Pe firul de pîianjen al memoriei”, pe care am publicat-o mai tîrziu, și în care nu fac decît să povestesc cum am început să scriu, tîrziu și încet. Camil Petrescu nu știa dacă e o carte bună, ei voia să scriu, credea că

— Cîți n-ar vrea să-i facă unui om drag pe plac, dar e destul să vrei?

— I-am povestit o excursie la munte, care a ieșit un reportaj. După ce l-am scris a spus: „Ai spontaneitate, ai dialog, ai tot ce trebuie”. M-am chinat îngrozitor pentru această spontaneitate. Am refăcut de 30 de ori.

— N-ați scris-o dintr-o răsufare?

— Tot! Mă întrebau la fel și spuneau: „Te pomenesti că ai talent”. Mergeam cu Elvira Go-

foarte greu și am renunțat iar, pînă într-o zi...

— De cînd ați început să colecționați tablouri?

— E o altă poveste, tot așa surprinzătoare. Am trecut din întîmplare, într-o zi, pe lângă o expoziție de pictură. Am intrat, îl cunoșteam pe pictor, am acoperit tablourile, să nu văd ce reprezintă ele și m-am uitat numai la preturi. L-am ales pe cel mai ieftin și am spus că-mi place, fiindcă nu voiam să se știe că n-am mai mulți bani.

Focul și vatra

Dacă vii dinspre Săliștea Sibiului trecind prin satul Vale, peste dealurile spiritualizate de grădini ca-n picturile lui Viorel Mărginean, te trezești dintr-o dată în vatra satului Sibiului în fața unei clădiri care, chiar dacă n-ar fi fost așezată pe malul râului în cheia de boltă a peisajului, tot ți-ar fi atras atenția în mod absolut inevitabil.

Construcția de pe malul râului contrasta puternic cu restul: spre deosebire de celelalte case a căror arhitectură prezintă o parcașă și apăsătoare permanentă de o primejdie, construcția aceasta degaja un calm imperturbabil și o liniște statornică asemenea unui element natural. Inconjurată de un brui de geamuri accesibile privirii de la înălțimea statului de om, clădirea chema în felul ei liniștit prezența trecătorului, încitându-i curiozitatea toamă prin misterul blind și luminos al unui stil vădind solide cunoștințe istorice și apartenența la civilizația arhitectonică românească.

Intr-un sat mic ca Sibiul (unul din cele vreo nouă sate ale comunei Săliște), fără instituțiile adunate în centrul comunei de care aparține, prezența acestei clădiri masive te solicita exact în măsura în care justifica funcția unui sediu a ceva extrem de important în comparație cu dimensiunea localității și tocmai datorită acestei aparente disproporții nu găseai deocamdată destinația care să-l încorporeze.

Cum aproape toți oamenii erau în acea zi de toamnă la culcușul cimpului, un tânăr de pe virful unei cărute încărcate m-a sfătuit să mă adresez pentru amănunte persoanei care, în Sibiul, are mai toate funcțiile, inclusiv pe aceea de director de cămin cultural. Am bătat ușor la una din acele porți mari ale satului, în spatele cărora poți bănuși că vei găsi orice înafara unei curți liniștite în care o femeie spăla borcane iar doi bărbați potcoveau caii. Cum bărbatul părea prea absorbit în munca lor ca să-mi acorde vreo importanță, m-am adresat femeii despre care aflasem că este factorul cultural al satului. Realizând că am căzut într-un moment nu tocmai potrivit, am îndrăznit totuși să solicit cu toată bunăcuviința câteva minute pentru două-trei întrebări referitoare la satul Sibiul, întrebări cu caracter pur turistic, pe care mi le-ar fi putut da orice om cu minimă bunăvoință. Spre surprinderea mea crescândă, desi am făcut precizarea că vin de departe și sunt interesat să aflu cite ceva despre sat și oamenii lui, mi s-a răspuns invariabil: „Nu știu, nu sunt de pe aici”, spălându-l borcanelor rămânând în continuare o necesitate mai presantă decât prezența mea în acel loc.

În aceste împrejurări am ajuns la casa profesorului pensionar Manoilă Achim, nu înainte de a înconjură de câteva ori construcția care mă ținea în loc și căreia i-am descoperit în plus câteva geamuri sparte, realitate ce mi-a îngăduit să privesc în voie înăuntru: ceea ce era însă depozitat acolo amintea mai degrabă a pivniță sau pod de primărie veche decât nu chiar a prund de riu care și-a mutat demult albia în altă parte. Un scolar a adăugat acestei imagini informația pretioasă că geamurile au fost sparte de un alt copil care s-a strecurat într-o noapte înăuntru și... a făcut ceea ce probabil demult nu mai văzuse satul la căminul cultural: și-a proiectat un film. Deci, dincolo de mormanele cu care se bariCADERĂ uribul și sinistritatea, se aflau pe undeva dosite de cineva niște aparate de proiecție.

Profesorul Manoilă Achim, om de mare cultură și omenie, mi-a adevărat nu numai presupunerea că așezarea avea o istorie temeinică asemenea tuturor satele noastre de munte, dar că participase, în ciuda aparentei sale izolări montane, la toate marile momente ale istoriei naționale. Clădirea care îmi atrăsese atenția (și bănuiesc că nu numai mie, Sibiul are statutul de „sat turistic” fiind vizitat de nenumărați turiști) nu era altceva decât căminul cultural al satului. Construcția acestui cămin începu în 1923, în puternică atmosferă patriotică de după realizarea Marii Uniri, pe temeiurile solidelor tradiții culturale statornicite de „Astra” pe aceste meleaguri, și a fost terminată în 1925, funcționând ani mulți și rodnic sub numele de Casa Națională, înzestrată fiind de fili satului cu o bibliotecă renumită în județ și cu o sală de lectură unde sătenii aveau la dispoziție diverse colecții de ziare, reviste și cărți de popularizare a științei.

Trecind peste considerațiile de ordin istoric care s-ar putea face pe marginea acestui subiect, simplul fapt că la clădirea căminului au muncit un număr apreciabil de oameni aproape trei ani de zile, că au ridicat deci această frumoasă construcție care a rămas la fel de frumoasă după 60 de ani de la terminarea sa, prin muncă patriotică, e un argument suficient de puternic pentru a-i găsi o destinație mai vrednică decât aceea de actual depozit al deriziunii. Trecind și peste acest aspect, am încercat să mă situez în celălalt punct de vedere, căutând să găsesc o justificare situației de acum a Căminului cultural. Mi-am spus astfel că satul Sibiul, fiind o așezare din preajma uni mare oras, numărul ridicat al navetiștilor ar putea pune serioase piedici unei normale activități culturale. Numai că, în aceeași situație, se află și satul Sebeșul de Jos, de exemplu, la fel de mic, la fel de aproape de munții Făgărașului, la fel de solicitat de focarele industriale din preajmă. Dar, spre deosebire de Sibiul, satul Sebeșul de Jos se poate mindri cu una din cele mai înfloritoare bunăstări culturale din județul Sibiu: cine n-a auzit de renumitul artist popular Gheorghe Cerceș, a auzit cu siguranță de ansamblul artistic al Sebeșului de Jos, invitat deseori la televiziune și laureat al tuturor edițiilor *Cântării României*, ansamblu în care activează peste 120 de dansatori din cinci generații, de la copii de 7 ani până la virstnici de peste 70 de ani, și care însufletește festivalul folcloric județean „Hora din Rusca”.

Am bătat, la un interval de numai o zi, la poarta directorului Căminului cultural din Sebeșul de Jos, cămin care aici se numește PALAT CULTURAL și își are înscris acest blazon, într-unul din acoperiș de fațadă, chiar pe frontispiciul său. Desi Stoica Dina avea curtea plină de mușafiri, auzind că e vorba de prestigiul satului în care activează, s-a metamorfozat în numai câteva clipe din gospodina care încerca să facă față unei gospodării asaltate, în direcția de Cămin cultural care m-ar fi încotit peste tot, din casă în casă, de la om la om până as fi adunat atâtea informații referitoare la satul în care trăia și muncea, încât puteam realiza o voluminoasă monografie culturală dacă până și acest lucru nu l-ar fi făcut un om pasionat al locului. Câtă diferență față de atitudinea celorlalte directoare care se considera încă o „străină”, în satul Sibiul, desi trăia de suficienți ani aici, devreme ce și ridicase o impunătoare casă chiar în vecinătatea păraginită a Căminului cultural.

Iată deci două sate situate la fel de aproape de muntii cit și de puternicele centre industriale, cam cu aceeași compoziție demografică și cu aceleași probleme sociale, două sate aparținând aceleiași zone etnografice a Marginișii Sibiului, unul la o margine de Marginișe, altul la o margine de Margine, dar cit de departe unul de altul în ceea ce privește viața lor culturală: unul fiind cu siguranță printre cele mai vii sate din punct de vedere spiritual ale județului Sibiu și ale României contemporane, celălalt punind între paranteze nemeritate o construcție încă demnă de mult viitor și de acum înainte. Dacă adăugăm celor de mai sus faptul că și în Sibiul au activat cu citva timp în urmă un cor bărbătesc pe patru voci, formații de teatru și de dansuri, brigadă etc., activitatea Căminului cultural de aici concurând cu aceea a marilor comune din județ, dacă precizăm că și aici se putea face cu oarecare timp în urmă ceea ce în Sebeșul de Jos se face în continuare, singura explicație plauzibilă pentru actuala stare a Căminului cultural din Sibiul e că acestui loc cu totul potrivit pentru cea mai fertila efervescență culturală nu i s-a găsit momentan un om pe măsură.

Satele noastre, mai cu seamă cele de munte, au fost dintotdeauna adevărate vetre de continuitate și civilizație românească. Vatra satului este ea însăși o metaforă, una din putinele metafore în care realitatea vie a sensului propriu o întrece pe aceea a sensului figurat. Nu întâmplător, cred, atât ideea de vatră cit și aceea de cămin include semnificația arderii, a dăruirii de sine, a căldurii și luminii. Căminul cultural din vatra satului trebuie să devină, la Sibiul, ca în toate satele noastre, o flacără puternică și luminoasă.

ION ZUBAȘCU

Vitrina cărților

Noul volum de povestiri al lui Teodor Parapiru — a patra carte publicată, după *Copacii de cristal* (Ed. „Junimea”, 1981) și cele două romane polițiste: *Medalionul și Suspiciune* (Ed. Albatros, 1979 și, respectiv, 1984) — confirmă și, în același timp, îmbogățește imaginea cunoscută a prozatorului. Explozând convenția narativă, boccesc-sadoveniană, a povestirilor „în ramă”, *Copacii de cristal* configurează un tip de „roman” al existenței prin limbaj: relatarea, povestirea, „discursul” realizau justificarea (rațiunea) „ontologică” a eroilor săi, — ce constituiau totuși mai mult o funcție decât un personaj, povestea fiind existența lor adevărată, iar povestirea (actul de a povesti), — capacitatea de a da formă (structură, semnificație, sens) propriei lor existențe. Această autodeterminare prin limbaj (s-ar putea spune că, de fapt, limbajul este personajul predilect, protagonistul prozelor lui Teodor Parapiru), mișcarea permanentă, curgător-amețitoare a acestuia, nu în ultimă instanță spectacolul de un pitoresc premeditat al relatării făceau ca, în ciuda solidei adevărate la real și a pregnanței realiste, proza lui Teodor Parapiru să degaje un aparent inexplicabil, un inefabil sentiment de... irealitate.

Tendința devine manifestă și programatică în prozele volu-

mului *Relief cu metamorfoze*. În primă instanță, Teodor Parapiru probează din nou vocația sa de prozator realist: simț sigur al realului, viziune clară și distinctă a situațiilor epice, discurs dens și atent motivat, pitoresc și culoare... Producerea „efectului de real” pare însă insuficientă acestui scriitor tentat de paradox, insolit și straniu. În universul *Reliefului cu metamorfoze*, întâmplări aparent banale schimbă brusc chipul și

Vocația realului

semnificația lucrurilor, nasc sentimentul neliniștii, perplexității, spaimii, al iraționalului chiar. Între miraculos și straniu, Teodor Parapiru alege (ilustrând parca definiția lui Tzvetan Todorov) această din urmă modalitate a „fantasticului” și relatează întâmplări „neverosimile” ce acceptă, finalmente, explicații raționale. Efectul de „ireal” e obținut fie prin exacerbară datelor realului, fie prin intensificarea funcției unor elemente ale acestuia ori, prin schimbarea discretă a rolului lor. Un personaj preferat, Ilie

Păsărin, e tratat în maniera eroului de basm: justițiar (Amintire neclară), „filosof” și pedagog (Fintina), „nemuritor” (Cum n-a murit Ilie Păsărin). Altul, Călin Nandu (din familia „sucitorilor” lui Nicolae Velea), comportament „anormal” pentru concetățeni, își trăiește, de fapt, la modul absolut, pasiunea (pentru o pasăre — Om la cimpie). Alte proze (de esența paradoxului) exprimă diferite tipuri de fabule (și drame) ale identității (Prietenul din copilărie, Doi, Farsa, Anii și culorile). Astyanax, de pe ziduri e o înscenare (punere în scenă) cu ecou mitic, dar în registru emanamente profan, anodin chiar, — o „metaforă” a artei, în spiritul (și stilul) din *Copacii de cristal*, Livada lui Ad încearcă o îndrăzneată replică „pozitivă” la *Metamorfoza* lui Franz Kafka. Prozelor celor mai consistente (pentru că ambigui și profund neliniștitoare — Ziua lungă de vară, Înainte de vinătoare), le corespunde însă „gluma” alegorică, exterior-mecanicist motivată, *Refuzatul Călin Petrovanu*.

Volumul *Relief cu metamorfoze* de Teodor Parapiru revelă un univers narativ dinamic și un original prozator în căutarea propriei teme, adevărate și profunde.

TUDOR MUȘAT

De mai mulți ani, Mihai Coman (*Mitologie populară românească*, I, Editura Minerva, colecția „Universitas”, 1986 — cea de a treia carte a autorului) ține suș un steag căruia i

se alătură totuși prea puține condeie tinere: cercetarea folclorică, în speță cea de nuanță antropologică. Reunind studii publicate, în cea mai mare parte, în diverse reviste (*Vatra* fiind una dintre gazdele cele mai consecvente), acest prim volum se autodefineste ca „o prezentare analitică a unui sector aparte al mitologiei populare românești”: *viețuitoarele pământului și ale apei*. O introducere pe cit de serioasă, pe atât de spirituală (avertizând mai mult asupra a ceea ce nu este cartea) lămurește premisele cercetării, clarifică terminologia, anunță criteriile și intențiile, pregătind o lectură competentă la toate nivelele, fiindcă — trebuie spus — cartea lui Mihai

Coman este un titlu de destinație specialiștilor, dar și unul larg cultural. Ambițioasă, întreprinderea este în același timp necesară, binevenită și, în plus, garantată de calitățile cercetătorului: admirabila cunoaștere a domeniului, buna măsură a argumentației, respectul în fața adevărului științific.

În seria „Poetii români contemporani” a Editurii Eminescu a apărut un amplu volum Virgil Gheorghiu — *Poezii*, îngrijit de Elis Bușneag și prefațat de Valeriu Răpeanu. Antologia cuprinde și o secvență de inedite postume (*Cartea rondelurilor*). Sub semnătura lui V. Răpeanu, citeva date biobibliografice, absolut necesare pentru readucerea în actualitatea lecturii a poetului remarcat încă de la primul volum de

G. Călinescu, Streinu, Perpessiciu, Cioculescu, sealătură unui generos portret al omului de

cultură care a fost autorul *Cintecelor de faun*, muzician și poet deopotrivă. Poemele lui Virgil Gheorghiu restituie istorii literare o biografie creatoare ce merită să locuiască în lumină.

„Impătorești ziarul. Faci ravagii cu unghia / în carnea albă, proaspăt tipărită. / Iți pui ochelari foșnitori, îți îndesi în urechi spalturi de liniște. / În tranșee roz de cerneală înveți să fii singur. / În tranșee roz de

cerneală înveți să fii fericit.” Am citat din cel mai nou volum al tinărului poet Traian T. Cosovei — *În așteptarea cometei*, Editura Cartea Românească 1986. La a patra carte, poezia sa mărturisește o virstă mai calmă. Ceea ce s-a schimbat nu ține atât de natura desenului liric, ci de lumină. Semnalăm, la o primă răsfoire, un excelent poem: *Robinson*.

TANIA RADU

Firească și autenticitate

unitară, un scenariu cu o anumită coerență, nu alta decât coerența pe care o are „pe teren” cutare fapt folcloric. Senzația de firesc și de autenticitate rezultă chiar din firescul și autenticitatea originare, efectele „scenice” facile nu există pentru realizatorii spectacolelor de la *Doina Timișului* și cu atât mai puțin „falsurile” pe care alte ansam-

bluri profesionale le trimite cu dezinvoltură pe diferite scene. Cei de la *Doina Timișului* cred că pot lupta cu factorii poluanți ai climatului folcloric, ei vor să repună în drepturi adevărata armonie, adevărul echilibrului al manifestărilor culturii populare. Cele peste 1600 de spectacole susținute în țară sau în străinătate (R.P. Ungară, R.S.F. Iugoslavia, Franța, Tunisia, Italia, R.F. Germania, S.U.A. etc.) au avut și o anumită nuanță polemică la „incorpelile” care deser-

vese folclorul nostru și care continuă să se manifeste scenic.

Jaloanele activității de la *Doina Timișului* sint citeva spectacole-document care reconstituie cu o adevărată rigoare științifică realități ale folclorului bănațean străvechi. *Omule-pomule* aduce în scenă obiceiuri carnavalesce din zona Almăjului în vreme ce, *Pe ast plai curat* cuprinde rituri de construcție, de durare iar *C-așa-i viața omului* se raportează la ceremoniile familiale. Ultimele spectacole realizate la Casa studenților din Timișoara sint *Amiaza jocului*, în care se insistă pe funcția socială a ludicului și *Vatră și piine care urmărește* diverse ritualuri legate de piinea ceremonială.

În afara sutelor de studenți care au alcătuit sau alcătuesc ansamblul *Doina Timișului*, echipa constantă de realizatori este formată din Emilian Dumitru (coregrafia și regia artistică), Achim Ciucurel (conducerea muzicală) și lector doctor Vasile Crețu, titularul disciplinei de Folclor de la Facultatea de Filologie din Timișoara, care asigură nu numai acuratețea științifică a fiecărui spectacol, dar se află și la originea înființării și ființării acestui excelent ansamblu.

IOAN T. MORAR

Mihaela Ursuleasa are 8 ani, Sorin Rainer Cioinaru numără 9 primăveri, Duica Antonio are 11 ani, iar Irina Mureșanu abia a implinit 14 ani; ei sînt exponenți ai unui mare număr de tinere mlădițe ale școlii muzicale interpretative românești care, de citiva ani buni încoace, au irumput furibund pe estradele de concert, Sigur, generațiile mai vechi, cu virfurile lor, au avut și ele multe prilejuri de manifestare. Dar, poate, niciodată condițiile de verificare a talentelor și cunoștințelor dobândite nu au fost atât de generoase ca astăzi. Pe primul loc în acest adevărat mecenat se situează Filarmonica „George Enescu”, apoi Radioteleviziunea, urmate de multe alte instituții din Capitală și din țară. Seară de seară există manifestări cu diferite denumiri: „Gala tinerelor speranțe”, „Tinere talente”, „Laureații ai concursurilor internaționale”, „Gala tinerilor concertisti” etc., iar protagoniștii lor sînt, desigur, copiii, elevii și studenții. Normal, România nu este singura țară care naște necontenit talente muzicale; dar tot atât de cert este faptul că tineretul are astăzi la dispoziție, în anii noștri, pe lângă condițiile excepționale ale unui învățămînt artistic de o complexitate și severitate greu de imaginat (să ne gândim doar la faptul că absolutul unui liceu de muzică trebuie să aibă în repertoriul său **cîteva concerte**, în afara lucrărilor camerale) și posibilități aproape nesperate de etalare a virtuozității, ele constituind adevărate examene susținute chiar în fața publicului! Acestea sînt, probabil, cîteva dintre motivele principale care au concurat la sușul necontenit al tricolorului nostru în marile confruntări artistice internaționale de gen, România surclasind — într-un clasament alcătuit ad-hoc — numeroase alte țări cu o îndelungată tradiție în materie. Plecăciuni, deci, în fața dascălilor și promotorilor acestor concerte.

Revenind la cei patru copii-soliști amintiți, să arătăm că primii trei dintre ei fac parte din clasa de pian a merituoasei profesoare Stela Drăgulin, de la școala nr. 26 din Brașov; iată, încă o dată, orașul de la poalele Timpei își dovedește dragos-

tea veche pe care o are față de arta sunetelor, înconjurind cu atenție și deplină seriozitate tinerele talente, veghind la creșterea și formarea lor. Căci Ursuleasa, în pofida vârstei fragede, a demonstrat însușirea unei foarte bune tehnici, exprimată prin siguranța „intrării în pian”, a atacării acordurilor, gamelor și arpeggiilor cu dezinvoltură, scripind în „Sonata” de Scarlatti, meditind în „Sonatina în Mi bemol major” de Beethoven, atînd gîngăș clapele pianului în „Valsul liric” de Sostakovič, jucindu-se în „Micul negru” de Debussy, familiarizindu-se cu disonanțele „Paiatei” lui Silvestri, sau precipitindu-se în atît de românescul „Cîntec” al lui Bartok. Și, toate acestea,

le aibă cel care are curajul să le infrunte: tehnica minuțioasă, aplomb, cunoașterea tradiției respective și, nu în ultimul rînd, muzicalitatea. Spre satisfacția noastră, Duica a trecut cu bine acest greu și sever examen, a biruit multe dificultăți, inerențe chiar marilor interpreți, etalîndu-și marele său talent, dublat — probabil — de o sirgulință ieșită din comun; trăsături care amîndouă îl vor duce și în viitor la izbînzii sigure chibzuindu-și însă, mai bine, forțele și experiența în alcătuirea programelor.

Cu Irina Mureșanu, elevă a Liceului de Artă „George Enescu” din București, lucrurile stau puțin altfel. La 14 ani ai săi, a trecut prin diferite concursuri locale și școlare, naționale („Lira de aur”) și chiar internaționale, are un premiu obținut în Cehoslovacia, la Nasti ud Orlici. Rămînd, însă, interiorizată, posedînd și un instrument bun, agogică interpretativă și stilistică (vezi „Ciaccona” de Vitali), tînăra violonistă s-a ridicat la înălțimea cerințelor unui recital pretențios, din care „Sonata în sol minor” de J. S. Bach pentru vioară solo a răsunat plin, cu o expunere judicioasă a subiectului și contrasubiectului (Fuga), cu nuanțări deosebite (Siciliana), acurateță și ritm debordant (Presto) în care dublele și triplele corzi nu stau chiar la îndemîna oricui. Dublă surpriză și în „Rezonanțele miortice” ale lui Nicolae Coman, mai rar observat de noi în ipostază de neoromantic și perfect interpretat ca meditație (în Doină) și glumă (în Joc). În sfîrșit, zvîcnetul ritmului și buna stăpînire a tehnicii flageioletelor au fost remarcate atît în „Poloneză” de Wieniawski, în dansul din suita „Rodeo” de Aaron Copland și mai ales, în bisul oferit, „Ragtime dance”, de Scott Joplin; mai rar ca un violonist să bată și din picior, în timp ce trage cu arcușul...

Patru copii talentați, din multitudinea altora. Patru copii față în față cu marea Muzică și adinec implantați în ea. Patru copii care, sintem convinși, ne vor aduce multe bucurii!

CLAUDIU NEGULESCU

Copii — muzicieni

ogîndite în această păpușă vie, o fetiță plină de ritm și prospețime care — încă — nici nu poate atinge pedalele pianului...

Aceleași însușiri tehnice, dublate însă de o gîndire a ideilor tematice, le-am intîlnit și la Cioinaru; cu un an mai „bătrîn” decît colega sa, „Sonata în Si bemol major” de Mozart a avut stil, cele două Sonate ale lui Scarlatti s-au bucurat de o mare finețe a tuseului, iar „Toccată” de Bughici a fost abordată într-un stil modern, plin de vitalitate și viteză.

În sfîrșit, în ceea ce îl privește pe Antonio Duica, el a avut un program mult mai pretențios decît colegii săi: ce vreți, are deja 11 ani! „Preludiu și fuga în Mi bemol major” de J. S. Bach, „32 de variațiuni în do minor” de Beethoven, „Balada a III-a” de Chopin și — în special — „Allegro barbaro” de Bartok și „Baccanala” lui Silvestri demonstrează, doar prin titlurile lor, însușirile pe care trebuie să

vremurilor, reinviat sub chipul unui gînd abia mărturisit, nu au, în afara grației, nici un semn distinctiv, de individualizare. Doar simple forme umane, contururi suave, desăvîrșit desprins din marmură, un fel

Îndepărtarea de poezie

de blinde, domoale și visătoare flăcări albe. Împrejurul lor aerul se încarcă de cîntece și ritmuri de legendă. Această intensă notă lirică răzbate și din piesele celuilalt ciclu, Iluziile lui Icar, care și-a propus să povestească plastic epopeea înălțării și căderii eroului mitologic. Dar, spre deosebire de personajele din Rusalii compozițiile icariene au în ele suficiență forță și expresivitate

pentru a se îndepărta de fabulația propriu-zisă. Faptul că formele sugerează ideea unui trup ce se înalță sau se prăbușește (superbe ni s-au părut cu deosebire lucrările intitulate **Jertfă, Sacrificiu și Cădere**, dar mai ales **Apoteoză**, care este o prăbușire și o înălțare în același timp), pare să fie o pură întimplare, un simplu pretext adecvat temei. Pe verticală sau pe orizontală, compozițiile lui Mihai Marcu tind spre o autonomie pe care adeseori o și dobîndesc, mai ales cele din ciclul **Fata Morgana**. Fragmente ale unui real din care au fost extrase, sau în care pot fi incluse, lucrările acestui ciclu, plus alte cîteva din Iluziile lui Icar, alcătuiesc ipostazele unui echilibru construit cu savantă și rafinată migală. Deslușim în energia reținută a acestor lucrări, în care volumele au fost parcă brusc oprite în expansiunea lor spre spațiu, semnele unei evoluții ce va abandona definitiv figurativul în favoarea unei abstracționări în care registrul liric va opera tot mai stîns.

VICTOR NIȚĂ

Sala mare a galeriei Ori-zont găzduiește în aceste zile o amplă și incitantă expoziție a sculptorului **Mihai Marcu**, artist al cărui demers plastic se află, iată, pe fagașul unei evidente maturizări. Lucrările sale, alcătuint trei sugestive cicluri (**Iluziile lui Icar, Fata Morgana și Rusalii**), configurează un univers de factură abstractă, fără a exclude, însă, în totalitate, aplecarea artistului spre un figurativ ce face dovadă însușirii uncea din cele mai mari lecții de sculptură contemporană, cea brăncușiană. Și e firesc să fie așa, intrucît Mihai Marcu face parte din generația acelor foști tineri sculptori ce n-au pregetat, în urmă cu aproximativ 15—20 de ani, să urmeze cu fidelitate și, mai apoi, cu un spor de originalitate și personalitate, drumul deschis de ilustrul lor înaintaș. Cele cinci portrete ce compun ciclul Rusaliiilor probează, de exemplu, inteligența artistului care a știut să confere marmurei o senzorialitate filtrată de o profundă meditație poetică asupra aceluia străvechi și păgîn ritual dedicat fetelor primăverii, rusaliiilor. Personajele, venite din negura

CAP LIMPEDE

● **Manifestare de anvergură.** Recent a căzut cortina peste una din cele complexe manifestări, devenite tradiționale la Buzău și circumscrise, de altfel, Festivalului național „Cîntarea României” — „Toamna culturală buzoiiană” — ajunsă la cea de-a XIX-a ediție. Derulată sub egida Comitetului județean de cultură și educație socialistă, în colaborare cu Consiliul județean al sindicatelor, „Toamna culturală buzoiiană” a însemnat, în fond, o punere în valoare a resurselor artistice locale existente prin prezentarea, unor spectacole, al căror

protagoniști au fost tinerii artiști amatori și formații de pe aceste meleaguri, a unor genuri muzicale diferite — cu soliști instrumentiști și vocali. Dar unul dintre cele mai apreciate momente ale manifestării, l-a constituit concursul de interpretare a muzicii populare, deschis soliștilor vocali și instrumentiști din toate județele țării. „România, plai de dor” — „rampa, de lansare” a unor nume consacrate ale genului popular.

Sesiunea tradițională anuală a etnografiei și folclorului, des-

fășurată cu colaborarea Institutului de cercetări etnologice și dialectologice, spectacolele orchestrei „Dorulețul”, dirijată de maestrul Constantin Arvinte, dar și ale unor invitați de prestigiu cum ar fi taragotistul Dumitru Fărcaș, pianista Ileana Horculescu, toate acestea au întregit ediția din acest an a unei manifestări de anvergură. (**Dan Stroe**).

● **Evocare.** Muzeul Literaturii Române a organizat în cadrul **Rolondei 13**, o seară de amintiri și evocări literare consacrată personalității regretatului scriitor Lauren-

țiu Fulga, de la nașterea căruia s-au implinit de curînd 70 de ani.

Au luat cuvîntul: Ștefan Augustin Doinas, Ion Horea, Mircea Iorgulescu, Radu Theodoru, Romulus Vulpecu și Nicolae Ciobanu, director al Muzeului Literaturii Române.

În incheiere actorul George Paul Avram de la Teatrul Național a citit fragmente din creația lui Laurențiu Fulga.

Cu acest prilej a fost organizată și o microexpoziție, cuprinzînd manuscrise, ediții prime, fotografii și documente ale scriitorului omagiat.

Cronica literară de Al. Piru

Poezia românească de la 1914 la 1930

Al treilea volum din **Istoria poeziei românești** de Mircea Scarlat (Minerva, 1986) are ca obiect „perioada” care n-a fost însă o perioadă, nici măcar o epocă, dintre anii 1914—1930, cînd s-ar fi produs o radicalizare a manifestărilor reformatoare în trei ipostaze: una zisă a modernismului doctrinar (de programe), a doua a modernismului moderat și a treia a modernității inocente, ingenuve. Modernismul doctrinar corespunde avangardei, mai importantă prin manifeste decît prin creație, în vreme ce modernismul temperat e reprezentat de creatori prin excelență, desigur, în grade diferite (Vinea, Fundoianu, Maniu, Philippide, Camil Petrescu, George Magheru, Eugen Ionescu) și de clasici precum Arghezi, Ion Barbu și Blaga. Modernitatea ingenuă a lui Bacovia (căruia i s-a analizat în volumul al doilea doar „convenția poetică simbolistă”) va fi prezentată în volumul al patrulea.

Observăm că termenul lovinescian de modernism este împins de Mircea Scarlat (după Dumitru Micu, cf. cartea acestuia despre **Modernismul românesc**, I—II, 1984—1985) înapoi pînă la Alexandru Macedonski, că avangardistii lui Mircea Scarlat (Vinea, Fundoianu, Voronca) apar la E. Lovinescu în capitolul „Poezia extremistă”, că Adrian Maniu și Lucian Blaga sînt încadrați la „poezia tradiționalistă”, că Philippide e trecut la poezia „de concepție”, Camil Petrescu la poezia de război „realistă”, Gh. Magheru la poezia de „fantezie”, Arghezi la capitolul „sinteza poeziei moderniste și tradiționale”, iar Ion Barbu la „poezia cu tendință spre ermetism”. Nu numai Hugo Friedrich ignoră structura whitmaniană a poeziei moderne în care viața e preferată artei, dar și E. Lovinescu. O remarcă G. Călinescu, dar numai la Aron Cotruș de care Mircea Scarlat nu se ocupă acum.

Ca și în volumul anterior, autorul se servește de termenii saussurieni semnificat și semnificant, nu în alt înțeles decît acela de fond și formă, ignorînd unitatea lor, faptul că numai scriitorul se definește față de universul exterior și față de limbaj, pe cînd criticul se definește față de un univers structurat de semn (opera), în care semnificatul e inanalizabil, a devenit semnificant). Ce poate să însemne deci că în vremea avangardei „semnificatul este tradițional, în vreme ce semnificantul este revoluționar”, că linistea e „un semnificat predilect al poeziei lui Fundoianu”, că Adrian Maniu „manifestă o predilecție pentru semnificatul ce tocmai se impunea la noi: tăcerea”, că și la Philippide „semnificatul dominant” (în **Aur sterp**) e tot tăcerea, că Blaga, între marii poeți interbelici „este cel care a acordat cea mai mare atenție semnificatului”? Dacă „tăcerea apare în toată lirica blagiană”, asta va să zică, în logica lui Mircea Scarlat, că Blaga e un poet nu doar al inefabilului, ci al neantului pur.

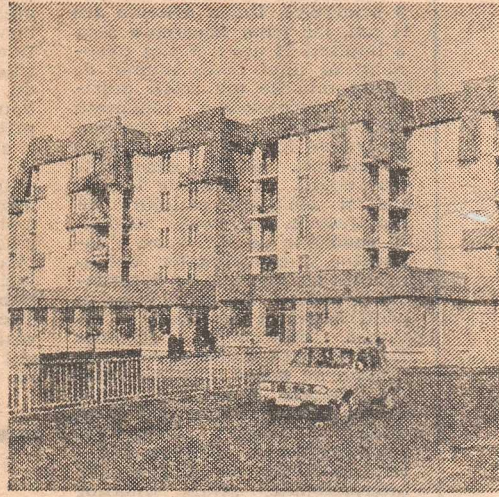
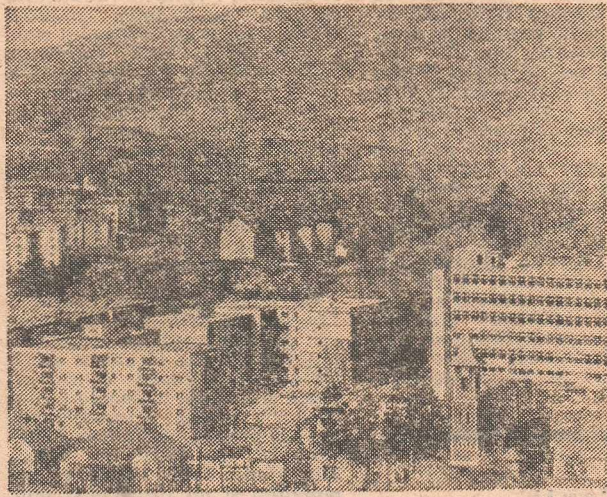
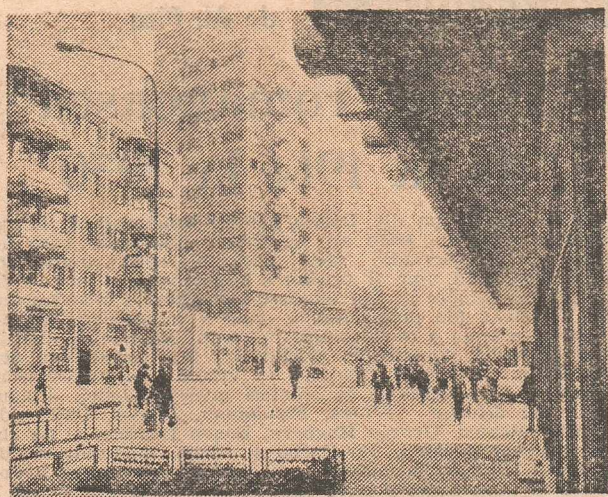
Limba de timp impusă de critic cercetării sale nu este întotdeauna respectată. Alexandru Philippide e analizat de la **Aur sterp** (1922) pînă la **Vis și căutare** (1979), Arghezi pînă la **Una sută una poeme** (1947), Lucian Blaga cu toate postumele, deci în întregime, ca și Philippide, probabil în convingerea că acești poeți sînt neschimbăți pînă la sfîrșit. Ni se și spune că volumul lui Philippide **Monolog în Babilon** (1967) „nu mai contribuie cu ceva la prîmirea liricii noastre”, că poemul titular e „destul de prolix”, minimalizări evidente. Sînt de părere că Philippide e mereu pe o linie ascendentă și că e cel mai clasic (exemplar) din modernității moderate, meritînd din plin să figureze alături de Arghezi, Blaga și Ion Barbu. Sub motiv că ar fi o constantă alexandrină, un element de stabilitate și nu de ruptură din perioada de după primul război mondial, Ion Pillat e de asemenea disociat de Blaga și Adrian Maniu, fiind amînat pentru cel de-al patrulea volum al Istoriei. Circa 40 de alți poeți, figurînd la alți istorici literari, la E. Lovinescu sau G. Călinescu, sînt eliminați de Mircea Scarlat, deoarece „nu au reușit să dureze în istoria poeziei noastre” (Călinescu înserează totuși pe Ion Al. George, V. Demetrius, Alfred Mosoiu, Ion Valerian, Virgiliu Moscovici, Ignotus, G. Rotică, Emil Dorian, Al. Rally, George Gregorian, Ștefan I. Nenitescu, Eugen Roigis, Barbu Solacolu, Sandu Tudor).

În alte împrejurări, nu este clar dacă judecățile de constatat sînt la Mircea Scarlat și judecăți de valoare. Este oare Șașa Pană un poet, fiindcă are la un moment dat „vocație neroniană” sau este Stephan Roll poet din cauză că e „un excepțional creator de secețențe”? „Extraordinara capacitate de senzualizare a livrescului” face marca poeziei a lui B. Fundoianu? Ce rezultă din faptul că Ilarie Voronca „are o mare capacitate asociativă, probabil cea mai mare din întreaga noastră literatură”? Ce statut de poet i se poate atribui lui George Magheru, autor de inventare autentice moderne?

Nu ni s-a părut că discursivitatea alterează lirismul vizionar în primele două volume ale lui Alexandru Philippide, că **M-afirm de tine, Poezie** din volumul **Visuri în vietul vremii** sună „învechit”. Se poate vorbi la Arghezi de o „transcendere a perceptibilului”? Desigur, dar ce poet nu transcende ceea ce percepe cu simțurile, cine rămîne la datul senzorial? Se risipește multe rînduri pentru a se demonstra că la temelie desprinderii de simbolism ar sta refuzul nostalgiei, ca și cum simbolismul (chestiune de artă poetică) ar fi condiționat de un sentiment (chestiune de psihologie). Arghezi nu face, ce e drept, poezie cu sentiment, dar principiul universalei analogii, al corespondențelor baudelairiene, poate fi identificat și la el. Acesta se află la baza așa numitei estetici a uritului, sintagmă improprie, prin care trebuie să se înțeleagă ideea baudelairiană a recuperării în poezie a frumosului corupt.

Nepotrivite ni se par la Mircea Scarlat apropierile pe care le face între unele versuri de Adrian Maniu și „celebra tînguire a lui Neagoe Basarab” (în realitate o cunoscută etopee de Ioan Crisostomul), între poezia lui Al. Philippide și aceea, slabă, a lui Hasdeu, între **Țara piticilor** de Arghezi și **Tiganiada** lui Budai Deleanu, între **Floriile Bosforului** (exotice) ale lui Bolintineanu și **Flori de mucigai** (autohtone) de Arghezi, între poezia lui Adrian Maniu și pictura lui Matisse, între caligrafiile acestuia din **Salomeea** și desenele lui Aubrey Beardoleay la **Salomeea** lui Oscar Wilde, între poezia lui Philippide și pictura lui Munch și Van Gogh, între poezia lui Arghezi și pictura lui Henri Rousseau, Camille Bombois și Louis Vivin, toți trei naivi, nerealiști, „primitivi”, în grade coborîtoare ca valoare, niciunul nefiind asemănător prin ceva cu Arghezi.

Multe din observațiile lui Mircea Scarlat repetă formulări anterioare ale criticilor devenite aproape locuri comune. Credeam că-mi aparține una în legătură cu poezia **Mirabila sămîntă** de Lucian Blaga. Am scris în **Poezia românească contemporană**, I, 1975, că semintele vor fecunda „mîndra grădină de crini și trandafiri, Eutopia cea visată de poetul Francis Turner Palgrave (**The Visions of England**, 1881), grădină pacifică unde intră numai inocenții copii spre a se ilumina”. Citesc acum la Mircea Scarlat că semintele vor incolți în „mîndra grădină de crini și trandafiri visată de poetul Francis Turner Palgrave (Eutopia), grădină pacifică unde intră numai inocenții copii spre a se ilumina”, probabil o falsă memorie.

Așa arată leagănul Școlii Ardelene după două sute de ani

Dintre toate iubirile, dintre toate marile iubiri, cea mai statornică și mai caldă este, și trebuie să fie, iubirea de patrie — acest miez nestins al bucuriei din care am crescut generațiile după generație și care ne-a luminat cu strălucire aparte ca un adevăr unic și răscolitor de la Marea cea Albastră până în virfurile diafane ale Carpaților. Iubirea de patrie este această cronică luminoasă ajunsă până la noi din rădăcini de doină și dor, din timpla de veghe, de luptă și jertfă a strămoșilor, păstrându-ne un nume și un singe, adunându-ne într-un singur legământ — hotăr de aripi și idealuri, brazdă de pământ în care sint încrustate adinc cinstea demnității, omenia și vitejia, — forță a unității noastre de ne-zdruncinat.

Din această iubire se desprinde măreț în jertfe și strălucire, în înțelepciune și iluminare orașul BLAJ — atestat documentar cu aproape o mie de ani în urmă, „această fîntină a darurilor și a românismului“.

Acolo unde Tirnavele își împletesc apele într-un caier de argint, aducînd cu ele respirația plină de rod a lanurilor, podgoriilor și grădinilor cu pomi fructiferi, rînduindu-se printre cîmpii și coline cu nume de Jidvei, Cetatea de Baltă, Sona, Sincel, Pânade, Bălcaciu, Valea Lungă, vetre și stilpi ai statorniciei românești — se află orașul luminilor, sub formă de inimă, acest răsărit de soare pe Cîmpul Libertății de care se leagă fierbinte strigăte al miilor de români din acel neuitat an 1848 și anume: „Noi vrem să ne unim cu Țara!“ amintind mereu de marii bărbați ai neamului deopotrivă cărturari și luptători pentru slujirea poporului, pentru eliberarea națională și socială.

Ori de unde ai privi această așezare milenară — de pe dealul viilor dinspre Crăciunel, de la Hula Sincelului, sau dinspre Mănărade și Tiur aceeași senzație te stăpînește: ai în fața ta un muzeu în aer liber, o localitate cu cea mai mare densitate pe km² de plăci comemorative, de locuri și evenimente culturale și istorice. Este suficient să te afli în Piața 1848 și să privești în jur ca să nu știi la ce clădire să privești mai întâi, la ce inscripții de pe pereții acestora, monumentele de arhitectură ridicată mai cu seamă în secolul al XVIII-lea ca să rămîni pentru todeauna pilde ale iubirii de moșie.

Aici, în aceste școli, au predat corifeii Școlii Ardelene, creatori de grai, de manuală școlară, promotori ai celor mai înaintate idei despre formarea poporului și a limbii române. Iată, bunăoară, la dreapta catedralei „Sfînta Treime“ (proiectată după planurile lui E. Martinelli, arhitectul curții imperiale de la Viena și a cărei zidire a început în anul 1741 și în interiorul căreia se păstrează unul dintre cele mai frumoase iconostase din țara noastră, după spusele lui Nicolae Iorga unde la 2/14 mai 1848 Simion Bărnuțiu a ținut una dintre cele mai înflăcărâte cuvîntări despre dreptul poporului român la emanciparea politică, națională și socială...) se află clădirea care adăpostește astăzi Liceul agroindustrial. Pe perețele exterior, încadrată pe o placă de marmură albă, se află următoarea inscripție:

„La data de 18 octombrie 1754 și-a deschis în această clădire cursurile cea dintîi școală sistematică din țara noastră în care învățămîntul s-a predat în limba română: ȘCOALA DE OBȘTE Deschisă tuturor și de toate vîrstele pentru a se deprinde în cetanie, cîntare și serisoare, nici o plăcă de la ucenici așteptîndu-se.“

Mai jos, pe o altă placă de marmură, de dimensiuni reduse stă mărturie eternității o altă inscripție:

„În această clădire au funcționat ca profesori Samuil Micu Clain, Gheorghe Șincai, Petru Maior, istorici și iluminiști români din Transilvania, fruntași ai Școlii Ardelene“.

La stînga catedralei, pe un perete curat, alburii, aproape de penultimul geam de la parterul unei alte clădiri stă scris cu litere mari:

„Aici a fost găzduit ca elev marele poet Mihail Eminescu în anul 1866 cînd a venit în Transilvania minat de dorul de a cunoaște această parte a țării și a vedea Blajul, vechea cetate a culturii românești“.

Stai față în față cu inscripția și parcă vezi pe Eminescu coborînd dintre Munții Bucovinei, scîldînd cu privirea și uimirea sa, cu pașii de tînar visător, cu o dragoste enormă în suflet pentru aceste meleaguri, școlile Blajului citind și recitînd poeme înflăcărînd conștiințe. De sus, de lingă tei parcă-l aștepta să spună șoptit sau cu voce tare „Te salut, Mică Româ!“

Dacă te încumеți să faci încă o sută de pași, pe str. Lenin, la colțul unei alte clădiri, din același șir monumental ai să întîlnești cimitirul vechi al orașului îngrijit, pigmentat cu trandafiri și brazi, cu iarba și-un lăcaș de cult, în care își dorm somnul de veci Cipariu Timotei, Axente Sever, Alesandru conte Sterca Suluțiu, Ion Micu Moldovan, Augustin Bunea, Ioan Rus. La poalele lor o grădină cu pomi fructiferi și Tirnava Mare își leagă oglindile încărcate de fructe și cer, iar mai departe, în linie dreaptă se vede Muzeul de istorie, adăpostit într-o clădire ridicată în 1535 și care deține colecții bogate din activitatea Școlii Ardelene, a școlilor Blajului, sau a tipografiei de aici, lupta revoluționarilor din Transilvania culminînd cu anul 1848, și 1918; toate sint mărturii ale unui timp de adinc patriotism.

O vitrină specială îți redă pentru o clipă un tabel uriaș cu elevi ai școlilor Blajului dintre care transcrii pentru rememorare pe: Samuil Micu Clain, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Ioan Budai — Deleanu, Ioan Molnar Pjuariu, Vasile Aron, Ioan Barac, Vasile Pop, Timotei Cipariu, Ioan Miorescu, Aron Florian, Simion Bărnuțiu, George Barițiu, Andrei Mureșanu, Aron Pumnul, Alex. Papiu Ilariu, Simion Balint, Axente Sever, Vasile Moldovan, Ioan Micu Moldovan, Iacob Mureșianu, Aron Densusianu, Nicolae Densusianu, Augustin Bunea, Ioan Bianu, Tiberiu Brediceanu, Ioan Agărbiceanu, Iuliu Hațieganu și mulți alții.

Alături pe un stativ cu pinză roșie sint insirate ziare și reviste apărute la Blaj ca: Mlădițe, Avînt tîndreșc, Răsai Soare, Unirea, Revista politică și literatură Unirea poporului, Musa Română, Comoara satelor, Anuarul institutelor de învățămînt, Blajul, Foia școlastică, Cultura creștină.

O lume a cărții, alături de documente de piatră și bronz, o lume a cuvîntului scris sau cioplit ca să ajungă pînă la noi cu insemnele Blajului.

O fîntină a darurilor

Inaugurată în luna mai 1973 cu prilejul aniversării a 125 de ani de la revoluția din 1848 din Transilvania, în prezența conducerii superioare de partid și de stat, biblioteca documentară „Timotei Cipariu“ a devenit o

noastră fîntină a darurilor cu peste 26 000 volume, punînd la dispoziția publicului cititor și a cercetătorilor un impresionant număr de cărți și colecții provenite din bibliotecile blăjene și donații. Sint de amintit, după cum ne arată profesoara Monica Anton, directoarea acestei prestigioase instituții (O femeie de o cultură vastă, de o modestie uimitoare al cărei nume a apărut deja pe copertile unor cărți ca antologiile „Noi vrem să ne unim cu Țara“ și „Cîntece și tradiții populare despre Horia și Avram Iancu“ alături de un alt remarcabil publicist, Ioan Buzăși și poetul Ion Mărgineanu). Fondurile ei sint: ale bibliotecii centrale din Blaj, cel gimnazial, „Timotei Cipariu“, bazilican, Ioan Micu Moldovan pe școli normale, Reuniunii învățătorilor, Ioan Vancea, Ladislau Vaida, Vasile Suci, Al. Miclescu, Iuliu Maniu, Al. Lu-

spățiu verde, tronează un fragment din „Piața libertății“.

★

Așadar, să recapitulăm: prima mențiune documentară despre Blaj este în anul 1252; în 1658 principele Rákóczi II primește la Blaj solia domnului Țării Românești, Mihnea al III-lea; la 27 octombrie 1687 la Blaj se încheie tratatul dintre Austria și principatul autonom al Transilvaniei; în 1737 domeniul feudal al Blajului este cedat prin schimb de moși Episcopiei române unite a Transilvaniei. Ioan Inocențiu Micu Klein (1692—1769) mută la Blaj reședința episcopiei de Făgăraș, întocmind planul de dezvoltare al orașului; în ziua de 18 octombrie 1754 își deschid porțile aici concomitent trei școli: școala de obște, Școala de latină și Școala de preoție; Ion Heliade Rădulescu scria, privind aceste școli: „De aici a răsărit soarele româ-

Noul ca biographic

Ora 6.45. Pare incredibil, dar din birou, Lionisa Heljoni se află la birou. Te privește mirat, apoi cu aceeași caldă ospitalitate te întreabă ce cauți la Blaj. Și nu e surprins cînd i-ai mărturisit că ai venit anume să te întîlnești cu el pentru a completa cu noutăți fișa unui oraș pe care îl prețuiești atît de mult. „Deci noutăți la Blaj! tovarășe primar.“

„Toate sint legate de inima celor aproape 13 000 de muncitori care se află în fruntea luptei pentru îndeplinirea planului pe 1985 și pe întregul cincinal în spiritul orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu secretar general al partidului. Dintre acestea se detașează oamenii mun-

Blajul, emblema eternă

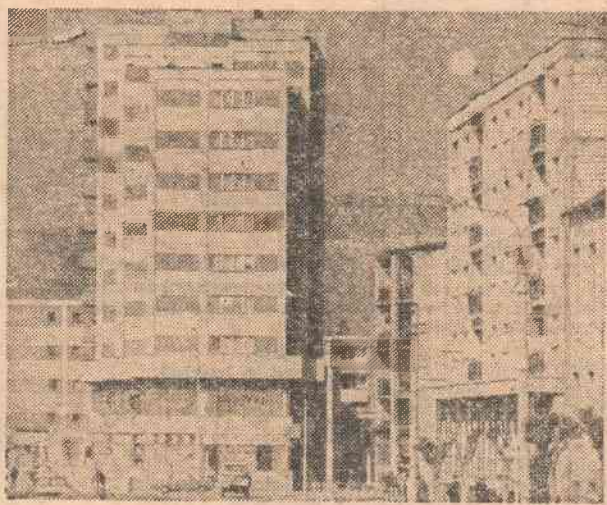
peanu — Melin, Al. Gramna, Preparandie, al Liceului greco-catolic, A. C. Domsa, Victor Smigelski, St. Erdely, Al. Sterca-Suluțiu și altele. Dintre acestea fondul de carte „Timotei Cipariu“ în 12 limbi căruia i se adaugă două table cerate, peridocle românești și străine, care dezvăluie atît pasiunea sa de colecționar cit și principiile după care s-a condus marea cărturar și patriot în alcătuirea bibliotecii sale, constituindu-se într-o adevărată școală națională. Alături de cărțile în limba latină și greacă etc., cartea românească veche este bine reprezentată. Să amintim „Biblia de la Blaj“, 1795; „Mineu“, Buzău 1898; „Evangheliu“, București, 1760. „Cartea românească de învățătură“, Iași, 1643; „Noul Testament de la Bălgărad“, 1648; „Evangheliu, Snagov, 1697; „Predici...“ de Maior Petru, Buda, 1800—1841; „Cazanii“ București, și multe altele care dezvăluie vîile lezături dintre românii de pretutindeni. Prin cele 10 000 de cărți: rare, manuscrise și jurnale, Timotei Cipariu a sfințit pulsul vremii și a preegătit tinereții în vederea marilor evenimente care vor urma. Transilvania toată aștepta de la Blaj semnalul și „Blajul a fost la înălțimea așteptărilor“. (Printre directorii bibliotecii din Blaj să-i amintim pe Zenobie Piclisianu, Al. Lupanaru — Melin și alții). Cu alte cuvinte în Biblioteca „T. Cipariu“ din Blaj cartea nu a îndeplinit sau îndeplinește numai rolul de obiect de studiu, ea a fost și rămîne, un indiciu prețios al permanenței desfășurării în timp a culturii noastre, cuprînzînd totodată sensul unei întregi realități istorice și artistice. Ea s-a dovedit și se dovedește a fi un autentic simbol al prieteniei și respectului între oameni și popoare“.

Aici, printre manuscrise și obiecte aparținînd eminentului cărturar blăjan „Timotei Cipariu“, nu o dată am participat la sesiuni de comunicări, întîlniri cu scriitorii, lansări de cărți, mese rotunde, simpoioane, debateri literare, vernisarea unor expoziții de artă plastică, a unor mari expoziții de carte românească.

În fața intrării în acest Muzeu al culturii românești, freamătul unor arbori seculari, într-un

nișor“; la rîndul său Nicolae Iorga afirma: „Acum, în sec. al XVIII-lea școlile din Blaj erau fără îndoială cele mai bune școli care puteau să existe pentru români. Tirziu de tot am împrumutat și noi de la dinsele o multime de lucruri care ne-au folosit...“ Elevii formați la Blaj au predat mai tirziu la școli și facultăți din București, Iași, Craiova, Focșani, Vilcea, Pitești, Galați etc. Combătînd cu tărie teoriile migraționiste ale lui Sulzer, Engel, Eder, Rössler etc. la Blaj se organizează primele spectacole de teatru românesc (1761). În tipărițele Blajului se tipăresc: „Arhivu pentru filologia și istoria“, prima revistă de specialitate; „Icoana pămîntului“, primul tratat de geografie universală în limba română (Ioan Rusu); „Învățătorul poporului“, cea dintîi gazetă pentru popor; „Economul“ primul organ periodic de economie al românilor din Transilvania „Musa Română“ prima publicație de acest gen din țările române, aici, la 3/15—5/17 mai 1848 a avut loc Marșul Adunare de pe Cîmpia Libertății; În 1868 aici se ține conferința cunoscută ca „Pronunțamentul de la Blaj“ (act de protest împotriva încorporării Transilvaniei la Ungaria), festivitățile din 1911 dedicate sărbătoririi a 50 de ani de la înființarea ASTREI; la 4 noiembrie 1915 aici se formează Consiliul Național Român în vederea pregătirii Unirii de la Alba Iulia; la 28 noiembrie 1918 pe Cîmpia Libertății a aterizat avionul pilotat de locot. Vasile Niculescu care aducea vestea apropiatei Uniri; în 1881 profesorul Alexandru Uilăcan întemeiază prima grădină botanică școlară din Europa condusă apoi de Ambrosiu Schattianu și Alexandru Borza; în 1851 prof. Simion Mihali — Mihalescu pune bazele primului muzeu de științe naturale; în 1926 Blajul devine Capitala județului Tirnava Mică.

Așadar fapte și evenimente, clădiri și momente la Blaj — hrisov al neamului românesc întru eternitate...

rile stau așa. Noi secții la C.P.L., de: uși celulare, tapiserie, PAL, mobilă, placaj, noi mașini de productivitate ridicată, accesorii pentru mașini unelte, s-au asimilat noi produse. „Și dintre acestea ce se remarcă în mod deosebit?” „Creația proprie a mașinii de șlefuit prin vibronetezire a tehnicianului Ioan Costea. Merită să-l vedeați”. „L-am văzut și m-am bucurat”. „Este o mașină de mare finețe care înlocuiește altele din import. Din cei aproape 4000 de muncitori de la C.P.L. jumătate sînt tineri”. „Un asemenea tinar de aici am întâlnit și eu la ședința cenaclului literar al orașului, în persoana analistului-programator Gheorghe Bătușaru însuși care s-a reprofilat. El scrie texte pentru montaje literare, brigăzi artistice, este și rebusist și mai ales un foarte sensibil creator. Mi-a spus că mobila se exportă.

rale din oraș, canalizînd mai multe străzi. Să adăugăm aici terminarea Complexului sportiv din parcul „Avram Iancu” (unde există stejarul multiseclar, de peste 600 de ani, confirmă specialiștii) la care populația și-a adus totala sa contribuție. În curînd ne putem mîndri cu o „Casă comercială blăjeană”. „Care se adaugă Casei căsătoritorilor!” „Exact!” La I.A.S.-uri și Stațiunea viticolă s-au plantat noi suprafețe, s-au realizat noi soiuri de viță de vie, specifice zonelor Tirnavelor și Transilvaniei.

Am să adaug la cele relatate încă citeva nume: „Infrățirea”. Întreprinderea de gospodărie comunală și locativă, Fabrica de cărămidă; S.M.A.; Complex comercial; Cofetării, plăcintării, carnațerie; Fabrica de tuburi celulare din sticlă; Fabrica de brinzeturi; electricitatea căii ferate. Stație PECO; Centrala telefonică automată; Cămin de nefamilisti; noi săli de clasă, grădinițe, laboratoare, librărie spații comerciale. „Toate acestea sînt secvențe din noua biografie a Blajului, care vorbește de la sine despre marile preferențe din anii socialismului și-n special în cei 21 de ani de la cel de al IX-lea Congres al P.C.R.”.

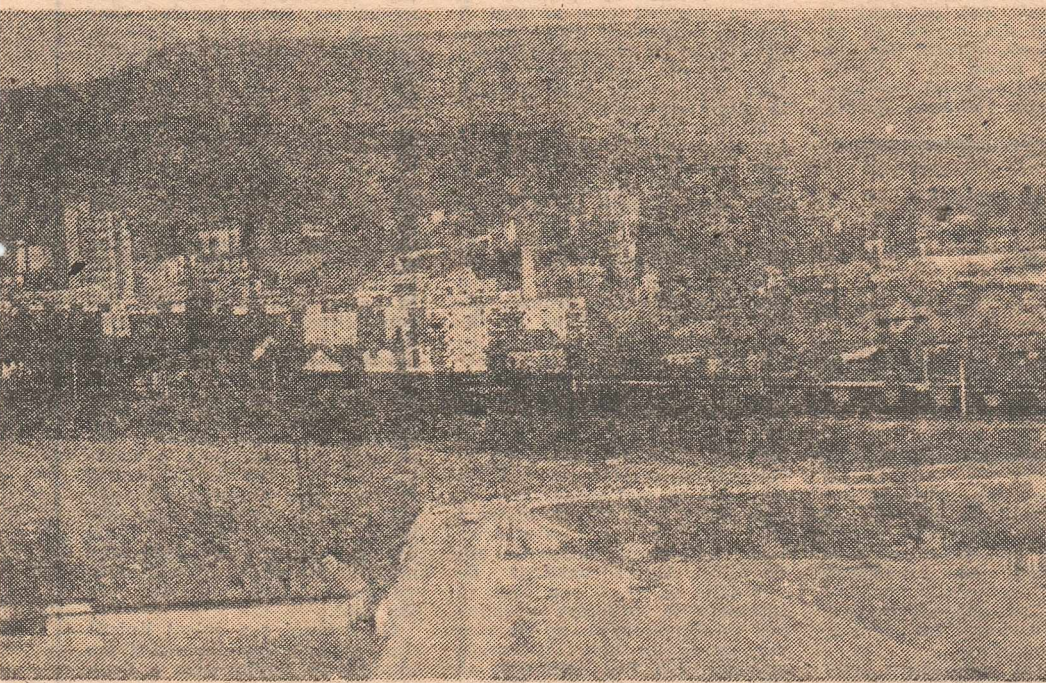
„Să ne întorcem la Cimpia Libertății, locul acela sfînt unde s-a ținut Marea Adunare Populară din inflăcărutul an 1848”. „Da. Se poate vorbi de acest Pantheon al românilor, nu numai pentru că a fost dar și prin ceea ce este, aici au fost mari scriitori ca Gheorghe Cosbuc, Rebreanu, Caragiale, Goga, St. O. Iosif, Iorga, dar și avionul lui Aurel Vlaicu, numeroase serbări, pilde de patriotism. În anul 1973 cu ocazia împlinirii a 125 de ani de la revoluția din 1848, s-a inaugurat „Aleea revoluției” prin dezvelirea unei suite de 21 de busturi din bronz, reprezentînd pe cei mai de seamă cărturari și revoluționari din țările române: între care Micu Clain, Aron Pumnul, I. Ionescu de la Brad și L. Roth Bolliac, Harion, C. Negri, I. H. Rădulescu, G. Magheru, V. Alecsandri, M. Kogălniceanu, N. Bălcescu, Avram Iancu, Cuza, Bărbăntiu, Andrei Muresanu, Cipariu, C. A. Rosetti, și alții. În 1977, cînd s-a sărbătorit centenarul Independenței de stat a României a fost inaugurat Ansamblul monumental „Gloria” opera sculptorului Vlasiu. La baza monumentului stă scris:

„La 15 mai 1848 pe Cimpia Libertății, reprezentanții poporului român au rostit răsădit dorința arzătoare a realizării unității naționale, a statului național român, visul de aur al unor veacuri de suferință și luptă, prin istoricele cuvinte „Vrem să ne unim cu Țara”. Cele trei statui din bronz simbolizează cele trei provincii românești: Țara Românească, Moldova și Transilvania”. „Ce fenomene pot defini cel mai exact climatul cultural spiritual de astăzi al Blajului”. „În oraș există așa cum spuneam un complex cultural: Biblioteca documentară „Timotei Cipariu”, Biblioteca orașenească cu peste 50000 volume, Muzcul de istorie, școlile generale și liceele de care aminteam, o casă a pionierilor, două societăți științifice — de științe filologice și de istorie, o casă de cultură orașenească, două biblioteci, un club al tineretului, cu numeroase formații artistice de amatori o universitate cultural-științifică, reviste școlare ale elevilor, cercul artiștilor plastici. Cel mai important eveniment cultural rămîne cel intitulat „Zilele culturale blăjene”, în cadrul căruia se detașează „Festivalul interjudețean de muzică „Iacob Mureșianu”, simpozioanele, întîlnirile, lansările de carte cu reprezentanți la nivel național. „Se poate vorbi deci, de un specific al Blajului”. „Desigur și în cultură. Și lingă elevii enumerați ai Blajului de la Pavel Dan încoace să-i amintim pe Radu Brates, Manculea, Albu, Iuliu Moga, pe mai tinerii Ioan Buzăși, Monica Anton, Arcadie Hinescu, M. Stroia, Cornel Tatai-Baltă, Octavian Jeican, Ioan Deva, Handrea, C. Bărbat, T. Stan, Nicu Stancu, Ioan Boier, Vasile Crișan, Emil Bochis, Vasile Blaga, Virgil Florea și mulți alții, scriitori, poeți, esești, pictori, animatori ai vieții culturale-artistice, profesori care prin tot ceea ce fac adaugă tradiției noi valențe de statornicie. Tocmai acest specific ne îndreptățește să milităm pentru a face din Blaj un oraș muzeu, să-i redăm frumusețea inimilor noastre de astăzi: „Cum v-a ajutat studiul sociologic la care lucrați de aproape două decenii să consolidați unele probleme importante legate de specificul Blajului”. „M-am axat pe problemele majore ale tineretului, și-n special pe orientarea și integrarea acestuia, stabilindu-l la marile noastre unități economice. Citeva concluzii?” „Care se desprind din cercetare?” „Desigur!” „Iată-le: valorificarea trecutului prin măreția prezentului; a reda prezentului adevăratele realități ale poporului așezarea timpului pe o viață reală din perspectiva viitorului...”. „Știm că o mai veche doleanță a blăjenilor este legată de redarea în circuitul cultural al orașului și al patrimoniului național a unor clădiri din Blaj”. „Da. Și această doleanță îndreptățită se va realiza treptat: așa cum, de altfel, am și primit aprobarea de la Consiliul de Stat.

La ora 7.45, primarul Dionisie Heljoni pune capăt discuției. Pe Tirnava a început strînsul cartofilor de pe cîmp. În Piața 1848 razele soarelui de toamnă luminează puternic ansamblul monumental de clădiri și fiecare în parte răspîndeau o aură aparte și respirația lor nu era altceva și nici nu este decît acest nume de patrie roditor.

ION MARGINEANU ■

În țări cu o veche tradiție. Într-o pauză, cînd l-am putut dezlipi de calculator, mi-a vorbit de ascuțitoria centralizată, ca noutate pe ramură, un fel de mare atelier ce execută lucrări speciale de ascuțitorie; mi-a arătat secția de croit centralizată prin care se valorifică superior și integral masa lemnoasă, evitîndu-se pierderile; am trecut și pe la atelierul de proiectare — auto-utilare, în care lucrează peste 80 de specialiști, apoi pe la atelierul de drojdie furajeră care se bazează pe cultivarea unei ciuperci care folosește ca hrană polizaharidele, din anele reziduale din urma procesului tehnologic de fabricare a plăcilor fibrolemnoase. O altă lucrare importantă pentru noi este finalizarea construcției rezervoarelor de apă potabilă problemă foarte stringentă, dacă ne gîndim că apa o aducem tocmai de pe Valea Frumoasei. În 1975 a fost dat în folosință un spital ultramodern. Cu acest prilej s-au schimbat rețelele de apă potabilă și cele de gaze natu-

Peisaj modern spre Cimpia Libertății

Carnet de scriitor

Zile fierbinți

Discutam deunăzi cu tovarășul Ioan Rusu, prim vicepreședinte al Comitetului Executiv al Consiliului popular al sectorului 4 din Capitală, om încă tînăr, dar cu multă experiență și multe griji pe cap, despre realizările edilitar-gospodărești și urbanistice ale sectorului, atît de numeroase încît, practic, nici nu știi la care să te orestii mai întii.

Am retinut însă din discuția aceea o metaforă revelatoare care nu-mi aparține mie, ci interlocutorului, și îi cer permisiunea de a o folosi drept titlu la acestea de însemnări, și anume: „zile fierbinți”. Mi-a plăcut această metaforă pentru încărcătura ei afectivă cit și pentru acoperirea pe care o are în realitate, dar, mai ales, pentru că ea venea din partea unui om implicat direct în miezul evenimentelor, caracterizîndu-le astfel cum nu se putea mai bine. Și cînd spunea asta se referea, în primul rînd, la amplele acțiuni de sistematizare care au schimbat definitiv fața sectorului, acțiuni care, într-adevăr, se desfășoară la temperaturi înalte. Este vorba de noile și modernele ansambluri de locuințe din zona Linărie-Văcărești, Olteniței-Nord și cele de pe B-dul Constantin Brîncoveanu. Este vorba, de asemenea, de magistrala a doua a metroului care subtraversează sectorul de la I.M.G.B. la Piața Unirii, cu cele șase stații, lucrare de proporții, intrată deja în marile circuit subteran al Bucureștilor, cit și de refacerea zonelor de carosabil și a spațiilor verzi afectate de lucrările metroului: B-dul Dimitrie Cantemir, Soseaua Olteniței — terminate, iar în stadiu avansat de finisare, amenajările de pe Soseaua Berceni, de la piața Sudului pînă la intersecția cu strada Iricianu, unde o arteră se transformă sub ochii noștri într-o modernă magistrală. Și o noutate de ultimă oră: noua magistrală care va lega cartierul Progresul de Soseaua Olteniței, în dreptul Orașelului Copiilor.

Iată o zestre cu care se poate mîndri oricine, un bilanț impresionant care a cerut și cere mult efort, multă abnegație și dăruire. Fiecare dintre aceste obiective, după cum este bine știut, ocupă un loc important în construcția și reconstrucția bucuresteană. Și ca să-ți dai seama de acest adevăr nu trebuie să cauți și să scormonești prea mult. Este îndeeajuns să străbăți una din aceste noi și moderne artere ale sectorului, ca de pildă Calea Văcărești, să realizezi că aici se plămădește o inedită dimensiune edilitară. Am văzut acest ansamblu de locuințe la sfîrșitul unei zile și impresia a fost copleșitoare. În locul unei cocioabe în a cărei curte nu de mult gospodinele întindeau rufele la uscat, se ridică silueta impunătoare a unui bloc-turn. În locul glasului unui copil, se aude acum vocea constructorului. Ediliile noștri au învățat să construiască repede și frumos! Au înălțat blocurile pe terasamente care le sporește monumentalitatea, au lărgit considerabil carosabilul și, cred, că în curînd vor reuși să facă dintr-o stradă de tradiție un bulevard în toată puterea cuvîntului, cu linii, în multe privințe, monumentale.

Cam așa stau lucrurile și în celelalte zone amintite. Toate punînd în evidență una și aceeași idee, aceea a dezmarginirii. Căci ce înseamnă, de fapt, să te privești pe verticală decît să privești pe altă scară viața. Pe o strădută cu case mici, care au făcut cîndva bucuria bunicilor noștri, dar care pentru noi au devenit neîncăpătoare, sau într-o mahala insalubră, și amintesc de cea aflată nu demult în apropierea abatorului, adiacentă Căii Văcărești, să ridici case demne de inflăcărăt imaginația, pe un teren viran să amenajezi spații verzi sau

locuri de recreere și agrement etc.

Desigur, sarcinile gospodarilor sectorului sînt mari și extrem de diverse, ei confruntîndu-se clipă de clipă cu o multitudine de probleme, pentru rezolvarea cărora este nevoie de un înalt spirit de organizare și perfecționare a muncii în teritoriu. Unele dintre aceste sarcini decurg, fără îndoială, din activitatea de administrare și întretinere a domeniului public, a reparării străzilor și aleelor ca și din reimprespătarea decorului peisagistic pe principalele artere, cum sînt B-dul Metalurgiei, Soseaua Giurgiului, B-dul Pionierilor etc. plantări de arbori și arbuști, flori sau amenajări de spații verzi. În acest scop, s-a ținut o strînsă legătură cu comitetele de cetățeni și asociațiile de locatari, pentru o largă mobilizare a oamenilor la acțiuni gospodărești. Și roadele nu au întîrziat să apară. Dînd dovadă de un simț și o atitudine remarcabile cetățenii din majoritatea cartierelor și mai ales din cele recent construite, ca Berceni-Oltenița sau Calea Văcărești, au participat la înfrumusețarea zonelor adiacente blocurilor în care ei trăiesc, la cultivarea terenurilor virane, amenajarea unor terenuri de joacă pentru copii etc.

S-a înregistrat de asemenea la gospodarii sectorului și o grijă deosebită pentru sporirea suprafețelor comerciale, necesitate impusă de zestrea lor edilitară aflată în continuă creștere. Acești gospodari, în frunte cu cadrele de conducere ale consiliului popular, cu deputații, cu organele O.D.U.S. și F.D.U.S., au depus o muncă asiduă pentru utilizarea și darea mai grabnică în folosință a unor unități, numai spațiul de la parterul blocurilor destinat activității comerciale ridicîndu-se, pînă la sfîrșitul anului, la impresionanta cifră de 10.000 mp. De aceeași grijă și atenție s-au bucurat și piețele gospodării sectorului ocuîndu-se nu numai de extinderea și aprovizionarea lor, ci și de elemente de design. Cele cinci piețe de pe cuprînsul sectorului au beneficiat astfel de modernizări succesive, prin execuția unor recompartimentări și extinderea spațiului de vânzare, putîndu-se astfel asigura desfacerea unor apreciable cantități de produse specifice sezonului de toamnă.

Deci, o activitate, febrilă de proporții cu o semnificație bine definită, legată în moduri cel mai direct de viața oamenilor. O activitate realizată printr-o muncă neîntreruptă dusă la bun sfîrșit în colaborare și cu concursul fiecărui cetățean în parte, o activitate de care depinde armonia, buna funcționare și sănătatea a însuși mecanismului social. O activitate în care nimic nu este de neglijat, începînd de la un mare ansamblu de locuințe pînă la stratul cu flori de pe marginea soselelor, de la rezolvarea judicioasă și în spiritul legii a cererilor de locuință pînă la pavarea unei alee, de la magistrala metroului pînă la planul de strîngere a materialelor re-folosibile: fier, hîrtie etc.

Într-un cuvînt, o activitate a oamenilor pentru oameni! O activitate care nu dă roade și nu va putea da roade niciodată decît desfășurată în pace, în vreme de pace, de armonie socială, așa cum este la noi, de înțelegere între oameni și între popoare.

Am văzut și am scris despre toate aceste realități ale noastre și am înțeles o dată mai mult cit de absurd, de împotriva noastră și a vietei ar fi gestul omului, al soldatului, generalului sau al oricărei alte „rațiuni” gestul care ar face ca toate aceste frumuseți reale și nu visate să nu mai fie.

Iată de ce trebuie să iubim pacea, să păstrăm pacea ca pe o ofrandă binemeritată adusă omului, geniului său.

NICOLAE IOANA ■

In contextul discuțiilor actuale privind „poluarea” folclorului și, în consecință, denaturarea semnificației actului folcloric, se impun, de la început, câteva precizări terminologice, atât de necesare mai ales în domeniul folclorului, unde nu s-a ajuns, încă, în ciuda unor achiziții certe, teoretice și practice, la o atitudine „clasică”, decurgând dintr-o analiză științifică, profundă a fenomenelor respective.

Mai întâi, să precizăm că prin cultură vom înțelege ansamblul de creații și valori spirituale ale omenirii, în general, sau ale unui popor, în particular (Lucian Blaga, Simion Mehedinți au argumentat diferența ontologică între cultură, creația spirituală, și civilizație, creația materială a unei etnii).

Fără îndoială, răsfringeri ale culturii spirituale a unui popor pot fi surprinse chiar și în cele mai banale și elementare forme ale creației materiale, întrucât cele două tipuri de creații și valori nu sunt decât fațete ale universului unic, indivizibil, pe care omul și-l creează, în sensul utlului și al frumosului, deopotrivă.

Prin cultură populară se are în vedere cugetarea, imaginația și creația poporului însuși, cultură primară, originară a unei etnii, a cărei formă de bază de existență (și de circulație, condiție sine qua non) este oralitatea.

Printr-un alt termen, **poporan**, a fost definită creația cultă, însoțită și asimilată de popor, în baza unor afinități evidente, de conținut și de expresie.

Dihotomia popular-cult se circumscrie, în linii mari, dihotomiei rural-urban și oral-scris. Fără îndoială, creația populară este, cronologic, primordială, căci ea premerge creației culte, urmând apoi epoca coexistenței lor și a întrepătrunderilor reciproce.

În timp ce oralitatea asigură o selecție naturală, vrem să spunem socială, a creației populare, individuală la origine, în contemporaneitate, anulând posibilitatea „relecturii”, a „recitirii” a ceea ce nu a fost acceptat, pe moment, de colectivitate, creația populară netrăind decât în măsura în care e sancționată și acceptată de colectivitate, scrisul conservă tot ce s-a creat (și s-a păstrat, în afara unor accidente materiale), acordind, generos, prea generos chiar, poate, până a atinge, astăzi, limitele unei adevărate „crize” a tipăriturilor, fiecărei opere o șansă de a fi acceptată de colectivitate, imediat sau într-o perspectivă istorică mai îndepărtată.

O surprinzătoare „insoțiere” a oralului și a scrisului aflăm la Eminescu:

„Grăim, Doamnă, către Tine, / Nu din gură, ci din carte, / Că ne ești așa departe.”

Neputând realiza comunicarea, cum era firesc, prin viu grai, feciorul de Domn se adresează prin **carte**, „scrisoare”, menținând, însă, termenul a grăi, ca o sugestie a dorinței de a fi aproape, dorință care declanșează mesajul poetic cunoscut, într-o clipă de răgaz a bătaiei purtate de Mircea Voievod întru apărarea pământului Țării.

Exemple contemporane de „insoțire” și completare a unor forme orale și scrise de creație folclorică aflăm în inscripțiile de pe monumentele de artă

populară de la Săpînța sau în caietele în care creatorii populari precum Pătru Vlad din Cerbălău Hunedoarei notează cîtece populare și amintiri, documente etnografice, folclorice și dialectale, constituindu-se, alături de Arhiva fonogramică a limbii române, un Muzeu sonor al graiurilor românești, într-o adevărată Arhivă scrisă a graiurilor românești, a culturii populare, în ansamblu.

Evident, oralitatea, astăzi, este mult mai complexă decît altădată, căci prin unele forme tehnice de înregistrare (radio, televiziune, casete etc.) oferă și ea posibilitatea unor „relecturi”, „recitiri”, ca semn al unei „literaturi superioare” (Ovid Densusianu), martor al unei continuități de impresionare la factorul coroziv TIMPUL, care se traduce, în termeni sugestivi, în „dorul de a o reciti”.

Bineînțeles că în cadrul raportului între cele două tipuri de culturi și de literaturi pot fi studiate și modalitățile prin care literatura cultă, de exemplu, influențează pe creatorii populari, folclorul în general. Este, acesta, un aspect interesant de sociologie a literaturii culte, mai ales în epocile moderne, cînd variatele mijloace de difuzare a culturii, mass-media, favorizează aceste rapor-

te stridente ale costumelor, toate aceste elemente, sfidînd parcă dinadins armonia, sobrietatea discreția, vigoarea și săgălnicia profund atașate gestului folcloric autentic, măturisesc incompetența profesională și prostul-gust al îndrumătorilor artistici respectivi, ale unor așezăminte culturale și conferă momentului respectiv toate atributele non-autenticului, non-semnificativului, non-folcloricului.

Deci, încă o dată, înregistrăm nu poluare a folclorului, ci folosirea neadevărată a creațiilor folclorice în spectacole — folosire „poluantă” pentru viața noastră culturală în ansamblu, pentru gustul artistic al masei largi —, care se vor „folclorice” numai prin cîteva elemente disparate, stridente și prost alese, de regulă, cum poluantă, pînă la ridicol, este, de pildă, folosirea unor creații reprezentative din folclorul românesc — Colindele din Hateg, bocetele din Oltenia, melodii din Maramures, Cîntecul bradului etc. — ca fundal și pretext muzical, în filmul **Oedip Rege** (în viziune modernă, aflat pe afisul Cinemateciei).

Chiar numai prin faptul că agenții vehiculatori ai producțiilor poluante poartă „nimbul” vedetelor de radio, TV, ale casetelor, aceștia nu mai pot

tenesc sau moldovenesc etc., cînd, de regulă, românul cîntă de unul singur (chiar în doi, foarte rar), sau horile la care participă zone diferite folclorice, etnografice, dialectale, inclusiv grupuri ale naționalităților conlocuitoare ?

Și apoi, de ce acest termen **dans tematic**? Orice dans, orice mișcare are o temă, mai mult sau mai puțin „ascunsă”, „codată”, pe care cel care asistă o decodează, în baza tradiției, căci ca membru al colectivității respective este un inițiat în tainele creației folclorice respective, dar această temă, această semnificație există, indubitabil.

Unele manifestări folclorice fiind organizate pe județe, transpar adesea neconcordanțele evidente, normale, între limitele administrative și ale ariilor folclorice, etnografice, dialectale. Apoi, referitor la spectacolul în sine, limitat ca timp și obligat să cuprindă, mereu aceleași stiluri și forme — indiferent de zonă — acesta nu se ridică, adesea, nici măcar la nivelul satisfăcător al unui rezumat sau al unei sinteze a disponibilității crea-toare a aceluia colț de țară.

Evident, piesele de factură „folclorică”, în stil „folcloric” etc., izvodite de „creatori” cu identitate precisă — marcată, uneori, chiar de o stare financiară înfloritoare, realizată pe baza creației folclorice autentice, dar anonime, deci neputînd solicita drepturi de autor — și puse în circulație pe calea undelor radio, a imaginilor TV etc., nu au nimic comun cu fondul de aur al folclorului românesc, creat după legile necrise ale Marelui Anonim, POPORUL, manifestîndu-se după aceleași legi, dintotdeauna, în ambianța sa originară și constituindu-se, totodată, ca izvor de inspirație mereu vie, pentru creația cultă.

Din panorama activităților cultural-artistice, abia schițată în cele de mai sus, rezultă, cu pregnanță, două direcții obiective, principale, care trebuie cultivate și afirmate, în contextul vieții noastre cultural-artistice contemporane, cu pasiune și competență: pe de o parte, păstrarea creației și trăirii folclorice, ambele autentice, în mediile lor originare, a căror manifestare socială urmează legile general-valabile ale creației populare anonime (inclusiv transmiterea valorilor numai celor inițiați, deci aparținători la mediul originar, la vatra folclorică respectivă), și, pe de altă parte, valorificarea acestora în spectacole folclorice propriuzise sau culte, în creația în stil folcloric sau în creația cultă.

Este de la sine înțeles că în a doua direcție trebuie respectate, cu fidelitate, atît semnificația majoră, de bază, a creației folclorice, sensurile ei profunde, cît și linia stilistică, cu alte cuvinte, expresia.

Vom confirma, prin gestul nostru, intuiția vizionară a genialului Eminescu („Timpul”, 1879): „Trebuie să fim un stat de cultură la gurile Dunării: aceasta e singura misiune a statului român și oricine ar voi să ne risipească puterile spre alt scop pune în joc viitorul urmașilor și calcă în picioare roadele muncii străbunilor noștri.”

VALERIU RUSU

Impotriva prostului gust

Poluarea folclorului

turi. Sensul cel mai semnificativ și mai bogat în rezultate, însă, este influența culturii și a literaturii populare asupra culturii și literaturii culte.

Această influență se realizează la două nivele: la nivelul temelor, al acțiunilor, al eroilor, al conținutului, într-un cuvînt, și la nivelul expresiei (metrică, figuri de stil etc.).

Cercetări particulare sau de sinteză urmăresc, pe autori, pe curente și secole, epoci, modul concret în care se realizează această orientare și perspectivele acestui proces.

Să precizăm, în acest loc, că și spectacolul de folclor (folcloric) nu mai reprezintă un fapt folcloric, chiar dacă va reproduce aoida conținutul și stilul acestuia (chiar dacă ar fi să trecem cu vederea peste stilizările, adesea ridicole, absurde, impuse de „organizatori” de spectacole, care răsar precum ciupercile după ploaie, sau de regizori etc.), căci el este scos din ambianța sa populară originară și îi este amputată, în bună parte, funcționalitatea etică, socială și chiar estetică. Iar dramul de funcționalitate estetică, atît cît mai rămîne este, cel mai des, înecat în tendințe exhibiționiste, de paradă, de operetă, de prost-gust.

Textele revăzute, „infrumusețate”, prin figuri stilistice non-folclorice, sau sărăcite prin eliminarea unor particularități dialectale (de grai) autentice, melodiile ajustate sau uniformizate, mișcările căutate, „super-elegante”, de balerini, sau stereotipia acestor mișcări, culori-

introduce în circuitul folcloric „creațiile” lor, căci ei sînt marcați, definitiv, distinctiv, față de comunitatea originară folclorică drept **outsideri**.

Și nici grupurile exagerate de mari de muzicanți — depășind adesea cu mult numărul dansatorilor — nu reușesc nici pe departe să constituie un „punct” folcloric forte al spectacolelor respective, cu atît mai mult cu cît în numeroase zone românești cîntă 1-3 muzicanți, pentru a însoți un dans sau pentru a acompania un cîntăret, iar în unele zone nu se cîntă decît din gură.

Spectacolele pe zone (județe etc.) sau pe genuri, la scară națională, presupun, în plus, o riguroasă și competentă selecție pentru a fi reprezentative și pentru a putea măcar sugera bogăția și varietatea zonei sau genului avute în vedere. Am asistat la o nuntă la Săpînța (Maramures); grupul oșenilor prezenta la acest prilej folcloric, căci mireasa era din Oașul învecinat, Săpînța aflîndu-se la frontiera de vest a Țării Maramuresului, nu s-a amestecat — căci avea conștiința deplină a identității lui culturale — nici o clipă în dansul săpîntenilor, nici chiar în alaiul care însoțea pe tineri prin sat, rezultînd un dialog, o întrecere permanentă între cele două grupuri, în beneficiul spectacolului de ansamblu al nunții.

Cum să apreciem atunci grupurile folclorice formate din 5-7 cîntăreți, din Oltenia, Muntenia, Moldova, Ardeal etc., cîntînd, în cor, același cîntec, mun-

culinare”. Las’ că lucrurile nu stau tocmai așa (e menirea altor rubrici din revistă să se ocupe de acest aspect), dar mă întreb cum poate un „local” (conform Dicționarului explicativ al limbii române acesta

Vorbiți și scrieți românește

Pădurea și copacii

este „Clădire sau grup de încăperi de utilitate publică...; „Sală special amenajată unde se servește publicului mîncare sau băutură”) să „onoreze” (vezi bine!) comenzile noastre. Cît despre „preparate culinare” ce să mai vorbim! Le „consumăm” cu încredere...

Am admirat întotdeauna „curajul” celor care au scris în așa fel încît oricine poate pricepe: „Nu atingeți firele nici

chiar căzute la pămînt” și m-am întrebant cine ar mai fi înțeles despre ce este vorba dacă s-ar fi spus bunăoară: „Nu palpați conductorii electrici nici chiar descensionați la suprafața solului”.

Militez, cu alte cuvinte, pentru o „mediere” absolut necesară între limbajul, în mod normal strict specializat, specific unui anumit domeniu de activitate și, respectiv celor care activează nemijlocit în respectivul domeniu și transpunerea acestui limbaj într-o formă pe înțelesul tuturor. Cîneva mi-a povestit că se făcuse vinovat de o întîzriere în depunerea unor chitanțe oarecare la un serviciu de contabilitate. Omul era grafician, foarte priceput într-ale lui, dar lipsit de orice aptitudine contabilă. O funcționară de la respectivul serviciu l-a făcut cu ou și cu oțet spunîndu-i că, din cauza lui, va fi obligată să efectueze o „stornare”. Omul și-a cerut scuze — era de altfel deplin conștient de vinovăția sa —, dar a vrut să înțeleagă la ce efort o supunea pe funcționară, nu de alta dar ca să nu mai greșească altădată. I-a fost imposibil să afle altceva decît că a provocat o „stornare”. A plecat de acolo zdrobit. Cuvîntul îl apă-

Constelația lirei

Zăpada

Se pune zăpada foșnind, sunet de orgă ascunsă-n podgorii.

Mă topesc fluture în oglinzi. Ciinii se strecoară în sănii, zăpada se pune muștrător.

Caii cîntă, se pierd în lumină.

Idila

Mă retrag în cuvinte să descopăr floarea sunchului.

Tonuri pe care le-am uitat mișcări rostuite în metafore.

Îngropat în cuvinte discern așezăminte solare.

Dragoste

Caii se îndură să mai aștepte toamna străbătînd apele inlemnite, icoana frumuseții tale.

În ochii supuși, fructele fopte în iriși se coc; sămînți nașterea,

miroase a dragoste proaspătă. Pornim înduioșăți de toamna pianelor

Ploaie de stele

De voi întîlni amurgul o să-mi petrec clipele alături de el. Acest drum — coroană de duoase amintiri.

Visul ne spulberă, ploaie de stele...

Caii

Caii timp din tropot născutu-s-au la marginea drumului, Le e dulce somnul în solarii.

Caii straturi îndeștii în orbite, bătaii pierdute.

Undeva, în grădină, dezbrăcați de zale, umbă încă, mihniți, cu măști de vinătoare.

FLORENTIN PALAGHIA

Ne-am referit adesea, în spațiul acestei rubrici, la ceea ce lingviștii numesc registre de limbaj, adică la modalitățile de adaptare ale expresiei comunicării în raport cu situația concretă în care se produce comunicarea. Căci problema este de o importanță deosebită pentru formarea nu doar a deprinderilor corecte de vorbire și scriere, ci și de comportament social-cultural.

Intr-adevăr, se mai întimplă de multe ori să nu vedem pădurea din cauza copacilor, cum spune o veche vorbă românească. Luate în parte, cuvintele sînt corecte, construcția gramaticală este de asemenea coerentă și totuși, „ceva nu merge”. Ați avut, desigur, nu o dată această impresie...

Personal, o am de foarte multe ori, mai ales în contact cu un fel de limbaj administrativ care este menit în principiu să stabilească o comunicare cu publicul, deci care trebuie să găsească exact un registru potrivit scopului său. Din păcate, tocmai aici intervin dereglările, cei care redactează diferite anunțuri crezînd, nu știu de ce, că noi cei care le citim și trebuie să căpătăm o informație din ele sîntem obligați să intrăm în registrul lor și nu invers.

Iată, de pildă, soarta cuvîntului **aces** care a înlocuit pe nesimțite mai vechiul și de toți înțelesul **intrare**. De mai multă vreme „intrarea în clădire” a devenit „accesul în incintă”. Transcriu aici un anunț strict autentic: „Accesul vehiculelor cu tracțiune animală este permis numai pe la poarta B — în zona posterioară a incintei!”

Fără îndoială, textele legilor, instrucțiunilor, deciziilor oficiale sînt (și trebuie să fie) redactate în termeni cît mai lipsiți de echivoc, specializați pentru diverse domenii de activitate umană. Dar, atunci cînd conținutul acestor acte administrative trebuie să ajungă direct la cel cărora le sînt adresate, este normal (și deloc „injositor”) ca registrul exprimării să se schimbe în așa fel încît să se apropie de limbajul „mediu”, comun tuturor vorbitorilor. Altfel, există riscul ca bietul cărușăș să stea multă vreme la... poarta nouă, întrebîndu-se ce vrea să spună „zona posterioară a incintei!”

Intr-o braserie (era să spun „berărie”, dar m-am corectat la timp...) din inima capitalei, un afiș pompos ne atrage atenția: „Localul nostru onorează comenzile dumneavoastră cu cele mai gustoase preparate

atelierul literar

G. Dumitrescu

M. Lăzărescu : Paginile debutului (premiatur, după părerea noastră) aveau cel puțin o calitate, o oarecare coerență, claritate, pe lângă unele semne reale de perspectivă (mai vizibile în „Ghitara”). În paginile mai noi (inclusiv așa-zisele poeme în proză, pe care nu le-am putut descifra decât parțial) bintuie delirul verbal, o adevărată bătaie de cimp, intreruptă din când în când de câte un vers sau o metaforă care arată că autorul ar putea scrie și poezie „ca lumea”. Vom vedea, în continuare.

S. Brădean : Când sprijiniți sensul poemului de o „cheie” (care rămâne opacă, ermetică — „al cincilea...” lucrurile se rezumă la o confecție premeditată, fără poezie și fără semnificație. Piese „Independente” („Citeodată”, „Intimplare”, „Copac”) capătă, însă, viață, și semnificație, și înțeles liric. (Trebuie să bătute la mașină).

Daniela Teodorescu : Ne așteptăm să ne vorbim de lecturi, de poezii preferate, de probleme de creație, etc., nu de zecile de concursuri la care

participați neobosită (concursuri care de multe ori nu sint decit improvizații periferice, fără competență și valoare). Sinteti la vîrsta acumularilor, a lecturilor ample și studioase („pentru toată viața”) și e trist s-o irosiți în acest mod. Încă nu se poate ști, din textele trimise, dacă aveți talent cu adevărat și dacă veți deveni cîndva poetă — deocamdată, ceea ce faceți e un fel de lucru manual, de serie, aduceți din condei „după ureche”, niste compuneri simulind poezia (în realitate, fără miez și fără vibrație). Doar în „Colind la un copac” pare să fie și un zvon de poezie adevărată. Vom vedea, în continuare.

Rodica, George, Titel : Colegul dv. se pare că are într-adevăr talent. Textele trimise nu sint, însă, suficiente pentru o edificare deplină. Reveniți.

R. Tall : „Am văzut”, „Text”, „Evenimente”, „Metamorfoze”.

R. C. Adrian („Versul”), V. Vancea, C. Vana, A. Young, C. Serediu, Ariadna, V. Angheliescu,

W. A. Gabond, T. Mamonu, V. Acatrinei, S. Bota (scrisoarea indescifrabilă), **D. Marcu, V. Sraier, P. Sirbu, Adr. Ionescu, A. Bănică, Silvia, Șt. Cirjan, R. Samarian, I. V. Periam, Ela Boldea, Ieronimus 45, L. Lăceraru, Al. Păscu, Elvisian D. (necitit), F. Lian, El. Aldea, D. Starcu, Marinela Iacob** („Printre spice”, „Ubicuitate”), **D. Plai, Gb. Mattei, Tr. Simpetru, A. Vremir, Daniela Georgescu, M. Scinteioară, E. Borsan, Donna Alba : Nimic nou !**

M. Costachi, Mălinu Th., Nemo, V. Anastasescu, C. B., Lum. Paraschiv, Aciou, Ad. Petrescu, G. Mohaupt, N. Nidi, K. Bianca R., Man. Panait, Lum. Botez, I. R. Sibiu, D. Almăsan, M. Șoimaru, G. Moys, E. Ștefănică, M. Popescu, Adrianna, G. Iorga, I. Turel, N. Jan, C. Mălaia, S. Iordache, Martina S., Tdem, M. Manea, P. Babiu, M. Gliga, S. Tocan, V. Alex, S., C. Lahman, Cr. Toma, C. Kapa, Gh. Ciulică, M. Sălăjan, Ad. Voicu, L.T. Izvorilva : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■
Manuscrisele nu se înapoiază.

CERCUL

În fiecare zi să-l reasezăm pe om în om.

Cercul are căldura piinii.

Omul stringe-n palme Cercul liniștii, și-al cunoașterii. **EMANUEL SOARE**

POPAS

Azi toamna-n prepeleacuș lunei
Dă chiot peste via zării :
Stelare torțe-aprind străbunii
În sfînta cramă a-nserării
Miroase a pelin pe dealuri
Și a gutui ce rid în geamuri
Iar vîile albe de valuri
De mîrișe pe sub ramuri
Doinind din fluier sub dește
De suflute la foc de inimă :
Și piinea-n miini solare crește
Și te aprinzî de-un dor de nimeni,
De-o dragoste de crini furată
Și de un must de gură dulce,
De sini de coarnă-nmiresmată
Și de-o tristete ce te smulge
De lingă toți ca să te poarte
Pe drumul carcelor greoaie
Ce vin cu cimpuri de departe
Printre alice mari de ploaie.
Să vrei sub freamăt de ariniști
Și prepelețe migratoare,
Să poposești pe-un cer de miriști
Ca puil din abecedare !

ION CRAIOVA

DESRUNZIRE

E-atîta toamnă, încît
mi se desprind de pe ramurile
degetelor
amintirile fostelor atingeri
de miini...

SIMONA MUREȘAN

PLUGUL

Bunicul meu
a murit
pe rînd
în cele două războaie
mondiale
și totuși
l-am zărit
și ieri
sezînd pe gînduri
lîngă hambarul
de griu
cu țigara
în gură
pirjolindu-i mustața
și cu privirea
înfiptă în pămînt
între coarnele
unui plug.

MIRCEA ȚALAN

DUPĂ LUPTĂ

apoi veniră să-și culceagă morții
într-un tirziu
pe cîmpul de luptă rămăseră doar caii
uciuși,
nu părea să se fi petrecut un război între
oameni
pe cîmpul acela unde iarba creștea
adîncînd încă o dată pămîntul
ei mai degrabă un război al cailor
cum încremeniseră neîngropați, cu boturi
căscate
cu spumele însingerate pe zăbală
cu burțile sparte de pînteni, cu gleznele
frînte
cu coamele smulse și amestecate cu iarba
cu tăcerile care le mai rămăseră dintr-o
viață tăcută
într-atît părea războiul acela, istoria aceea
o sfișiere oarbă de cal.
unde, în orașe luminate scintelară
din nou
începu să plouă mărunt începu să ningă
începu să înmugurească
începu
la căpățiile cailor cîmpia flămîndă
aprinse păsări negre.

VARUJAN VOSGANIAN

CELLA SERGHI:

(Urmare din pagina 9)

și atunci mi-l freca distrată și mă ustura...

— Era imaginație sau așa a fost copilăria dumneavoastră ?

— Realitate sută la sută... Vreau să vă spun acum altceva, trec de la una la alta...

— Treceți, nu ne-am propus o ordine cronologică !

— Mi se pare foarte curios, toți criticii, mai de demult și cei de azi, au vorbit de influența literaturii lui Camil Petrescu asupra mea. Ori în literatura mea au o pondere excepțională copilăria, o mare influență adolescența, iar în literatura lui Camil Petrescu nu există copilărie, nu există adolescență. Eroii lui sint niste oameni maturi. Literatura lui este plină de metafore, a mea e lipsită de metafore, de aceea am crezut că sint lipsită de talent, de aceea am încercat cu o mare timiditate. Literatura lui Panait Istrati mi-a dat curaj, el povestese ce i s-a întîmplat. M-am gîndit că și eu voi fi în stare, fără lucruri așa de extraordinare, ca la el. Atunci am luat-o încet, încet, încet și treptat...

— Cit de încet, cit timp ați lucrat la „Pinza de păianjen” ?

— Între 1933—1937. Manuscrisul a fost citit, de Mihail Sebastian, care l-a dat mai departe lui Liviu Rebreanu.

— Rolul lui în viața dumneavoastră profesiune a fost co-virșitor...

— Am trăit trei momente fericite, fără egal în viața mea. Acum pot fi sigură că nu mă înșel asupra lor. Primul cînd mi-a spus Liviu Rebreanu „estî, un scriitor” ; al doilea, cînd am auzit „Pace, pace”, era în noaptea de 23 August 1944 ; a treia cînd mare am trăit-o nu de mult, la inaugurarea donatiei Cella Serghi, de la Muzeul de artă din Constanta, cînd am fost înconjurată de 500 de persoane, care-mi cereau autografe.

— Dumneavoastră, obisnuită cu atmosfera lansării cărților, de ce ați fost atît de impresionată abia acum, încît să treceți acest moment printre cele trei, cruciale, ale vieții ?

— Nu uitați, eu am plecat din Constanta un biet copil amărît, cu o boccelută, mama cu o boccelută mai mare, înghesuite într-un tren de marfă. Copilul foarte sărac, peste ani, face o donație, 22 de tablouri de mare valoare adunate din munca lui, după ce la mine în casă, în copilărie, nimeni nu stia carte. Eram atît de săraci, încît la noi în casă nu se auzea decît despre somai, război, criză. Tata lucra ce găsea și cînd găsea, vă dați seama cum trăiam !

— Și cum ați putut învăța ?

— La 11 ani, cînd terminam clasele primare, tata a spus : Stop ! Știi să scrii, să citești, să scoțesti, ajunge ! Am avut un

aliat puternic, mama, care a făcut toate sacrificiile pentru ca eu să învăț. De la 15 ani, au intervenit voința și personalitatea mea, am început să muncesc, dădeam lectii unor copii mai mici. Văd astăzi cum învăță tinerii în ce palate extraordinare, și mă tot întreb, isi dau seama ce minuni se fac pentru ei ? N-ar trebui să le spunem mai des cum am trăit foarte mulți dintre noi, care cum se vede, n-am fost lipsiti de călătii, ci numai de bani și de un loc privilegiat în societate ? Noi împrumutam o carte și o putem citi, alergam după cele cu jumătate de pret. Vă dați seama ce dramă era pentru un om, care-si va face din cărți scopul existenței, să n-aibă în casa sa o bibliotecă, o singură carte ?!

— Vă zbateați să vă faceți rost de cărți și ați „devorat” bibliotecii întregi...

— Stăteam într-o casă fără lumină electrică... Tata a intrat într-o noapte, a găsit lampa afumată, camera afumată, eu citeam o carte împrumutată, a luat-o și a aruncat-o ne geam. Așa-si făcea cultura un copil sărac. Și totuși anii aceia mi se par neînchipuit de frumoși...

— Vă mai bate inima ca atîtă dată cînd revedeți marea, orașul copilăriei dumneavoastră ?

— A fost ceva fantastic cînd am fost invitată să iau parte la deschiderea colecției Cella Serghi din Constanta. După mica și impresionantă solemnitate, am regăsit orașul meu. Cum ? O cititoare a venit cu mașina și m-a întrebat dacă vreau să merg prin oraș. Prin nu știu ce miracol, strada Mării, unde am copilărit, era neschimbată. Într-o Constantă cu blocuri grozave, cu drumuri prin care mă rătașesc, străduta mea e acolo, așa cum am lăsat-o. Casa mea e neschimbată, frumos zugrăvită, verde cu albastru. Am început să le spun celor care mă însoțeau că aici stătea cutare, aici cutare, aici Cocuta. Deodată s-a deschis o poartă, a iesit o bătrînică, cam de vîrsta mea, simpatică, „Eu sint Cocuta”, tu cine estî ? „Eu sint Cella” ! Ne-am îmbrățisat. Tu tii minte... Tu, tii minte...

— Ca-n romane !

— Nu, ca-n viață. O să scriu în „Post-scriptum” despre această întîmplare. N-am avut îndrăzneala să sun, să-i deranjez pe locatarii de astăzi, dar poate ar fi fost prea tulburător.

— Deci „Post-scriptum” se numeste cartea pe care o scrieți acum. Vă fi o evocare a anilor din strada Mării ?

— Cuvîntul înainte, vrea să spună ceva. Să vă citească de acolo. „Dacă deschizi un... cufăr, spune Jean Cocteau în Jurnalul său, râmii uimit de cite se varsă pe margini. Drame uitate, fotografii din care nu mai recunosti figurile, scrisori pe care nu mai tii minte cînd le-ai primit, prietenii moarte. Ce-ar fi, m-am întregat, dacă as strînge ce a căzut pe margini și as scrie o carte ? Vă fi un post-

scriptum la toate cele pe care le-am scris pînă acum, completarea unei confesiuni care a început cu 50 de ani în urmă. Fiindcă, într-o scrisoare oricit de lungă, scrisă de o femeie, mai e ceva de adăugat și poate esențial. Am căutat în toate cărțile mele un adevăr al meu, nu știu cum l-am exprimat, dar poate că în el se rezănesc cititorii. Parcă le-as pune în față o oglindă. Iată cum estî, de ce nu te bucuri că existî, că trăiești ? Nu sint făcută din pasta învingătorilor, dar această voință de a crea peste orice improvizație, peste orice diletantism, m-a ajutat să cistig în meciul cu viața.”

— Vă fi o carte biografică ?

— Eu n-am scris decît despre întîmplări din viața mea.

— Vom recunoaste personalități care au fost sau vor fi la adăpostul altor nume ?

— Se va recunoaste încă o dată un lucru care mă obsedează de cînd am început să scriu. Vă fi o carte despre greutatea de a te realiza ca artist. Chiar întîlnirea noastră așa a început. Cum ați ajuns scriitoare ? Nu pot să spun în două cuvinte ce ceea ce pare scris într-o joacă, cu o ușurintă extraordinară, este foarte muncit, ca orice lucru bine făcut. Vreau să vorbesc în acest eseu despre voință, despre renunțări.

— În ce stadiu vă aflați eu „Post-scriptum” ?

— Am tot materialul adunat, bătut la mașină. Dar, sint atîtea stadii prin care trebuie să treacă o carte, încît, cred că mai am nevoie de un an pentru ca să fiu multumită de mine. Lucrez de doi ani și cum media mea este de patru...

— Să ne întoarcem la donatia dumneavoastră. Ați adunat greu fiecare tablou, ați scris cărți, ați putut să vă cumpărați tablourile...

— Asa a fost, le-am adunat de la pictorii prieteni, emotionindu-se de emotia mea, induosindu-se de dorinta mea de a le avea, n-am dormit nopti gîndindu-mă la ele, adunînd bani, plătindu-le în rate, numai să le pot avea.

— Cum de v-ați „rupt” de ele ?

— Am să vă dau un exemplu, mie așa-mi place. O cititoare din Focsani, care era admiratoarea portretului meu, făcut de Magdalena Rădulescu, mi-a spus : „Cum vă îndurați ?” „Crezi c-ar sta mai bine la duranță acasă, în Focsani, decît într-o expoziție permanentă ?” „Asta e, Tablourile mele sint laolaltă, le văd oamenii. Eu sint nevoia să supravietuiesc. Nu vreau să mor, dar am să mor și există o posibilitate de a fi încă... Cea mai naturală, prin copii, eu n-am avut bucuria să o am. De aceea, sint toată în cărțile mele, prin ele sper să mai trăiesc, și prin tablourile pe care le-am adunat, cu chinul zilelor și noptilor de scris. Le-am dat oamenilor, care intră în muzeu, cu toată dragostea...”

Drumuri de munte

Revăzînd, după mai bine de două decenii municipiul Piatra-Neamț, n-am recunoscut lesne decît două repere muzeul memorial „Calistrat Hogas” și turnul-clopotniță de pe colina unde durează una dintre ctitoriele marelui Ștefan.

Vechile clădiri cu valoare cultural-artistică ori cu încărcătură emoțional-istorică au fost în mod remarcabil ocrotite și orînduite printre mîdrenele construcții, într-un oraș reclădit din temelii pe baza unui plan de sistematizare foarte reusit, în care se distinge pregnant grija pentru valoare pentru durabil și frumos !

Ocolesc de citeva ori centrul, ajung în cartierele Dărmănești și Ciritei și am bucuria să constat că mărilesele innoiri aduse țării de Congresul al IX-lea al partidului, se regăsește strălucit și deosebit de semnificativ, în noua înfățișare a urbei de odinioară, conferindu-i Pietrei reflexii de Perla... a Moldovei !

După neîndestulătoare plimbare de recunoaștere mă opresc la muzeul omagial al părintelui drumurilor de munte, cel care a înflăcărat în mintea tuturor adolescenților școlarii dorul de drumetrie, dorinta de a lua piep-tis stîncile abrupte și de a dormi măcar o noapte în liniștea adîncă „în care nu estî decît tu cu singurătățile tale” Eram nerăbător să văd universul de creație al celui care ne-a mijlocit posibilitatea de a afla, la o vîrstă fragedă despre Taz-lău, înainte de a putea să consultăm dictionarele geografice și de a citi prima cronică plastică în descrierea picturii lui Grigorescu, de la Agapia.

De cum intru în acest colț de spirit, îmi scot pălăria nu numai pentru că mă aflî într-un lăcaș de cultură, ci în semn de omagiu adus magistrului, ca fost elev al gimnaziului de pe strada Gării din Alexandria. În aceste momente mă sint ca un privilegiat al „celor hărăzite mie de pronia întîmplării” de a întoarce vizita, exact după 100 de ani, celui care în toamna lui

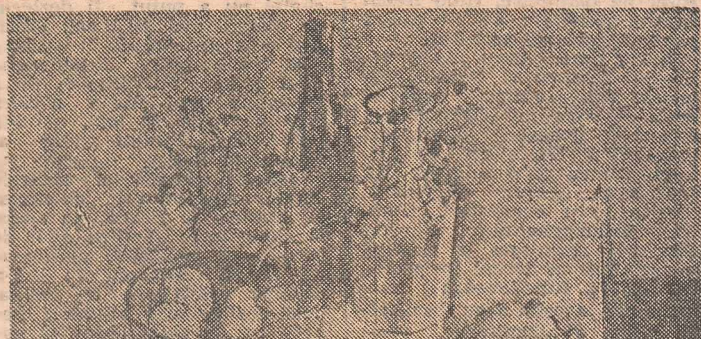
1886, neînteles de mărmile pietrene, părăseste liceul comunal local, „unde funcționase ca profesor de parte literară” și-si începe activitatea pentru o perioadă de cinci ani ca director al gimnaziului din orașul de pe malul Vedei.

Aflu de la AL. BOSTAN, ghid instruit și cu har, că fostii elevi cărora le-a închinat scrierile sale „în semn de dragoste și aducere aminte”, i-au multumit după talentul și posibilitățile lor. Unii i-au schițat portretul, la loc de cinste în muzeul memorial, alții i-au dăruit bustul în marmură al lui Homer căci, „omul cu ochi de fier”, profesorul lor de greacă și latină, după cum afirma Topiroeanu, ar fi, printre-o eclipsă de veacuri, strănepot al marelui umanist al antichității. În sprijinul afirmației „depuneau mărturie” ochii săi albaștri, care sub unele inflexiuni ale luminii se opacizau aidoma celor al genialului orb din Elada.

Mai aflî că Hogas s-a intitulat întotdeauna profesor și niciodată scriitor, iar în 1912, cînd s-a pensionat la 65 de ani a primit medalia — expusă într-o vitrină — pe care se consemnează „Ca răsplătă a muncii pentru învățămînt”. La cinci ani după moartea lui Hogas, Liviu Rebreanu, cîstînd modestia autorului, are inițiativa de a-l încoronaa cărțile cu cel dintîi premiu literar al Societății Scriitorilor Români, cu multumirea de-a îndeplini un act de pietate față de un mare și încă neprețuit îndeajuns scriitor al neamului românesc.

La plecare mă întorc spre bustul din fața casei și as vrea să-mi audă cuvintele de recunoștință și prețuire pentru scînteia aprinsă de licărul care a stîrnit nouă, strănepoților foștilor săi elevi din orașelul din inima Cîmpiei române, curiozitatea, dragostea și dorul de poezie de munte „care se taie și se încrușează de nu le mai dai de capăt”.

MARIAN TEODORESCU ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Spicium din răspunsul pe care ni l-a adresat **Consiliul popular al județului Vrancea** privind o problemă de mai larg interes cetățenesc, și anume: aceea a asigurării mijloacelor de transport în comun pentru un grup de muncitori navetiști din comuna Bordești. Discutându-se cu conducerea întreprinderii de transport auto Vrancea, în vederea rezolvării situației semnalate, s-a stabilit ca începând cu primele zile ale lunii decembrie a.c., cursa de călătorii Focșani — Guguști de la orele 19,30 să fie prelungită până la Bordești, urmînd ca aceasta să execute și cursa-convenție de noapte, la orele 22,00. Noul program va fi adus la cunoștința muncitorilor navetiști prin grija Consiliului popular al comunei Bordești și prin afișare în autogara Focșani.

■ Din nou, un răspuns favorabil, de această dată, din partea **Consiliului popular al Sectorului 5 al Capitalei**, referitor la scrisoarea semnată de Eugenia Datcu din București, str. Dr. Toma Ionescu nr. 19, bl. A 5, sc. B, apart. 1: „Biroul Comitetului Executiv al Consiliului popular al Sectorului 5, analizînd din nou situația petentei, a dispus recalcularea contribuției sale bănești și în muncă”.

■ **Ecaterina Gheorghe din București**, str. Bălculești nr. 13, bl. B 9, sc. D, apart. 122, Sect. 1, și-a propus într-o bună zi să-i trimită nepotului său, Adrian Bala, aflat la Babadag, un colet conținînd alimente. Numai că, pachetul cu pricina, expediat din Capitală de la Oficiul P.T.T.R. nr. 52 în luna iulie, a ajuns la destinație abia în... septembrie, conținutul său fiind, desigur, total compromis. Din procesul verbal ce însoțește coletul revenit în București, care, după atîta vreme urmează a-i fi returnat (?!) expeditoarei, reiese că acesta a făcut un „popas” de o lună (!) la poșta din Tulcea, iar în rest, pe ici, pe colo... Firește, Ecaterina Gheorghe refuză să-l primească, solicitînd Oficiului 52 contravaloarea sa, dar fără ca pînă în prezent să fi ajuns la vreun rezultat. O fi, oare, situația chiar de nerezolvat?

■ **Consiliul popular orașenesc Mangalia**: „Referitor la scrisoarea nr. 7469, adresată redacției dumneavoastră de către Cristea Popa, vă comunicăm că, începînd cu luna noiembrie a acestui an, sus-numitul a fost trecut — la cererea acestuia, avîndu-se în vedere starea sănătății sale — la o altă formație de lucru, unde condițiile de muncă îi permit să-și desfășoare activitatea în bune condiții. Totodată, i s-a asigurat și indemnizația de transfer prevăzută de lege”.

■ „Vă adresez și eu o propunere: pentru că, de mai multă vreme, întregul carosabil al străzii Olănești — aflată în preajma Pieții Crînzăsi din Capitală — a devenit albia unui riu ce-si revărsa lin apele pe bulevardul Ceahlău. m-am gîndit că acest nou curs de apă curată, potabilă chiar (doar e „izvorită” din spărtura unei fevi !). ar permite I.C.A.B.-ului popular să cu... păstrăvi !” (**Radu Drăghia, Calea Giulești, nr. 42, Sect. 1, București**).

■ Primim, din partea întreprinderii de Transport București: „Urmare articolului intitulat „Cine oprește taxiul”, apărut în revista dumneavoastră în cadrul rubricii „Etica de toată ziua”, vă facem cunoscut că fapta comisă de conducătorul taxiului 1-B-16422 în ziua de 24 octombrie 1986, în jurul orei 13,30 a fost prelucrată cu toți conducătorii auto din secția Exploatare-transport camioane-taximetre pentru a preveni pe viitor repetarea unor asemenea abateri. Pe linie administrativă, conducătorul respectiv a fost scos definitiv din funcția de șofer pe taximetre, fiind trecut în altă activitate. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat”.

■ Cu citva timp în urmă, Sergiu Vănescu și Ovidiu Novacek, doi... inimoși ospătari de la restaurantul „Călugăreni”, situat pe Șoseaua Giurgiului la numărul 131, și-au propus, împreună cu șeful unității, să sporească „gama” serviciilor oferite „onor clienței”. Astfel, bucureșteanului Gavrilă Rus, care locuiește la apartamentul 218 în blocul la parterul cărui funcționează restaurantul, aceștia i-au facilitat, de pildă, o „trimitere” pen-

tru 9 zile la Spitalul nr. 9, pentru tratament și refacere, în urma unei „terapii intensive” constînd din jigniri și brutalizări pînă la aducerea clientului în stare de inconștiență, „prescriindu-l” în cele din urmă și un popas în camera frigorifică, unde, de fapt, a și fost zăvorât. Desigur, omologarea unor asemenea servicii fiind necesară, ne-am adresat **Procuraturii municipiului București**, care, cu promptitudine, ne-a informat că dosarul privind pe făptuitorii S. Vănescu și O. Novacek, cercetași pentru săvîrșirea infracțiunii de purtare abuzivă, se află în curs de soluționare la Circumscripția 16 miliție, căreia i s-a fixat data de 7 decembrie 1986 pentru definitivarea cercetărilor. Cum rămîne, însă, cu... șeful unității?

■ „În luna aprilie, a acestui an, am vindut I.A.S.-ului Tirgoviște o cantitate de 12 tone de fin, prin intermediul celor doi delegați ai săi, care au transportat finul cu tractorul avînd numărul de înmatriculare 41-DB-559. Greu de crezut, dar în ciuda tuturor demersurilor întreprinse de mine de atunci și pînă în prezent, nu am primit în schimbul finului decît... promisiuni, nicidecum banii ce mi se cuveneau conform încheierii. Am 64 de ani, sint bolnav, conducerea I.A.S.-ului mă poartă pe drumuri și mă tot întreb dacă este firesc să se întimplă așa”. (**Dumitru Iova, satul Gemeana, județul Dimbovița**).

■ „În legătură cu articolul apărut în numărul din 25 octombrie 1986 în coloanele revistei dumneavoastră, sub titlul „Obrazul firmei”, referitor la calitatea unor servicii prestate la Complexul „Carpați” din cadrul întreprinderii noastre — se subliniază în răspunsul pe care ni-l adresează O.N.T. „Carpați” — Brașov — vă informăm că, toate aspectele semnalate au fost analizate cu mult simț de răspundere de către conducerea întreprinderii, fiind prelucrate în cadrul Consiliului șefilor de unități. Totodată, vă aducem la cunoștință că, împotriva celor vinovați s-au luat măsuri de sancționare în conformitate cu Regulamentul de ordine interioară și Codul Muncii, măsuri care vor contribui la eliminarea pe viitor a unor astfel de neajunsuri și vor conduce la instaurarea unui climat de muncă, ordine și disciplină în această unitate, cit și în celelalte unități subordonate”.

■ **Mariana Gherman din București**, B-dul Iosip Broz Tito nr. 3, bl. A 13, et. 8, apart. 78, Sect. 3, pare să ne amintească, prin „pățania”, sa, de cunoscutul... basm despre covorul fermecat! Așadar...

...A fost odată, ca niciodată, că dacă n-ar fi, nu s-ar povesti, nu chiar un covor, ci numai o mochetă, pe care M.G. s-a gîndit, într-o bună zi, să o dea la... curățat. A mers dînsa, cit o fi mers cu mocheța, și deodată — ce să vezi? — apărî în calea sa Centrul numărul 45 al întreprinderii „Nufărul”. Bucuroasă foarte că drumul nu i-a fost în zadar, a intrat, iar o zîină bună cu ecuson i-a întocmit degrabă bonul nr. 297/1985... Dar nu mică îi fu mirarea, cînd, după ce se scursese o lună de zile, iar pașii au purtat-o din nou la acel centru cu numărul 45, Zîna cea Bună i-a dăruit mocheța fermecată... cu două arsuri cam de o jumătate de metru fiecare! Și uite așa au început drumurile încoace și încolo, pînă cînd M.G. a ajuns tocmai în Castelul cel Mare al „Nufărului”, unde „mai-marii” Centrului 45 — după ce s-au gîndit și s-au sfătuit îndelung — i-au zis că nu o pot despăgubi, mocheța nefiînd fermecată, așa după cum se așteptau, pentru a rezista la spălat. De-atunci au trecut anii — și '85 și '86 — dar misterul mocheței nu a putut fi dezlegat de nimeni nici pînă azi, întocmai cum se întimplă în basme... ■ Ne bucurăm întotdeauna cînd avem posibilitatea de a transmite vești bune aceluia care ne scriu. Și iată, un nou prilej. **Inspectoratul școlar al județului Brăila**, referitor la scrisoarea educatoarei Mihaela David, care solicita detașarea în municipiul Brăila, ne aduce la cunoștință: „Pentru anul de învățămînt 1985/1986, petiționarei David Mihaela nu i s-a aprobat detașarea în Brăila, deoarece în anii anteriori beneficiase de acest drept, și po-

triv precizărilor Ministerului Educației și Învățămîntului, detașările se pot aproba pentru un singur an. Ca urmare a fluctuației numărului de elevi cuprinși în procesul de învățămînt, la Școala generală nr. 4 s-a constituit încă o clasă întâi, pentru care nu s-au prezentat învățători, astfel încît i s-a aprobat tov. David Mihaela să conducă activitatea acestuia, cu obligația de a obține în prealabil avizul Inspectoratului școlar al județului Vrancea. Vă informăm că în clipa de față, situația petentei a fost rezolvată”.

■ Nu numai odată i-am elogiât pe șoferii autobuzelor I.T.B., care, incontestabil, fac parte din marea și harnică familie a bucureștenilor, subliniînd conștiinciozitatea și eforturile lor, grație cărora ritmul activității noastre cotidiene se desfășoară normal. Și totuși...

re unui centru specializat. După ce am făcut mai multe drumuri pînă la acest centru, în sfîrșit, după mai bine de o lună totul părea să fie bine. Dar nu a fost să fie așa, pentru că, instalînd acumulatorul pe mașină am constatat că nu funcționa. Am revenit la meșterul care se ocupase de el, ca împreună să constatăm că era defect. Apoi, l-am dus într-o sacoșă — și credeți-mă, un acumulator este destul de greu — direct la întreprinderea producătoare, care mi l-a schimbat cu un altul bun. Cert este că am pierdut o multime de vreme ca să aflu rezolvarea acestor probleme. Tocmai pentru acest motiv aș dori să propun înființarea în București a unui magazin de desfacere a acumulatorilor gata formați, studiindu-se în același timp și posibilitățile de livrare a acestora și în alte localități din

lefoane interurbane. Numai că... Multe dintre ele erau defecte, nu datorită modului de utilizare, ci pentru că sint folosite mai intens.

Tovarăși de la Telefoane gîndiți-vă că, într-un spital, pentru un bolnav, telefonul reprezintă legătura cu lumea („ce mai faceți?”), o clipă de uitare a bolii, da speranță („mîine îmi dau drumul acasă!”), de nevoi („să-mi aduci adevărta!”) etc. Pentru toate acestea faceți-vă timp și treceți mai des prin spitale!

■ Necazurile m-au purtat, în ultimul timp prin mai multe unități spitalicești. Erau acolo montate aparate, cam puține față de solicitări, ba chiar și te-

din scrisoarea Elenei Vlad din București, b-dul Banu Manta nr. 18, bl. 28, et. 1, apart. 133, desprîndem cu părere de rău un caz deosebit, care, din fericire nu poate umbri niciun strădaniile multor oameni de bine. „În seara zilei de 28 octombrie, în jurul orei 19,30 — ne relatează Elena Vlad — mă aflam la Piața Științei în așteptarea autobuzului 105. Pentru că de citeva zeci de minute întîrzie să sosească vreo mașină, se adunase lume multă. Fiînd cu copilul, în vîrstă de patru ani, avînd și o mulțime de bagaje printre care și o plasă cu ouă, la venirea autobuzului 36-B-2570 am traversat, împreună cu o altă femeie însoțită de un copil, pentru a urca, după coborîrea călătorilor la cap de linie. Greșală fatală, deoarece am devenit brusc ținta grosolanilor de nedescris proferate de șofer, care, pentru a ne oferi o „lecție”, a demarat în trombă, ca apoi să frîneze violent, astfel încît femeia cu copilul au fost făcuți într-o clipă K.O. la poale, iar băiețelul meu, lovîndu-se de o bară, și-a spart ochelarii și numai întimplarea a făcut ca cioburile să nu-i rănească definitiv ochii. Am coborît, însoțită de risetele șoferului, căruia, „gluma” îi reușise din plin...”

■ **Direcția asistenței medicale din cadrul Ministerului Sănătății**, căruia ne-am adresat în vederea soluționării scrisorii semnate de Constantin Pop din Cluj-Napoca, str. Anina nr. 1, bl. A 2, sc. 3, apart. 25, ne înștiințează că în urma notei telefonice nr. 843/1986, adresată Direcției Sanitare a județului Cluj, s-a stabilit ca fiul acestuia să se prezinte, în vederea efectuării intervenției chirurgicale, la medicul solicitat de familia Pop.

■ „O experiență deloc plăcută m-a determinat să vă scriu aceste rînduri, fără a avea însă intenția de a acuza pe cineva, pentru că întîmplarea — lucru știut — face și ea parte din viața oamenilor. Așadar, am cumpărat în luna iulie a acestui an un acumulator auto, pe care m-am grăbit să-l încerc-dîntez pentru formarea biletelor de

tară”. (**Vergică Dinculescu, str. Partizanilor nr. 3, bl. M 10, apart. 3, Sect. 6, București**)

■ Cu oarecare întîrziere, primim din partea Direcției județene Telecoman pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, un răspuns favorabil pentru Maria Sandu din comuna Grăția, care solicita sprijin în vederea încadrării în muncă a fiicei sale, Elena Sandu, absolventă a 10 clase, avînd calificarea de laborant în domeniul tratării apei tehnologice. Aflăm astfel că E.S. a fost repartizată ca laborantă la Șcheia de producție petrolieră Roata, de fapt, postul solicitat de petiționară de mai multă vreme. Nu ne rămîne decît să-i urăm succes în activitatea pe care a început-o!

■ „Mă numesc Zamfir Gheorghe și locuiesc în București, strada Ienupărului nr. 16, Sectorul 1. Lucrez de 27 de ani, mai întîl ca topitor, iar apoi ca macaragiu și nimeni nu mi-ar putea reproșa vreo dată că munca nu mi-ar fi pe plac. Din păcate, însă, îmbolnăvîndu-mă, m-am văzut nevoit, la recomandarea medicilor, să solicit întreprinderii LAROMET, unde îmi desfășor activitatea, schimbarea locului de muncă. Fiînd însă îndrumat greșit de către cei cărora m-am adresat în acest scop, în prezent mă aflu în situația de nou încadrat în cadrul întreprinderii în care lucrez de fapt de aproape zece ani, în plus, deși dețin categoria a IV-a de calificare, acum figurez ca nefiînd calificat, fără a mai socoti și efortul fizic susținut la care mă obligă noul meu loc de muncă. Cei din întreprindere mă înțeleg, unii chiar mă compătimeesc că s-a greșit în privința mea, toată lumea îmi dă dreptate, dar toți ridică din umeri afirmînd că actele nu mai pot fi schimbate. Să fie oare chiar așa?”

■ **Centrale de transporturi auto din cadrul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor**, ne comunică în legătură cu scrisoarea adresată nouă de Costache Popa din Scorțeni, județul Bacău, în care sint sesizate unele neajunsuri privind procurarea biletelor de

călătorie la autogara Bacău: „Din cercetările întreprinse a rezultat că, într-adevăr, a existat o perioadă cînd casierele de serviciu nu reușeau să facă față afluenței de călători, solicitărilor de bilete. Menționăm însă că toate cursele funcționează în sistemul de autotaxare, care oferă posibilitatea fiecărui călător să-și procure anticipat bilete pentru orice relație, de la orice uniate a cooperativelor de consum sau de la orice oficiu postal din județ. Ca măsură organizatorică, s-a hotărît ca la cursele ce nu depășesc 30 de kilometri să se renunțe la înscrierea biletelor în diagrame, obținîndu-se astfel o operativitate sporită în imbarcarea călătorilor, o economie de timp pentru aceștia și desongestionarea caselor de bilete din autogări. Menționăm că în prezent activitatea de transport călători se desfășoară normal, conform graficelor de circulație, aspectele de genul celor sesizate fiind eliminate”.

Pagină realizată de CONSTANTIN BALACCIU ■

Un apel

Telefonul a intrat în obișnuița de zi cu zi. Ne dăm seama de utilitatea lui numai cînd nu-l avem la îndemînă. Dar, prin grija celor în drept, întîlnim la tot pasul telefoane publice. E adevărat că unele dintre le, datorită „tratamentelor” la care sint supuse de așa-zisii oameni, nu pot fi folosite. Nu la acest aspect, foarte grav cînd drept, vreau să mă refer, ci la un altul.

■ **DAN DĂNUȚ DORU ■**

■

Pagină realizată de CONSTANTIN BALACCIU ■

Poșta redacției

■ **Gulie E. Vasile** — com. Călinești (Arges): Consiliul popular nu a luat în comasare suprafața de teren pe care o dețineți și pe care, în continuare, aveți datoria să o folosiți în mod corespunzător. ■ **Radu Moise** — Buzău: Dacă pînă la 15.09.1987 fiica dv. nu împlinește 19 ani, se poate înscrie pentru a susține examen de admitere la școala profesională pentru meseriile care vor fi aprobate prin planul de școlarizare pentru anul viitor. ■ **Gilca Mihai** — Craiova: Comitetul foștilor luptători și veteranilor de război împotriva fascismului, București, str. Cobălcescu nr. 28. ■ **Rada Floarea** — com. Pantelimon (S.A. Ilfov): Dv. puteți hotărî, eventual printr-un testament autentificat la Notariatul de stat. ■ **Popescu Ioana** — com. Dobreta (Olt): Din răspunsul Direcției generale a agriculturii Olt reiese că în luna decembrie a.c. va exista posibilitatea încadrării dv. la C.A.P. pe un post corespunzător calificării pe care o aveți. ■ **Decu Nicolae** — satul Negoiești, com. Soldanu (Călărași): Aveți dreptul la pensie numai pentru limită de vîrstă (62 ani) datorită vechimii incomplete pentru pensionare la cerere. ■ **Ionescu George** — Buc.: Statutul asociațiilor de locatari aprobat prin Decretul 387/1977 și Normele cu privire la repartizarea cheltuielilor aprobat prin Hotărîrea nr. 30/1983 a Comitetului pentru problemele Consiliilor populare, Bulletinul oficial nr. 7/1984. ■ **Baliu Elvira** — Buc.: Alegerea comitetului este de competența adunării generale a locatarilor, astfel că asupra componenței acestuia se poate pronunța numai adunarea generală. ■ **Petra Neculae** — satul Dulcea, com. Ibanești (Mures): Vă mulțumim pentru sugestia. Explicația constă în aceea că încercăm să economisim spațiul. ■ **Drăgoiu Vasile** — satul Valea Voievozilor, com. Răzvad (Dimbovița): Potrivit Legii 5/1978, în unitățile socialiste funcționează o comisie pentru probleme sociale care are printre atribuții și analiza situațiilor în care unele persoane nu mai pot lucra în anumite condiții, pentru repartizarea lor în sectoare corespunzătoare stării sănătății. ■ **Stăte M. Ilie** — com. Baldoinesți (Olt), Crisan Ioan — com. Lunca (Mures): Trebuie respectate obligațiile ce vă revin conform Decretelor 89 și 70/1984. ■ **Manole Gheorghe** — com. Pantelimon (S.A. Ilfov): Adunarea generală a C.A.P. a hotărît ca pentru pensionarii care nu mai locuiesc pe raza comunei Drăgoiești să acorde jumătate din cantitatea de cereale care se acordă membrilor cooperatori care locuiesc în comună.

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Călina — viitoarea stafidă românească

Stafida, această delicată, cu aromă de copilărie și gust de sărbătoare, adusă în țara noastră de peste mări și țări, va fi recoltată și din livezile românești. De fapt cercetările autohtone cu privire la soiurile apirene sînt mai vechi și au scos în evidență posibilitatea cultivării lor în vederea obținerii de stafide.

În țara noastră există o colecție de peste 30 de soiuri de struguri fără semințe, dintre care cele mai răspândite sînt în producție: Sultanina, Kiș Miș negru și Perletta. Dezavantajul lor este că dau producții scăzute și înconstante de la an la an.

Stațiunea de cercetare și producție viti-vinicola — Dragășani, județul Vâlcea, a inițiat o serie de lucrări pentru obținerea de soiuri fără semințe încă din anul 1965, cu gîndul de a corecta noțiunile existente. Drept genitori s-au folosit soiurile locale, Braghina și Coarnă neagră, ca și soiul Sultanina. Din combinația Braghina și Sultanina a rezultat un nou soi, omologat în 1985 sub numele „Călina”, destinat în primul rînd obținerii de stafide și în secundar compozițiilor și dulceațurilor, fiind lipsit de semințe sau de rudimente ale acestora. Autorul noului soi, pentru care s-a obținut și brevet de invenție, inginerul Mircea Mărculescu, ne-a oferit câteva detalii în legătură cu calitățile „Călinei”.

Soiul este autofertil, avînd floarea hermafrodită normală,

cu ciorchinele mare (250 g), rămurose, de formă conică, codiță groasă și lignificată. Bobul, mic, de formă ovoidală, are culoarea roz, cu pielea subțire, este zemos dar lipsit de aromă, ca și de semințe. Fertilitatea butucilor este mare, procentul de lăstari fertili ajungînd pînă la 60 la sută. Maturarea strugurilor are loc la sfîrșitul lunii septembrie în majoritatea anilor, iar producția, constantă de la an la an, s-a dovedit foarte ridicată, înregistrînd valoarea de 18 tone pe hectar (media pe 5 ani). Prezentînd o vigoare de creștere mare (peste 2 kilograme de butuc lemn eliminat la tăiere) soiul are o rezistență mai scăzută la ger, ceea ce impune cultivarea lui pe terenurile în pantă, cu fertilitate mijlocie, avînd expoziție sud-estică sau sud-vestică, ferite de curenții de aer rece.

„Călina” are un conținut ridicat de zahăruri și este total lipsit de semințe, ceea ce înseamnă că se pretează foarte bine la dehidratare. Stafidele care s-au obținut din soiul „Călina” seamănă intrutotul cu cele aduse la noi din țările lor de baștină. Un kilogram de stafide se obține din dehidratarea a 3-4 kilograme de struguri, venitul la unitatea de suprafață (hectar) ridicîndu-se în medie la 225 000 lei.

Primul soi fără semințe omologat și brevetat în țara noastră, extins în producție, ne va oferi stafidele românești, „Călina” păstrîndu-le gustul, aroma și savoarea pe care le-am iubit din copilărie.

Performanțe studentești

Învățămîntul nu mai este de mult doar un sistem de acumulare de informații. Creativitatea se învață astăzi din școală, iar viitorii ingineri sînt cunoscuți în întreprinderi încă înainte de a deveni absolvenții unei facultăți. Este și cazul studenților de la Universitatea

din Brașov, secția „Electrotehnică”. Mai important decît faptul că tinerii inventatori au prezentat la „Conferința națională a cercurilor științifice studentești” din această toamnă lucrarea intitulată „Studiul analitic și pe calculator electronic al funcționării Jgheabului elec-

tromagnetic”, ni s-a părut implementarea creației lor în procesul industrial. Jgheabul electromagnetic, primul din țară, proiectat și realizat la Brașov, funcționează la „Întreprinderea de prelucrarea aluminiului” Slatina. Autori, un grup de studenți ai anului V, colectiv condus de dr. ing. Ovidiu Peșteanu. Tinerii specialiști, viitori ingineri, se numesc Viorel Vilcu, Daniel Drofite, Constantin Moldovanu, Ioan Draga.

Jgheabul electromagnetic este o instalație utilizată în turnătorile de aluminiu, cupru sau fontă, conducînd la o creștere evidentă a calității produselor, a preciziei de dozare și turnare. Introducerea jgheabului electromagnetic în procesul de producție a adus și o importanță îmbunătățire a condițiilor de muncă din turnătorii. Elementele de nouitate se regăsesc în studiul cîmpului electromagnetic din instalație precum și în studiul distribuției de viteză în stratul de metal topit.

În momentul de față, pe lângă febra examenului de diplomă care se apropie cu pași repezi, mai mare pare a fi tensiunea la care s-au conectat viitorii absolvenți în vederea proiectării și realizării unui nou jgheab electromagnetic. În urma performanțelor obținute în producție de prima lor instalație, a fost încheiat un contract între Universitatea brașoveană și Întreprinderea de Autocamioane — Brașov, pentru o linie automată de turnare. Noua instalație a studenților de la „Electrotehnică” îmbunătățește productivitatea muncii și precizia în turnare. În plus, se înalță importanța de dopuri refractare utilizate în dozarea clasică. Ar mai fi de reținut — și nu în ultimul rînd — faptul că viitorii specialiști li s-a dat posibilitatea de a-și demonstra capacitatea creatoare, au cîștigat încrederea celor ce le vor fi tovarăși de muncă și au căpătat curaj pentru a se avînta pe noul drum ce li se deschide acum, cel al producției, în care, cu siguranță — au arătat-o cu prisosință încă de pe acum — vor fi mereu căutători și înfăptuitori ai noului.

Surse inepuizabile de sănătate

Studiul modern al plantelor medicinale tradiționale a dus la concluzia că, în cea mai mare parte, acestea își justifică valoarea terapeutică. Nu este, deci, de mirare că specialistul contemporan apelează tot mai mult la farmacia naturii. Flora bogată și variată a țării oferă o serioasă bază de materii prime pentru industria de medicamente. În acest sens, cadre didactice din învățămîntul superior și-au propus să introducă în planurile de cercetare și studiere a unor plante care, prin tradiție s-au dovedit folositoare omului, pentru ca pe baze științifice, acestea să fie puse la dispoziția industriei.

Cercetările întreprinse de dr. Viorica Hodișan, dr. M. Tamaș, dr. G. Suci, dr. M. Kory de la Facultatea de Farmacie, din cadrul Institutului de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca, cercetări completate de experimentări clinice competente, efectuate în clinicile universitare clujene, au condus la elaborarea și transpunerea în laboratorul de microproducție al facultății, a unor noi medicamente de extracție vegetală. Între acestea, citeva rețin atenția în mod deosebit. AFTOGERANIL, medicament realizat pe bază de extract de Geranium macrorrhizum (cunoscut popular sub denumirea priboiului), eficient în stomatite de diferite etiologii, în gingivite, este foarte bun antiinflamator și antiseptic al cavității bucale. GERODONTOL, colutoriu pentru tratamentul parodontopatiilor, cu proprietăți cicatrizante și antihemoragice. VENAROL este un unguent indicat în afecțiunile venoase, spre exemplu varicele. CRISTOGAL II, sub formă de solu-

ție, dovedește proprietăți antiinflamatorii și antiseptice la nivelul aparatului uro-genital. LOȚIUNEA ANTISEBORICĂ interesează vîrsta adolescentină, servind la tratarea seborceei. Conține în compoziție ulei vegetal de lavandă și extracte vegetale cu proprietăți astringente. În sfîrșit, ANETOFUNG, a fost considerat de specialiști o realizare deosebită, motiv pentru care i-a fost acordat premiul I la recentul Salon de invenții de la Iași. Medicamentul, anticancer, prezintă interes în domeniul dermatologiei, și este realizat pe bază de uleiuri volatile.

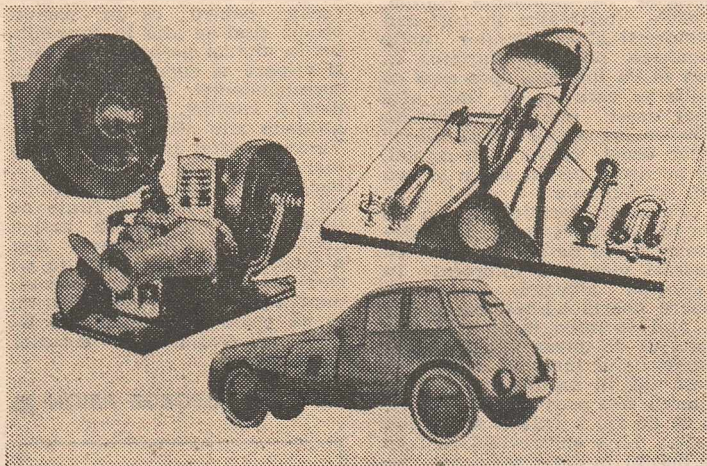
Sînt doar cîteva dintre realizările colectivului nostru — îmi spune dr. Viorica Hodișan — cele mai valoroase, pentru care, de altfel, ne-au fost acordate brevete de invenție. Ne continuăm cercetările, în laboratorul nostru se lucrează la elaborarea de noi preparate medicamentoase pentru tratamentul celulei, pentru afecțiuni ale cavității bucale, unguente cicatrizante. Plantele care ne stau în atenție sînt: gâlbenelele (Calendula officinalis), speciile de tei, morișor (Vaccinium viris idaea), semințele de castan sălbatic (Aesculus hippocastanum), mărarul (Anethum graveolens) Salvia (Salvia officinalis). Avantajul acestor medicamente obținute din plante stă în faptul că sînt mai bine asimilate de organism și nu produc efecte secundare.

Cercetările științifice confirmă așadar un adevăr cunoscut de sute de ani: în plante aflăm o inepuizabilă sursă de sănătate.

LIANA MOLNAR ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Lucruri de zi cu zi în jurul nostru

Dintre lucrurile pe care le avem mereu în jurul nostru, nu puține (cîteodată obiecte sau mijloace de uz curent) cuprind în ele scînteie de inventivitate românească. Ne-am referit astfel, în cîteva articole anterioare, la chibriturile cu fosfor, pe care le utilizăm cu toții, inventate de bihoreanul Ión I. Irimie în 1836, am amintit de asemenea de „condeiul portăreț fără sfîrșit” — tocul rezervor, brevetat la Paris de Petrace, Popenaru în 1827 (cea dintîi invenție brevetată de un fiu al meleagurilor noastre).

Dar cu aceasta sîntem departe de a fi epuizat exemplele. Iată, spre pildă, circulăm în mod curent cu autobuzul sau cu automobilul. Ei bine, în dezvoltarea acestui mijloc uzual de transport și-au spus și românii cuvîntul. Astfel, cel dintîi automobil aerodinamic, la care ro-

tile erau montate în interiorul caroseriei, a fost inventat, construit și experimentat cu succes (a parcurs peste 100 000 kilometri), în primii ani după întîiul război mondial, de către inginerul, profesorul și specialistul în mecanică Aurel Persu. Cu decenii înaintea lui, prin 1880, Dumitru Văscu inventa și construia un automobil cu aburi, cel mai perfecționat din cele cunoscute; printre noutățile aduse de el, amintim că pentru prima dată roțile erau construite elastic, iar șoferul avea la îndemînă două frîne, una pe arborele roților și alta pe bandașul acestora, ca la mașinile moderne. Și Aurel Vlaicu, pionier al aviației mondiale s-a ocupat de perfecționarea automobilului, pe cînd lucra la fabrica „Opel” din Germania; el a adus perfecționări Carburatorului, pe care practica, și

mai ales un memorabil concurs de la Baden, le-au verificat cu succes. Să nu uităm nici de automobilul dotat cu convertizor sonic-mecanic, eliminînd necesitatea cutiei de viteze, inventat și experimentat cu succes de Gogu Constantinescu, creatorul științei sonice. Să nu uităm nici pe inginerul Ioan I. Puscariu, inventatorul în 1877 a stereometrului, în același timp riglă de calcul și ruletă de măsurat, brevetată în mai multe țări și produsă în serie în străinătate.

Trecînd de la tehnică la muzică, să amintim că magnetofonele și casetofonele de astăzi au un „precursor” român. Intr-adevăr, în 1903-1906, Constantin Th. Mănculescu inventa și construia „electrografonul” pe care l-am descris încă din 1963 în lucrarea noastră Focul viu, scrisă împreună cu meritoriosul profesor Dinu Moroianu, inițiator al cercetărilor privind istoria invențiilor românești. Într-o vreme cînd se utilizau curent „fonografele”, de forme care astăzi stîrnesc zîmbete, Constantin Th. Mănculescu, licențiat în științe fizico-chimice, construieste „o mașină vorbitoare electrică, de o putere extraordinară și de o claritate absolută, îndepărtînd sunetele nazale și avînd avantajul de a cînta opere întregi fără întrerupere” (cum o caracterizează chiar inventatorul, în cererea sa de brevetare). Aparatul se baza pe înregistrarea electromagnetică a sunetelor pe un fir metalic. Ei bine, tocmai în acest domeniu al invențiilor din domeniul muzicii inventivitatea românească și-a spus din plin cuvîntul și din păcate lucrurile sînt încă prea puțin cunoscute, în ciuda strădaniilor unor eminenți muzicologi, printre care în primul rînd profesorul Viorel Cosma. Cîți știu de pildă că chitara electrică și în general instrumentele de coarde electronice, utilizate de formațiile de muzică ușoară moderne, au și ele un înaintaș român? Este vorba chiar de cel dintîi instrument de acest fel, vioara electronică, brevetată și construită în 1930 de inginerul Gabriel Dimitriu. „Din păcate, constată profesorul Viorel Cosma, invenția i-a fost furată și comercializată de firme străine”. Mai aproape de noi, în contemporaneitate, trebuie să amintim de instrumentele cu coarde (violena, vioda, vioaba etc.) inventate de profeso-

rul Ion Delu, prezentate cu succes la Congresul internațional de Istoria Științei de la București (1981).

Dar invenția muzicală românească ne obligă să ne întoarcem cu veacuri înapoi. Într-adevăr, cărturarul umanist Ion Căianu (sec. XVII) a fost creatorul unei spinete, avînd 75 de clape pe care le-a realizat din lemn de carpen. Dimitrie Cantemir, la rîndul său, a inventat un sistem de notație muzicală, sistem în care a transcris diferite cîntece turcești (primul cunoscut în Imperiul Otoman), mult apreciat de muzicologii turci; și tot el mărturisește a fi „inventat și un instrument matematic [...] cu care instrument pot fi arătate vizibil, fără eroare și fără un ajutor al coardei, aplicate, ci numai prin compas, locurile de la care trebuie să provină tonurile pline și semitonurile etc.” (traducere: Virgil Căndea). Să-i mai menționăm, din secolul trecut, pe Grigore Sturdza (fiul domnitorului Mihail Sturdza), ingenios cu mai multe invenții, creatorul unei violine-harpă, străbună a violoncelului (menționată și de Teodor T. Burada) cu ajutorul căreia s-au dat concerte alături de Viena cit și la București, ca și pe C.M. Cordoneanu, care a adus perfecționări flautului, despre care relatează pe larg revista „Vatra” în 1894.

Privim adesea, cu interes, la televizor sau la cinematograful, filme sau seriale științifice. Dar puțini sînt cei care știu că în 1898 un român, medicul Gheorghe Marinescu, realiza primul film științific, concomitent cu chirurgul francez Eugène Doyen. Filmul lui Marinescu descria o serie de tulburări de mers, de origine neurogenă. Aceasta se întîmpla la numai doi ani de la prima demonstrație pe plan mondial a cinematografului de către frații Lumière. Precursori avem chiar și în domeniul nici astăzi duse la desăvîrșire ale cinematografului, de pildă în același filmul în relief (Dumitru Daponte, C.I. Botez etc.).

În 1876, pe cînd lucra la crearea unui sistem de semne accesibile surdo-muților, inginerul american Alexander Graham Bell a inventat telefonul (nu mult timp după aceea introdus și în România), care curînd a cuprins de altfel întreaga lume civilizată. Extinderea sa ca mijloc de comunicație de masă

întîmpina însă o mare dificultate și anume aceea că pe un același circuit nu se putea transmite decît o singură convorbire. A început de aceea strădania unor oameni de știință, din mai multe țări, pentru fundamentarea telefoniei multiple. Au fost obținute chiar și primele brevete pentru diferite proiecte (în Rusia, Franța, S.U.A.), dar soluția practică se lasă așteptată. Ideile, uneori ingenioase, nu deveneau „operative”.

Este momentul cînd, în primii ani ai veacului nostru, în bătaia pentru realizarea acestui obiectiv, își face apariția un tânăr fizician și inginer român din Cluj, Augustin Maior, pe care problema l-a preocupat încă din vremea studenției. În 1906, la 23 de ani, el realiza o instalație telefonică prin care transmite, utilizînd curenți de înaltă frecvență, 5 convorbiri pe același circuit, lungimea acestuia fiind de 15 kilometri. În anul următor, cea mai importantă revistă de specialitate, „Elektrotechnische Zeitschrift” („E.T.Z.”) îi publică un studiu sub titlul Über Mehrfach Fernsprechen, iar revista americană „Electrical World” îl reproduce în rezumat. A. Maior are apoi posibilitatea să-și prezinte sistemul la prima Conferință internațională a inginerilor de telecomunicații (1908).

Cu toate că prioritatea este evidentă, în majoritatea tratatelor de telecomunicații invenția e atribuită maiorului american G.O. Squire. Acesta reușise și el să transmită mai multe convorbiri pe același circuit, dar... era vorba de numai 2 convorbiri și încă pe un circuit cu mult mai scurt, iar data experimentării sale era 1911, deci la jumătate deceniu după Maior. E drept, bucurîndu-se de subvenții masive, Squire a reușit să industrializeze rapid invenția sa, ceea ce i-a adus celebritatea. Revista „Electrician” l-a proclamat creatorul telefoniei multiple, pentru ca ulterior să fie nevoită să revină asupra aserțiunii ei, recunoscînd întîietatea lui A. Maior. Dar cum instalațiile telefonice „tip Squire” continuau să se răspîndească în toată lumea, noul sistem a fost și mai departe asociat numelui său, ceea ce este evident nefundat și frustrant, nefiind primul exemplu de acest fel...

I. M. ȘTEFAN ■

Cineva a bătut la uşă. E poştaşul!

Cine sînt factorii poştali, aceşti oameni mînuşaţi care ne ţin în legătură cu instituţiile, cu lumea, cu rudele şi prietenii noştri? Ce eforturi face şi cum îşi organizează munca pentru ca un ziar să poată ajunge la timp şi într-un apartament de bloc şi la un consiliu popular, şi la o casă depărtată de pe coama unui munte, şi într-o aşezare muncitorească de pe lângă un mare şantier? Apoi comunicaţiile nu se reduc numai la clasică şi idilică imagine a poştaşului cu geanta în spina. Care sînt noutăţile acestui domeniu ce presupune şi calculatoare, şi electronică, şi staţii de telecomunicaţii la mare distanţă, şi elădiri noi, dotate cu toate cuceririle tehnicii? Beneficiind mereu de serviciile acestui departament, de munca zilnică a lucrătorilor din poştă şi telecomunicaţii, arareori ne-am apropiat mai atent asupra trudei strădaniilor celor angajaţi într-un imperativ al civilizaţiei moderne — comunicaţiile.

O echipă de redactori ai revistei noastre a descins în mai multe locuri, în centrale telefonice, la direcţii judeţene pentru poştă şi telecomunicaţii, a însoţit factorii poştali şi a discutat cu beneficiarii acestor servicii, oamenii muncii de pretutindeni, cei care, atît în cadrul sarcinilor de serviciu cît şi acasă, au nevoie şi beneficiază din plin de eforturile şi rezultatele lucrătorilor din telecomunicaţii. Între ei, poştăşii nu sînt decît personajele cele mai cunoscute, vestitorii bucuriilor noastre.

Pasul de ceasornic

Pas de om obișnuit cu muntele, egal, metodic, eficient. Constantin Petrea consideră că pentru un poștaș, mai exact pentru un factor poștal (pentru a-l deosebi de poștașul telegrafist) două sînt orașele care-l pun la încercare talentul și condiția fizică: Iașiul și Roma. Firește datorită colinelor străbătute cu piciorul, metodic, egal și eficient, incit ar putea spune foarte multe lucruri nu numai despre fiecare din cele peste trei mii de familii pe care le are în „custodie”, dar și despre solul orașului, despre sistematizarea lui. Iată, Ticău lui Creangă, chiar prin preajma boideucii i-a mîncat sufletul pînă acum doi ani. Cînd venea acasă, parcă era după o campanie agricolă făcută de unul singur prin ploaie. Îl bătea gîndul, la un moment dat, să-și găsească un loc sigur unde să-și lase pantofii și să-și pună cizmele, un loc ca o haltă, cum are acum cînd își lasă pachetele cu ziare, pentru că el are și acum peste 400 de abonamente pe zi, ziare și săptămînale, bașca scrisorile, și toate odată doar cu macaraua le-ar putea căra. Și Ticău, fiindcă de aici am plecat, a scăpat de coșmar, dealul nu mai fuge, s-au băgat niște chezoane la 30 de metri adîncime, s-a pregătit locul cu cheltuieli enorme, și nimeni din blocul în care locuiește nu mai face haz de Petrea că a fost mutat la țară. Ticău e azi curat, civilizat iar fără noroi stă mai bine și în literatură. Ca să nu mai spună că nici de prima lui zi de poștărie nu-i mai aduce aminte. Zi urîtă al dracului, cu noroiul pînă la briu. De fapt toate le-a început în Iașiul acesta vechi de cînd lumea pe noroi și le-a adus la asfalt. Prima zi a fost 15 august 1955 și s-a datorat întîmplării. După război, ca după război: frați mulți, șapte la număr, sărăcie, tatăl care pleca în Oltenia cu țesături și covoare ca să le schimbe pe pline, mama care tăiașe perdelele, să le coasă cămăși, pentru că fețele de plapumă le păstrase pentru pantalonii. Ani de secetă. Biografia obișnuită a multor moldoveni în acea vreme. Întîmplarea a făcut să-și aducă aminte de un unchi care lucra la poștă. Prima zi de poștaș. Cămașă albă, uniformă, leafă, adică om serios, sluibas la stat, nu te mai trezește nimeni dimineața cu cana de apă, ca să-ți amintească de vite. Dar prima zi tot de noroiul de pe coclauri i-a adus aminte. Avea „în tasc” cartierul Trancu, la doi pași de Palatul administrativ, dar plin de praf sau noroi, după cum era timpul. Dăduse păsutul vacii pe plimbatură scrisorilor într-o broscărie. Tot cu unchiul s-a aranjat. A prins centrul, căra cite trei genți pe zi, fiecare atîrnînd cite cincisprezece kilograme, că se mira poșteturul Lesnea, căruia îi ducea ziare și scrisori în fiecare zi, cit de grea e poștăria asta. A învățat meseria în trei zile. La locul de muncă, adică pe străzile Iașiului, în casele în care intra. Asta-i talentul sau pasiunea, să înveți din mers, fiindcă poștașii sînt ca actorii, schimbă decorul în fiecare zi. Dacă ai făcut treaba bine, te învață lumea. Să fil corect, punctual și discret. Discret, fiindcă afli atîtea în casele cărora le treci pragul, că ai fi în stare să umpli cărți întregi. Ani în urmă, era pe la începutul

meseriei, îl rugase o gospodină să bată la ușa unei vecine unde bănuia că-i este bărbatul. A bătut și bărbatul era într-adevăr acolo. Cu vecina, în fața unei mese încărcate cu bucate și băutură. S-a dus înapoi și i-a spus gospodinei să stea liniștită că omul nu-i era acolo. Ce să facă, să le strice casa? Ani au trecut, oamenii acela au acum nepoți, nici orașul nu mai seamănă cu ce era pe atunci, străzile sînt pe verticală, adică în blocuri, dar de bătut tot cu piciorul le bate. Uneori, cînd nu merge liftul. Fără bicicletă, bicicleta e pentru poștașii telegrafisti, cei ce vin mai mult pe nepută masă, ca să-ți vestească sosirea soacrei sau nașterea unui nepot sau... L-a întrebat odată pe unul: măi, cînd te duci tu noaptea cu o veste proastă (că bucuriile pot să aștepte și dimineața), îți mai mulțumeste omul? Mai prost e că trebuie să-l pun să-mi și semneze. Și Constantin Petrea a dus poate și vești proaste, dar a adus și trei mașini cîștigate la pronoxpres. A cîștigat și el una, i-a adus-o un coleg, dar a vindut-o. I-a rămas pasul. Egal, eficient, de muntean, douăzeci de kilometri pe zi, nu forțează niciodată, nu lese din ritm, asta e secretul condiției fizice de maratonist; dacă merge încet, obosește, și după ce vine din concediu, trei zile are febră musculară. Se gîndește ca, după ce iese la pensie, să facă turul României, pentru că e greu să te oprești brusc după patruzeci de ani de mers pe jos. Vrea să poată și atunci să bată la o ușă, să ceară o cană cu apă, să nu-i fie jenă s-o facă și să fie primit cu un zîmbet de veste bună. I-a plăcut poștăria, chiar dacă tașca a făcut (îmi arată) ca minea dreaptă să-i fie mai lungă decît cea stîngă, iar umărul drept mai puternic decît stîngul, i-ar place ca și băiatul s-o îndrăgească, pentru că fetelor, orice s-ar spune, le-ar fi prea greu, i-a plăcut poștăria fiindcă s-a simțit liber ca pasărea, neîmpins mereu din urmă, ca să-i strice cineva pasul.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Dacă am pentru cine, trec zece munți

Cînd își scoate cascheta, pîrul ud și aricit pare dat cu briantină. Curgă apa pe el și obrații impurpurați sînt semn de sfîrșit de cursă. Și povestește cu o volubilitate molipsitoare. Cînd am venit la Alba Iulia fixam tocurele la pantofi într-o fabrică și meșterul tot striga la mine, că nu-i bine, că-i prea înțet, că se strică mașina! Mă omule, las-o mai ușor, nu te tot zborși, pentru că eu mă dau cu capul de peneți să fac tot ce pot. Așa am fost învățat. Să-mi zică una și să mă lasi în pace. De-aia am și plecat. Era un loc liber la poștă, curier de telegrame. Vreme de 13 ani, cum venea o telegramă, cum încălecam pe bițicu și dă-i pedala spre casa omului. Trîr la ușa, o dădeam și unii mă luau în brațe de bucurie pe alții i-am luat eu că leșnau după ce citeau vîstea. Și după 13 ani, m-or promovat factor pe distanță de distribuire număr patru. Asta se întinde pe străzile Coșbuc, 30 Decembrie, Bărnufiu, Libertății, Eminescu și cînd să am și eu sectorul meu, iacă necazu, nu mai puteam să umblu că nu mă

mai țineau picioarele. Mai mai să ologesc de reumatism. M-am dus la comisia și doctoru mi-o spus, mă poștașule, eu te pensionez și eu i-am zis, ba nu, că mă nenorociți. Și doctoru o zis, mă poștașule, nu fii prost, toți mă roagă să-i pensionez și eu nu vreau și pe tine te rog eu și tu vrei să te imbolnăvești de tot. Da' am umblat în cirje pe la Cluj și-am dat de un doctor cumsecade, șchiop și el, care tot glumea și zicea, mă poștașule, te-or blestemaț muierile adresașilor, da' ei s-o aruncat cu injecțiile pe mine și dă-i și dă-i, și într-o zi mi-o zis, mă poștașule, vezi, și eu is șchiop și mergem amîndoi și coborim cu liftul, eu mă întorc cu el da' tu vii pe scări, pe jos și fără cirje. S-o dus și m-o așteptat sus și mi-o fost rușine să nu pot și acolo mi-o zis, bravo poștașule, miine facem iar și așa, zi de zi, pînă cînd am plecat acasă ca un fecior. Cirjele i le-am lăsat lui la Cluj și de atunci nu mă dau pe unul de douăzeci de ani. Eu am cîștigat toate concursurile pe județ în ultimii cinci ani și nu mă taie nimeni la marș. Am de două ori mai multe abonamente decît ceilalți, am omorît cinci biciclete pînă acum, le-am deșelat și le-am dat la fier vechi și stric trei-patru perechi de încălțări pe vară. Mi-i cam frică de ciini da' mă apăr cu geanta și cînd trec prin sector merg din bună ziua în bună ziua, că-i cunoscut pe toți, și pe cei minioși, le știu și pisicile și copiii. Într-o zi i-am văzut pe doi că so bat și m-am oprit să mă uit la ei și să-l despart și iacă m-or chemat ca martor la tribunal. Judecătorul m-a întrebat, mă poștașule, de ce ai stat să te uii? de prost, am zis eu. No, să spui ce-ai văzut! Așa spun, și le-am zis că al care dădea tot el zbiera mai tare și vă rog să mă lăsați că oamenii mei din sector așteaptă să le duc ziarile și corespondența și de atunci, nu mă mai uit la certuri. Ioan Roșu, factor poștal în Alba Iulia are bătătură pe umăr de la purtatul genții de scrisori, ziare și efecte poștale. Și povestește totdeauna cu sentimentul că fără munca lui lumea s-ar incurca și ar avea o viață mai complicată. El este unul dintre figurile cele mai cunoscute din galeria factorilor poștali din Alba Iulia. Au mai fost doi, acum pensionați, Ștefan Magda și Ioan Pleșa, oameni care au cărat peste două decenii tașca de factor. Veneau din satele vecine, distribuiau presa locală și corespondența, decontau la amiază și plecau iar în cursă cu presa centrală, de parcă n-ar fi fost și președinți de cooperativă pînă cînd n-a mai fost de ei la conducerea complicatelor vieți a pămîntului. S-au pensionat și vin pe la poștă ca să cumpere almanahuri și zic, noi nu vrem să rămînă lumea cu o impresie proastă, că dacă ne-am pensionat nu mai sînt servicii ca înainte. Noi vrem ca oamenii din sector să ne primească totdeauna cu plăcere. Cornel Pastiu are și el același sector de 20 de ani. Și într-o bună zi, cînd fiul lui ezita, bătrînul poștaș i-a zis, mă copile, hai și tu la poștă și ia geanta în spina și-ți scoți plinea, și acum, tată și fiu bat zilnic două părți din oraș, sunînd pe la uși și strecurînd în cutiile de corespondență micile mesaje trimise între oamenii separați de depărtare. Gheorghe Sabău are 36 de ani în slujba poștei române. E înalt, subțire, poartă o căciulă neagră de miel și trei creioane chimice în buzunarul de la piept. Nu există poștaș grași. E mai mult decît un nonsens. Poștașul e un om care aleargă mereu ca o punte vine între oamenii din lumea largă. Știrile și scrisorile vin și pleacă. El aleargă pentru restul lumii, lăsîndu-și viața sa pentru vremea inserării, cînd își

agață geanta goală în culerul în care-și mai pune cascheta și mantaua și apoi se pune la masă ca să cîneze, povestind alor săi cite se mai petrec pe aiurea. „La nunți nu no prea cheamă, dar cînd moare unul din sector, chiar dacă nu mă invită, trec pe acolo și stau măcar citeva minute. Mă doare sufletul cînd îmi pleacă un destinatar”, zice Sabău cu gîndul la pensie. De 34 de ani are același sector. Îștie pe toți. Pe mulți i-a văzut de la primele zile după naștere, i-a însoțit prin viață și i-a văzut cum se căsătorec, cum au copii și nepoți și cum le trece viața, trecînd și el o dată cu ei, și cum se schimbă lumea, cu oameni și cu adrese cu tot.

Nu-i ușor să fii poștaș într-un oraș în care factorii cei mai bătrîni sînt mai cunoscuți decît primarul. Dar mult mai greu e să faci această meserie în Munții Apuseni, pe sectoare întinse pe zeci de kilometri, călare pe cal, înfruntînd nămeții și vremurile grele, să sui munții pentru o telegramă sau să cobori două dealuri și o vale ca să duci un ziar pe care adresantul poate să nu-l citească.

CORNEL NISTORESCU

Un prieten discret

Astăzi, după ce va termina de împărțit corespondența, ziarerele, avizele telefonice în cartierul Mindrești al Focșanilor unde locuiește, poștașul Marinică C. Ion se va îndrepta spre casă cu tobla în care se va mai afla doar acest număr din revista Flacăra, va spune „bună seară” celor dragi, se va face comod, se va așeza pe un scaun și va citi următoarele:

„Poștașul Marinică C. Ion e un bărbat de 54 de ani, mai degrabă scund de statură dar cu mișcări vioaie. E îmbrăcat în uniformă albastră iar în picioare poartă adidași care-l fac și mai sprinten decît este, dovedind că de citeva ori a cîștigat tradiționalul marș al poștașilor. Deși nici în copilărie și nici în tinerețe n-a prea primit scrisori, la 35 de ani a hotărît să devină poștaș. La 1 aprilie 1987 va face 20 de ani în acest serviciu. „De ce, nea Marinică, te-ai făcut poștaș, la vîrsta aceea?” „Fîndcă îmi place să-i apropii pe oameni între ei cu ajutorul scrisorilor. Atît și nimic mai mult”. La început a mers cu predecesorul său, Dumitru Pleșa. „Știam cartierul cu ochii înțîși. Doar aici stau de copil. Nu era vorba de a învăța drumul”. „Dar de ce era vorba, nea Marinică?” Zîmbește ușor. „Ei, era vorba de felul cum trebuie să te porți cu oamenii. Să nu nu fii rece”. „Cum adică?” „Să fil cit mai apropiat de el. Chiar înainte de a deschide scrisoarea să simți cum îl cuprinde emoția”.

Marinică C. Ion intră în clădirea Poștei din Focșani la 8.30. Pînă la 10 cartează corespondența, își fixează cel mai lesnicios traseu, își pune pe umăr geanta care cîntărește de obicei 15-20 kilograme și o pornește cu bicicleta la drum. Bicicleta e un Diamant din 1952. Pînă acum

a tocit 15 perechi de caucucuri, a schimbat lanțul de 5 ori și de 6 ori pedalele. Îi cunpaște pe toți membrii celor 450 de familii pe care le vizitează de citeva ori pe an pentru a le lega de lume și mai mult prin intermediul presei sau al epistolelor. E primit întotdeauna cu drag, unii îl mai îmbrăce cu cite un păhărel, dar Marinică C. Ion refuză politicos nu din ipocrizie ci fiindcă îi place să ajungă la ai lui cu mîntea limpede. A auzit de romanul Poștașul sună de două ori dar zice că asta nu-i în regulă, un adevărat poștaș sună de mai multe ori, pînă cînd i se răspunde, sau dacă nu i se răspunde revine pînă cînd poate să predea destinatarului ceea ce i se cuvine. El asa procedează și de aceea și este respectat și se bucură de prestigiu în cartier, fiindcă își face datoria indiferent dacă trebuie să străbată nămeți cit statul de om sau afară e o zăpușeală de se topește și asfaltul. A început să-și dea seama chiar și după plic cam ce vești conține o scrisoare. Sînt plicuri posomorite, care cu siguranță că anunță lucruri, rele, chiar năprasnice, și sînt plicuri în culori vii, care poartă în ele vești îmbucurătoare. O dată însă s-a păcălit. Și-a adus lui însuși o scrisoare într-un plic oficial trimis de la C.E.C. Nu l-a deschis nici la Poștă și nici pe drum. De-abia acasă l-a deschis. Plicul conținea o invitație la C.E.C. S-a dus acolo nedumerit, cu inima strînsă, ca pînă la urmă să afle că a cîștigat o Dacie.

În vară a fost în Bulgaria și a trimis de-acolo mai multe vederi, printre care una și directorului său Constantin Tudorache, pentru că un poștaș, atunci cînd se află în concediu, tot la mersul poștei se gîndește și visează să sporească volumul corespondenței. A trimis o vedere și familiei, da asta abia în ultimele zile ale sejurului la Varna, astfel încît el a ajuns mai înainte în țară și a avut bucuria s-o predea cu mîinile lui celor mai scumpe ființe pe care le are. Mai înainte însă a împărțit scrisorile altora. Așa a făcut și cu această revistă pe care n-a deschis-o decît acasă, după ce si-a terminat treburile, ca să poată s-o citească în liniște, cu sentimentul datoriei împlinite.

GEORGE ARION

„Știi ce mi-ai
adus ieri? O Dacie
1300”

În viața unui om intervine întotdeauna o schimbare hotărîtoare. Pentru Vasile Herciu, schimbarea s-a numit P.T.T.R. În anul 1958, cînd Vasile Herciu se însurase cu o fată din satul Sălcău, județul Sibiu, tocmai se căuta un factor poștal care să deservească ruta Sălcău-Mihăileni — Moardăș — Răvășel — Metiș. Vasile Herciu n-a

stat mult pe gânduri. Cal avea. Și-a făcut șaretă și de la 1 decembrie a început serviciul. Avea o leafă de 450 lei. Pentru întreținerea calului primea alți 225 lei. Pe atunci nu erau înființate agențiile poștale în fiecare localitate și poștașul bătea la porțile oamenilor ca scrișori, colete și mandate poștale. Oamenii îi așteptau cel mai adesea la Cooperativă sau la Consiliul popular. Se adăposteau pe unde puteau cînd vremea era urîță ori în plină uliță, lingă șaretă, dacă vremea era frumoasă și se făceau chitanțele și formele de predare-primire. El era legătura cu lumea țăranilor din satele situate la kilometri de drumurile principale de calea ferată. Și astăzi oamenii de prin satele acelea îl mai țin minte pe Vasile Herciu, iar el, dacă ar fi să ducă acum o scrisoare prin acele locuri, ar face-o cu ochii închiși.

Drumurile erau grele, desfundate primăvara și toamna. Iarna, cînd se întorcea acasă, băga calul în grajd, îi puneă fin în iesle, apoi scotea roțile șaretei pe care se prinsese noroi și gheață. Le băga în pivniță să se dezghețe iar a doua zi de dimineață le puneă la loc și pornea din nou la drum.

În 1965 s-a crezut că se poate înlocui șaretă cu mașina. Unde putea pătrunde mașina și după vreo două luni s-a renunțat la această inițiativă. Timpul a fost suficient pentru ca postul lui Vasile Herciu să se desființeze. Vasile Herciu și-a luat inima-n dinți și s-a mutat în Sibiu tot ca factor poștal. Aici munceste de mai bine de 20 de ani.

Indiferent de starea timpului, n-a existat o zi să nu împlinească. Cum să i-o dai abia a doua zi? Dacă nu știu din ce motiv într-o zi nu poți să împarți poșta, a doua zi se duce la muncă. Este o continuitate care ține de mersul vieții înainte și careia trebuie să i te supui. Întodeauna am avut impresia că oamenii care lucrează la poșta sînt uniți între ei, se ajută, poți conta pe ei și ei pe tine. Cînd eram la Sălcau, în ziua mea liberă venea un factor de la Bănești să mă înlocuiască. 24 de kilometri dus, 24 întors. Acum drumurile s-au asfaltat, altele sînt condițiile. Și astăzi e un poștaș la Sălcau. Pe vremea mea, cînd ploua ori iarna cînd era zăpadă mare nu puteam să scot calul din pas. Plăcerea mare în murca noastră este cînd duci omului o veste bună. Citeodată, cineva mă întreabă: Știi ce mi-ai adus ieri? Ce? Întreb eu. O Dacie 1300. Mi-au trimis scrisoare de CEC să mă duc s-o ridic. Din 1965 lucrez în același cartier, zona Pieții Republicii. Ajungi să cunoști pe toată lumea. În Sibiu sîntem 75 de factori poștali. Marea majoritate sîntem trecuți de prima tinerete. Am impresia că tinerii se îndreaptă spre alte meserii. Unii vin dar nu stau prea mult. Trebuie să-ți placă meseria. Eu stau în aer liber și merg zilnic 6 ore pe jos. Și medicii recomandă pentru menținerea sănătății să mergi mult pe jos. La cei 54 de ani ai mei mă simt excelent cu sănătatea. După concediu, două-trei zile parcă nu mă ascultă picioarele. Fac febră musculară. După aceea intru în ritm. Față de trecut, numărul de scrisori parcă s-a micșorat. Lumea comunică mai mult prin telefon. S-a mărit numărul avi-

zilor telefonice. Presa este mult mai solicitată. S-a mărit numărul de mandate de pensii. De fapt, ritmul întregii noastre vieți s-a schimbat. Cu ocazia discuției noastre, iată că mi-am adus aminte de multe lucruri la care nici n-am mai avut timp să mă gândesc. Parcă acum citeva zile în urmă eram poștaș la Sălcau. Am trei băieți și o fată și chiar doi nepoți. Ionel și Marioara sînt la casele lor. Vasile lucrează și învață la școală Doar cel mai mic, Marcel, e încă la școală, în clasa a VIII-a. Ca să zic așa, sînt mulțumit. Dacă îți faci munca bine și reușești să ajuți copiii să-și facă un rost, e bine.

Dicția noastră cu Vasile Herciu a avut loc dimineața devreme. În ziua aceea avea de împărțit 366 de ziare, 40 de mandate de pensie și un maldăr de scrisori. Picioarele îl ascultau și la ora opt și jumătate fix a pornit ca de obicei în cursă.

OPREA GEORGESCU ■

Pe-o bicicletă marca Grivița

A fost o toamnă frumoasă, la Grivița, dar cînd o veni ploile o să fie mai greu de intrat pe ulițele ce se desprind din șoseaua asfaltată. Chiar dacă roțile bicicletei or să se încarce cu lutul galben și lipicios, tot ar fi mai bine să plouă, decît să fie secetă, fiindcă de la pămînt și de la felul cum încolțește grîul se trage toată nădejdea oamenilor din satul acesta aflat în nordul Bărăganului. Poștărița Georgeta Florea așa crede și știe ea bine de ce crede așa. Pînă nu de mult a lucrat și ea la pămînt, cum zice, a muncit la cooperativa agricolă, dar s-a ivit prilejul să-și schimbe meseria și pe 19 iunie în anul viitor se împlinește trei ani de cînd e factor poștal. Satul avea doi poștași iar unul dintre ei, Ion Bilbiie, s-a hotărît într-o bună zi să se întorcă la C.A.P. Atunci au fost lipite niște anunțuri la primărie și-n preajma restaurantului cum că se fac inscrieri pentru concurs dar spre norocul ei, zice Georgeta Florea, n-a avut concurenți și s-a prezentat singură în capitala de județ, la Slobozia, ca să dea examen. La geografie a fost necesar să arate că știe toate capitalele de județ, la matematică operațiile de adunare, scădere, înmulțire și împărțire, cu zecimale, iar la protecția muncii regulile de circulație pe drumurile publice.

Poștărița din Grivița are 37 de ani iar peste două zile va fi soacră mică. Fică-sa, Vasilica, s-a măritat cu un mecanizator iar preparativele pentru nuniă au obligat-o pe Georgeta Florea să facă și-un drum la București, unde a dat 15.000 de lei, cum zice ea, ca pe 15 lei. Alți 7.000 de lei au fost puși deoparte pentru lăutarii pe care i-a tocmit bărbatu-său, Constantin, electromecanic la stația de pompe a sistemului de irigații. Acesta i-a făcut și bicicleta cu care ea umblă zilnic. O bicicletă marca Grivița. S-ar putea spune, o bicicletă de adunătură, dar

bună ca oricare alta, chiar dacă a fost înghesată piesă cu piesă. Oricît de repede ar pedala Georgeta Florea, satul acesta cu 3.100 de familii e destul de mare ca să nu se aștepte nimeni la minunea ca un singur poștaș să poată munci cit doi. Al doilea, Florea Buga, cu toate că era mai vîrstnic decît Georgeta Florea doar cu un an, era mai vechi în meserie, era poștaș de vreo zece ani dar pe 24 septembrie a plecat, și-a făcut lichidarea, a zis că vrea să facă altă muncă. Încît Georgeta Florea

n-a avut încotro și-a împărțit satul în două sectoare: o zi duce scrisorile, mandatele poștale și ziarele pentru o jumătate a satului iar în ziua următoare, frățește, pentru cealaltă jumătate.

Pînă una-alta, Georgeta Florea reușește și singură să distribuie în acest sat, în medie, pe lună, 2.700 scrisori simple și 275 recomandate, 100 de avize telefonice și telegrame, 200 de mandate poștale și peste 9.000 exemplare de ziare și reviste. Înminarea unei scrisori simple

durează, potrivit normelor stabilite de specialiști, 25 de secunde iar a unui ziar 24 de secunde. Ori că durează atît, ori mai mult, fiindcă secundele astea pot să treacă numai pînă ce se potolește vreun cîine rău, poștărița și-a făcut și își face datoria astfel încît, pentru munca ei, satul i-a acordat un calificativ mai bun decît toate: absența oricărei reclamații. De unde se vede că e bună și-o bicicletă marca Grivița.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Meseriași în concurs

Interviu cu Mircea Deac, directorul Direcției pentru poșta și telecomunicații a județului Hunedoara

— Se apropie ora 20 și abia am reușit să vă gășesc. Peste tot mi s-a spus că sînteti bolnav dar n-am reușit să aflu spitalul. Un director de direcție județeană pentru poșta și telecomunicații poate lipsi de pe baricade?

— Nu! Domeniul nostru e fără odihnă. Din păcate, plătesc tributul fracturilor din tinerete!

— Cîte ați avut?
— Am practicat sport de performanță și nici eu nu mai știu cite au fost. Am avut dublă fractură de tibie și peroneu la piciorul drept, ruptură de ligamente la genunchiul stîng, menisc la genunchiul drept, fractură la încheietura mîinii drepte, alte traumatisme și operații, fractură de bărbie. Baschetul era un joc prea bărbătesc și dacă stau să număr toate accidentele ar fi...

— Nu e nevoie! Și cînd n-ați mai rezistat, v-ați retras la poșta și telecomunicații? Nu e un domeniu prea liniștit?

— Aș putea să mă consider jignit. Eu n-am aterizat în acest domeniu, nu l-am considerat o sinecură, ci pasiunea vieții mele!

— Sînt cîvinte cam mari. Ce vreți să spuneti?

— Că în 1957 am terminat la București școala de tehnician în telecomunicații și de atunci lucrez numai la Deva. Am lucrat ca muncitor la stația de telecomunicații la mare distanță, apoi am urmat Facultatea de electronică și telecomunicații din cadrul Institutului Politehnic București, ca din 1965 să preiau centrul de telecomunicații la mare distanță aparținînd regiunii Hunedoara de pe atunci. Apoi am fost inginerul șef al Direcției județene pentru poșta și telecomunicații a județului și, ulterior director. Că n-am muncit de pomana o constituie și rezultatele. Că am pus și pasiune o dovedește faptul că județul Hunedoara are cel mai mare număr de abonați la 1.000 de locuitori în mediul rural și ocupă locul doi pe țară la total, că avem cel mai mare grad de automatizare după municipiul București, că în județul Hunedoara sînt cele mai multe comune din țară cu centrale automate conectate la rețeaua automată interurbană, că...

— Vă mulțumesc, ajunge! Ce înseamnă cele mai multe comune conectate la rețeaua automată interurbană?

— Cu trei ani în urmă am dat unul colectiv de specialiști din cadrul direcției o temă de lucru: cum se pot conecta cen-

tralele de comună la rețeaua automată interurbană, în așa fel încît să poată fi taxate și impulsurile locale și cele interurbane. Oamenii noștri au muncit pe brînci și au venit cu o soluție. Am vrut să o depunem la O.S.I.M. dar avem prea multă treabă. Poate că nu-i prea mare găselnița, dar noi am aplicat-o și am oferit-o și altor județe. Și în momentul de față, locuitorii comunelor Dobra, București, Certei, Teliuc, Rapolt pot forma prefixul orașelor țării și pot vorbi fără să mai apeleze la centralistă, după cum pot fi sunați de oriunde. La Ghelar am dat în funcțiune o centrală automată de 300 de linii care va fi racordată în curînd la aceeași rețea.

— Util și plăcut lucru. Asta înseamnă că aveți o echipă, un colectiv de nădejde, care contează în economia județului!

— Sîntem între primele cinci întreprinderi din țară ca pondere în domeniu. Deservim două zone de mare importanță economică. Hunedoara și Valea Jiului am construit clădiri noi pentru poșta în toate orașele județului, ba chiar și în comunele mai mari. Sînt peste 30 de clădiri noi în județul Hunedoara și mai lucrăm la altele la Uricani și Sălasul de Sus.

— Pînă și la Geoagiu Băi am văzut o clădire nouă, modernă, care se integrează perfect în peisajul stațiunii!

— Pe lingă clădirea necesară serviciilor publice, am mai adăugat cîteva încăperi, dotate cu cele necesare, în care vin pentru recuperare și tratament numai oamenii noștri. Îi reparăm în serii de cite 10 zile, își plătesc cheltuielile și urmează procedurile de recuperare a capacității de efort.

— Înțeleg că aveți multe lucruri cu care vă puteți lăuda?

— Poate că da, dar nu-i bine, cine știe cine se supără! Mai bine modestie și muncă.

— Nu e o laudă să vorbiți despre modernizare. E o obligație a fiecărui colectiv de oameni ai muncii. Ce înseamnă concret modernizare în cazul întreprinderii pe care o conduceți?

— În tehnica de calcul avem

un oficiu dotat cu tot ce-i nou în domeniu, reprezentînd rolul preocupărilor noastre de aproape 15 ani. Pînă în 1990 vom introduce întreaga activitate a Direcției pe calculator, fiind considerați din acest punct de vedere un oficiu pilot. Am introdus utilaje noi privind modernizarea unor acțiuni legate de microproducție. Vrem să ne realizăm singuri materiale și piese de schimb. În telecomunicații introducem o serie de echipamente de mare capacitate. Instalăm radioreleul de 1.800 de canale telefonice între Deva-Petroșani-Tirgu Jiu-Craiova, dezvoltăm legăturile de telecomunicații în bazinul carbonifer al Văii Jiului, pe cel al bazinului energetic Riul Mare — Rețezat și încercăm să nu uităm de oamenii noștri, cei care, pe lingă sarcinile de plan, au răspuns prezent la orice chemare. Vom construi încă un bloc al nostru, dotat cu 56 de apartamente.

— E ceva, într-adevăr! Din sutele de mii de mandate, cite se pierd într-un an?

— Cel mult două, și nu neapărat din vina poștaşilor.

— Cîți sînt îmbrăcați în aceeași uniformă în județul Hunedoara?

— 554 de oameni cinstiți și sirguincioși, care bat străzile, satele, dealurile, văile și munții pentru a-i tine pe locuitorii conectați la viața României și a lumii.

— Cum au fost aleși? Ii cunoșteți?

— Nu pe toți! Și fiind poștaș, cum le spuneti dumneavoastră, au făcut dovada unor cunoștințe, a unor calități. Au cîștigat concursul, pentru că, de obicei, pentru un post de factor poștal se prezintă 5-6 oameni.

— Vă cer scuze pentru debutul discuției!

— Nici o problemă! Sînt și eu om care lucrează de atîția ani într-un colectiv de meseriași bine pregătiți și în primul rînd mă consider și eu un meseriaș, unul dintre cei care deservesc Direcția pentru poșta și telecomunicații a județului Hunedoara. Mie mi se spune Deac.

BOGDAN NISIFOIU ■

Poștașul nu este decît purtătorul de informație spre cetățeanul României de azi. Nu numai spre el, ci și de la el spre semenii lui. Căci poștașul de acum nu mai bate ulițele fugărind de ciini, traversează cartiere moderne de blocuri, pătrunde în apartamente cu un alt standard de viață. El este și martorul prefacerilor din viața oamenilor, din munca lor. Trece în fiecare zi prin aceleași locuri și realizează noi apăreri pe traseul său. Factorul poștal este martorul direct al tuturor prefacerilor de azi. Iar lucrătorii din telecomunicații, aprigi luptători pentru introducerea noului, a progresului tehnic, a ultimelor cuceriri ale științei și tehnicii nu sînt decît comuniști la datorie.

Nimic nu părea să tulbure liniștea soselei în seara aceea de toamnă tirzie. Cei mai mulți șoferi se grăbiseră să ajungă acasă înainte de lăsarea întinericului, iar piloții puținelor mașini grele care rula pe drum la acea oră, știind că mai au de mers doar cîteva kilometri pînă la bazele din orașul care se zărea în apropiere, cu blocurile viu colorate și spitalul recent terminat care fusese dat în folosință abia cu cîteva zile înainte, rula cu viteză moderată. Cum reușise Vasile să ajungă în șanț cu autocisterna pe un drum absolut drept, e greu de explicat. Acum, agitat, fistic, roșu la față, trece de la una la alta și nu poate da o lamurire cit de cit plauzibilă celor care s-au adunat în jurul lui și-l tot întreabă: „Vasile, nu cumva te-a lăsat direcția?” „Măi vere, eu cred că tu ai avut o explozie pe față sau o dezumflare bruscă, altfel nu se explică o asemenea figură. Ia să vedem cauciucurile!” „Nu cumva te-a surprins vreo denivelare mai pronunțată, vreo groapă și ăi virat brusca la dreapta, nemaiputînd să-ți menții apoi direcția?”

Mai departe, la 10-15 metri de mașina răsturnată, doi șoferi discută între ei. „Drumul e făcut nu de mult, as-

faltul ca-n palmă, fără curbe, fără pante, absolut orizontal, lipsit pe margini de șanțuri adînci. Singura explicație e că a fost neatent. Uite cine ședea în cabină, lingă el!” Și Gologan, șofer între două vîrste, atrage atenția colegului său asupra unei femei cam de 30 de ani, înaltă, suplă, cu părul saten tuns scurt și ochii albaștri, îmbrăcată cu gust într-o rochie de lină subțire, pliv, care-i pune parcă și mai bine în evidență corpul ei de manechin. Femeia nu pare deloc speriată. Examinează curioasă uriașa cisternă și e prima care se apropie de grupul celor doi șoferi ce tocmai își îndreptaseră atenția spre ea. Își menține în continuare calmul. Cel puțin aparent, căci obrăzii i s-au imbușorât ușor. „Sînt doctoriță, călătoream cu această mașină. Domnul a fost drăguț și m-a luat în cabină. Am o sedință la județ și n-am vrut să mă scol foarte dimineață. În plus, nu eram sigură că atît de devreme găsesc vreun mijloc de locomotie. Dar nu v-am întrerupt din discuție să vă vorbesc, mai ales neînțitată, despre mine. Altfelva doream să vă zic. Dumneavoastră se vede că sînteți șoferi. Așa se explică că discutați chiar lingă mașinile pe care probabil le conduceți. Vreți să vă uitați puțin la

cisterna lăsată pe o parte în șanț? N-aveți și dv. impresia că din ea se scurge un lichid?” „Gologane, să știi că doamna are dreptate. Din cisternă se prelinge motorină și încă din ce în ce mai mult pe măsură ce mașina se apleacă tot mai pronunțat într-o parte. Trebuie să facem ceva, altfel

Cronica șoselei

Oameni de suflet

băiatul ăsta își pierde repede de tot cel puțin o jumătate din conținut”. „Nu-i timp de pierdut, Martiane. Hai să-i dăm o mină de ajutor, dar cit mai repede”. Cei doi fac semne și opresc toate autovehiculele care trec prin dreptul cisternei răsturnate. Unii încep să vocifereze. „Pentru ce ne-ai oprit dom-le?” „Vrei să dăm de vreun bucluc? Să se zică apoi că am furat motorina?” „Eu sînt în întirziere. Trebuia încă de la sase să ajung la bază!” „Noi nu vă putem obliga, vă rugăm doar... Spuneți și dv., nu-i păcat să se scurgă în pămînt sute de litri

de motorină? Vom nota cite găleți, că alt mijloc de măsură n-avem, am pus în rezervorul fiecăruia, apoi vom recupera motorina și o vom preda unității respective. Uitați-vă în carnetul ăsta. Voi nota cit a primit fiecare”. Calmul atitudinea deschisă, buna intenție, franchețea celor doi șoferi e dezarmantă. Cei sase șoferi la care în curînd se mai raliază încă pe atîția, nu mai comentează nimic și trec la treabă. Se organizează un lanț viu de oameni care transportă motorina cu gălețile, în rezervoarele mașinilor, în canistre, oriunde prețiosul lichid poate fi depozitat. Se aude: „Camionul cu număr de Ialomița cinci găleți, dubita de Buzău trei găleți, autobuzul de Vaslui șapte găleți...” Gologan trece în carnetul cu conștiințozitate numărul mașinii și cantitatea primită. „Nu te supăra, colega, te rog să-mi dai acum un autograf. Pentru mai multă precizie. E bine și pentru noi cei care ți-am dat-o, e și în folosul dumitale care ai primit-o spre păstrare”. „Să știi că ai dreptate. În oala acoperită nu intră praful”. Operațiunea de transbordare a motorinei a durat două ore. Ore de muncă încordată. S-a angajat din plin, după ce s-a mai trezit din buimăceală și șoferul autocisternei. Cînd motorina a în-

cetat să mai curgă din cisternă, cei doi șoferi inimoși au tras linie în carnet și au făcut socoteala. „Deci, din totalul cantității îți lipsesc 1.260 de litri. Așa-i?” „Da, așa este”, răspunde șoferul cisternei. „Am măsurat cu atenție ce a rămas în rezervor”. „Să adunăm acum ce am dat colegilor noștri în custodie”. Gologan adună cu migală, apoi repetă operațiunea, după care dă carnetul colegului său, Martian, care pronunță sentențios. „Am dat pe bază de semnătură 1.180 de litri. S-au pierdut 80 de litri. Dar vorba aia, una e să se risipească o mie și ceva de litri și alta nici o sută”. „Vă mulțumesc din suflet, tovarăși. Dacă nu erăți voi, se prăpădea o mulțime de carburant. Ați făcut totul dezinteresat. Nu v-a obligat nimeni. Așa trebuie să se ajute între ei adevărații oameni”. „Nu ne mai mulțumim. Sîntem convinși că și dumneata, dacă noi eram la nevoie, ne ajutat la fel. Cît privește cei 80 de litri risipiți ăsta să reprezinte prețul neatenției care te putea costa mai mult. Se pare că prea te-ai uitat îndelung la picioarele frumoase ale pasagerii, în loc să privești șoseaua”. Șoferul pune capul în pămînt și oftează.

VICTOR BEDA ■

— Felicitări pentru câștigarea „Trofeului Carpați”, tovarășe Trofin. Să vedem în asta un semn al redresării handbalului nostru?

— E prematur să discutăm despre așa ceva. Turneul de la Craiova a constituit prima etapă de verificare mai serioasă după campionatul mondial din Elveția. Era important să testăm stadiul pregătirii și chiar să vedem cițiva din posibili noștri adversari la campionatul mondial — grupa B care se va desfășura în Italia, în februarie.

— Și unde ne vom juca ultima șansă de calificare la Jocurile Olimpice, nu-i așa?

— Da, e o situație limită pentru noi, trebuie să ne clasăm pe locul unu sau doi ca să ne calificăm la Olimpiadă. Fiecare meci se va juca într-o tensiune fantastică, pentru că o singură înfringere este suficientă să compromită calificarea în finala competiției.

— Cum am ajuns în situația asta limită?

— Sint lucruri care țin de trecut, dar care au și învățăminte pentru prezent și viitor. Acel loc 9 la mondiale, pragul cel mai de jos al handbalului nostru masculin, a fost un rezultat straniu. Ne-au luat-o înainte, fiind deja calificate pentru Olimpiadă, echipe care nu ne învinseseră niciodată... Acum trebuie s-o luăm de la capăt.

— N-aveți o misiune prea ușoară. Cum a fost reînvierea cu lotul?

— Firească, pentru că toți sint jucători care mi-au trecut prin mină de-a lungul ani-

lor. Media de vîrstă a lotului nostru este în jur de 30 de ani, vîrstă de la care capacitatea de performanță este în scădere. Este o generație foarte bună, dar care n-a ajuns, din păcate, la consacrarea deplină pe care au cunoscut-o cele precedente. În plus, în spatele lor este un gol valoric, avem doar cițiva jucători născuți în perioada 1956—1966. Un deceniu de sin-copă este foarte mult pentru

ani, și la fel a U.R.S.S., care poate schimba oricînd, din mers, echipa. Pe cînd noi, n-am mai fost la un campionat mondial de tineret de vreo 15 ani. Defilăm cu aceeași jucători, dar o diferență de vîrstă de 6—8 ani se cunoaște în handbal, influențînd viteza, vigoarea, angajamentul fizic.

— Dar se spune că atu-urile noastre erau indeminarea și inteligența...

— Și cu toate astea, ați acceptat să preluați conducerea tehnică a lotului național...

— Am revenit la națională într-un context delicat, asumîndu-mi o sarcină de mare răspundere. M-am bizuit pe experiență, pe echilibru și pe dorința de a fi realiști, de a nu măi trimbița o stare de lucruri care nu corespund adevărului. În sport, în handbal nu poți trișa: adevărul, cit de aspru ar fi,

trebuie să facem din contraatac ceea ce acest procedeu trebuie să fie, de fapt. În sfîrșit, ne-a preocupat în acest rîstimp lucrul pentru scurtarea combinațiilor, pentru un joc mai direct, mai ofensiv.

Am făcut cite trei antrenamente pe zi, pregătirile au fost duse pînă aproape de nivelul maxim al posibilităților jucătorilor. Progresele sint însă lente la această vîrstă, nu mai sint explozive, ca la 20 și ceva de ani.

— Dumneavoastră sinteți cadru didactic universitar și antrenor emerit. V-aș întreba care mai este situația în școala noastră de handbal?

— Și aici este o moștenire nefastă de la vechea conducere a federației, și anume că nu există o metodologie bine pusă la punct de pregătire a copiilor și juniorilor iar cea în uz este întoarsă pe dos. Croită prost din start, ea s-a impus așa la nivelele de masă și rezultatele s-au văzut. Apoi, selecția în loturi trebuie gîndită după normative mai elastice, adaptate la tipologia jucătorilor noștri, a tinerilor noștri. Un loc în echipă să se cîștige prin valoare nu prin recomandările unor instructori necrealiste.

— Să revenim la ce ne doare, tovarășe Trofin: ne calificăm la Olimpiadă, au ba?

— Avem nevoie de un climat de încredere în această tentativă de reabilitare a handbalului nostru. Sint conștient că orice de bine ai munci și ai lucra, doar rezultatul este cel care contează...

OCTAVIAN ȘTIREANU

„Amăgirile au fost nefaste pentru handbalul nostru“

Interviu cu conf. univ. Eugen Trofin, antrenor principal al echipei naționale masculine de handbal

o echipă de handbal care se improspăta din mers. Țin minte că în 1967 am cîștigat „Trofeul Carpați” cu echipa de tineret pe care o antrenam, învingînd multe echipe valoroase de seniori. Acum nu mai dispunem de un astfel de eșalon.

— De ce?

— Pentru că n-a existat interes pentru juniori și tineret. Fosta conducere a federației a pierdut din atenție această mare și importantă categorie de jucători, nu s-a creat o emulație în rîndul acestora. Media de vîrstă a naționalei R.F.G. este de 23 de

— Nu mai sint suficiente. Handbalul de azi cere o îmbinare de calități. Gabaritul a devenit o condiție și a jucătorilor de volei, care sint despărțiți de fileu, dar în handbal, unde lupta directă cu adversarii și viteza de reacție pe spații mici sint acum decisive. Starea fizică este cu atît mai importantă. Jucătorii din generațiile trecute erau niște competitori desăvîrșiți, pe cînd cei mai nou veniți nu mai au aceeași capacitate de dăruire. În plus, și la tehnică, și la rezistență psihică sintem sub ce-am avut.

trebuie spus. La Craiova am avut o întîlnire cu toți antrenorii din țară, la care am discutat deschis, inclusiv componența lotului și stilul de joc. Nimeni nu a oferit o soluție salvatoare, o minune peste noapte, pentru că nici nu este posibil așa ceva. Soluția este munca, pregătirea.

— Ce-ați urmărit pînă acum în pregătirea lotului național?

— Am lucrat mai ales la apărare — capacitatea fizică de a opri adversarul. Preconizăm un sistem defensiv mai avansat decît cu călcîiul pe semicerc, cum jucam înainte. Apoi,

nou prilej de afirmare a fotbalului românesc

Cupa Intercontinentală

Aflat mereu în imediata apropiere a tuturor pregătirilor efectuate de jucătorii Stelei, Ion Alexandrescu, vicepreședintele clubului Steaua a intrat și el în priza meciului de duminică 14 decembrie. Iată rezumatul unei discuții purtate la Stadionul Ghencea: „Abordăm acest meci de pe poziția de campioană a României și a Europei și nu vom uita nici o clipă că sintem reprezentanții fotbalului românesc. De data aceasta Steaua va juca în formulă completă, la potențialul maxim. Singurele probleme mai serioase vor fi cele legate de

fusul orar. Dar și argentinienii sosesc în aceeași zi cu noi. Deci dificultățile vor fi aproximativ egale. Noi plecăm cu gîndul să cîștigăm și cu convingerea că la Tokyo Steaua va trebui să joace ca Steaua, calm, gîndit, cu o colaborare perfectă între linii și jucători și animată de un puternic sentiment de patriotism. În nici un caz Steaua nu va fi complexată că joacă în compania unei reprezentante a țării cîștigătoare a titlului mondial din acest an“.

— Care-i răspunsul pe care l-ar da Anghel Iordănescu celor care au spus că numirea sa la echipa Steaua a fost oarecum prematură?

— Cred că suprema judecată aparține numai timpului și el va proba cu rezultatele muncii noastre dacă s-a greșit sau nu. Oricum, în fotbal au mai fost asemenea exemple care sint deja cunoscute: numirea lui Mircea Lucescu la echipa națională și cea a lui Cornel Dinu la echipa Dinamo, cînd ei nu aveau încă mare experiență, dar posedau cunoștințe, talent și dorință de afirmare.

— Plecînd la echipa națională, Jenei v-a lăsat singur să vă descurcați, sau stă aproape de dumneavoastră și vă dă cite o mină de ajutor în momentele mai grele?

— E alături de mine și de club atît cît îi permit sarcinile și obligațiile de la echipa națională. Dinsul a răspuns de echipa Steaua în perioada de pregătire a cupelor europene.

— Soldată cu un eșec în acest an! Nu țin neapărat să vi reamintesc, dar acum, după ce a trecut un timp, care ar fi explicația sau explicațiile, date la rece?

— Fără să sune a scuză, dar continui să cred că absența a patru titulari a contat enorm. Sint convins că și Anderlecht, fără 3 sau 4 din cei mai buni jucători, ar fi capotat la București mult mai sever decît a făcut-o. E teribil de greu să joci un meci de calificare cu un handdicap de 3 goluri, cînd valoarea echipelor e sensibil apropiată, meciul putînd conta chiar ca o finală europeană.

— De obicei, cînd e numit un antrenor nou zice că totul trebuie schimbat, ce a fost a fost, dar cu el începe o altă viață. Dumneavoastră ce v-ați propus să aduceți la Steaua?

— În primul rînd să continui linia urmată de Emerich Jenei, asta pentru că am fost părtaș la ea. Eu nu veneam din afară, ci din interiorul lucrurilor și cunoșteam, pas cu pas, amănunt cu amănunt atît evoluția echipei cît și chestiunile legate de instruire. Iar linia aceasta trebuie continuată atîta vreme cît ea ne-a adus satisfacții și performanțe, urmînd ca pe parcursul timpului, în modul cel mai delicat, să adaug cite ceva.

— Ce?

— Să nu intrăm în amănunte!

— De ce să nu intrăm?

— Pentru că nu-i timpul. Să nu uităm că fotbalul e fotbal și cînd ți-e lumea mai dragă te poate pedepsi. Oricum, vreau să mulțumesc public lui Emerich Jenei, căruia îi atribui merite deosebite atît în performanțele obținute de echipă cît și în colaborarea cu mine, în afirmarea mea.

— Cum ați început pregătirile în vederea întîlnirii cu Club Atletico River Plate din cadrul Cupei Intercontinentale?

„Noi plecăm cu gîndul să cîștigăm“

Anghel Iordănescu văzut de AL. CLENCIU

— Prin stringerea unei documentații adecvate în ce privește lotul, formația de bază, poziția în clasament și organizarea clubului.

— Cam puțin!

— Încă nu am primit casetele cu jocuri din campionat sau finala Cupei Libertadores. Apoi atenția noastră se îndreaptă spre acest final de campionat, scîn-

țînd pe un crescendo și în acest ultim meci, cel cu Victoria București, urmînd ca data de 14 decembrie să însemne un vîrf de potențial.

— Și totuși, ce știți despre River Plate?

— Prea multe în plus față de ziare nu am avut timp să aflu. E o echipă de internaționali argentinieni și uruguayeni, rapidă, puternică, tehnică. Alonso, vedeta echipei, la debutul său promitea cel puțin cît Maradona.

— Scuzați-mă că insist, ce preconizați pentru acest joc?

— După ce vom vedea casetele vom întocmi fișele jucătorilor și observațiile tehnice, în virtutea cărora vom aduce sensibile modificări în jocul nostru. Ele vor fi de ordin tactic, pentru că în linia mari, la Tokyo, vom păstra aceeași idee ofensivă, cu accent pe pressing pentru recuperarea mingii în jumătatea adversarului și cu aceeași posesie a balonului pentru conservarea lui în scopul creării unor breșe în dispozitivul advers. La Tokyo Steaua nu va practica un joc de așteptare sau de tatonare. Acesta e un lucru cert.

— Cei care au văzut un rezumat al finalei cu America Cali spun că River aleargă în draici, că e o echipă puternică!

— Vom vedea.

— Nu vă e teamă?

— Cum să-mi fie? Am doar emoții. Acest meci e un unicat în viața mea și poate chiar și a fotbalului românesc căruia ar trebui să-i dorim cît mai multe prezențe într-o asemenea finală. La Tokyo, Steaua va fi steaua fotbalului românesc. Dar miza și popularitatea meciului nu sint de natură să ne copleșească și-mi pun mari speranțe că jocul echipei noastre va fi la înălțimea exigențelor publicului japonez.

— Nu veți fi trecut pe foaia de arbitraj, ca rezervă?

— O iau ca pe o glumă. Răspund totuși, în nici un caz, sub nici o formă. Asta a fost și basta! Nici nu o mai accept nici ca idee.

— Începe să vă domine atmosfera meciului?

— Normal, pe zi ce trece am mai multe înșomii. E o mare șansă pentru fotbalul românesc, pentru echipa Steaua și pentru mine.

— În numele spectatorilor echipei Steaua, al tuturor iubitorilor de fotbal din România, vă dorim succes.

O echipă tipic argentiniană

Cu cîteva ore a fost mai lungă fiesta care a cuprins Buenos Aires-ul după cîștigarea Cupei Libertadores de America, decît cea trăită după cîștigarea titlului mondial de către echipa națională a Argentinei. Timp de 24 de ore, pe Avvenida 9 Julio nu s-a putut circula, suporterii lui River improvizînd veritabile spectacole de bucurie și muzică. După alte două tentative, cea din 1966, cîștigată de Penarol Montevideo și cea din 1976, cîștigată de Cruzeiro Belo Horizonte, în tentativa din acest an, River Plate și-a văzut visul cu ochii — cîștigarea Cupei Libertadores, echivalența Cupei campionilor europeni pentru America Latină.

La C.A. River Plate au jucat de-a lungul anilor celebrii Alfredo Di Stefano, Omar Sivori și, nu demult, Passarella, Tarantini, Filol, Ortiz și Luque, componenți ai naționalei argentinie. Deci, după 27 de ediții a Cupei Libertadores, pentru prima dată prelișul trofeu în posesia echipei Club Atletico River Plate, după ce în meciurile preliminare inscrișese 13 goluri și primise 3; iar în grupa semifinală, în patru meciuri a inscriș 7 goluri și a primit 3. În finala cu America Cali (Columbia), River Plate a învins în deplasare, la Cali, cu 2—1 (prin golurile marcate de Funes — min. 23 și Alonso — min. 26, pentru America inscrișind Cabanas în min. 46) și în 29 octombrie, pe stadionul propriu, Estadio Monumental, în fața a 85 000 de spectatori, a cîștigat cu 1—0.

Ce știm despre River Plate 1986? Că noul ei antrenor Hector Vieira, supranumit El Bambino conduce o echipă de forță, cu o impresionantă viteză de joc, cu tehnicieni de valoare. El a preluat echipa în 1985 de la Miguel Angel Lebruna, altă glorie a fotbalului argentinian, fost jucător la River Plate și mai apoi antrenor. A păstrat cîteva dintre titularii de bază (Alonso, Gordillo, Pumpido), dînd credit total lui Ruggeri și Enrique, care aveau să confirme și-naționala argentiniană, victorioasă în Mexic, și acordîndu-i lui Funes sarcina de spîrgător de blocaje cu mingile servite de un jucător extrem de limpede în joc, Enrique și cu cele create de un virtuoz — uruguayanul Alzamendi. Așa a cîștigat campionatul argentinian al anului trecut și acum Cupa Libertadores. Se pare că uzura programului încercat de lupta pe multiple fronturi a început să-și spună cuvîntul. River Plate are o poziție modestă în clasamentul actualului ediții de campionat (la un moment dat, înainte returului cu America Cali se afla pe locul 17), iar după

16 etape avea 14 puncte, cu 4 victorii, 4 meciuri egale și 6 înfringeri, cu 14 goluri inscrișe și 16 primite, ocupînd locul 16. Norberto Osvaldo Alonso „uno de los ultimos idolos que le quedan al futbol argentino“ a fost o vreme accidentat. La fel și „buldozerul“ Juan Gilberto Funes, eroul finalei. Pe linia accidentării, a mai intervenit și scandalul cu Ramon Miguel Centurion. A fost acuzat de dopaj, a avut loc și un proces care a lînut prima pagină a multor ziare. Tribunalul de disciplină al Federației argentinie de fotbal i-a aplicat o amendă usturătoare și o suspendare de un an. Centurion a fost solicitat de Corinthias din Brazilia și antrenorul Vieira a fost obligat ca în unele meciuri să joace cu un fel de echipă alcătuită mai mult din rezerve. Cu Racing de Cordoba și cu Deportivo Italiano, în mijloc de noiembrie, Vieira a folosit echipa: Goycochea — Gomez, Perrone, Vittor, Miguel — Garosio, Saralegui, Hernandez — Saia-berry, Morrosi, Navarro. Ceea ce este foarte departe de echipa standard: Pumpido — Gordillo, Gutierrez, Ruggeri, Montenegro — B. Enrique, Gallego, Alonso, Alfaro — Alzamendi, Funes. Așa s-a ajuns la situația că ziazele argentinie au dat mai mult decît sigure cîteva transferări ce vor fi efectuate în vederea disputării Cupei Intercontinentale. S-a vorbit întii despre uruguayanul Enzo Francescoli, aflat în Franța, la Racing Paris, apoi de Sergio Batista de la Argentinos Juniors și de uruguayanul Gilmar Villagra de la Lanus, Uruguay, în ziarul Clarin, Hugo Santilli, președintele de la River a dezmințit, ca la cîteva zile să se discute din nou de achiziționarea de astă dată a lui Pablo Erbin, aflat la ora aceea fără angajament. Care vor fi noutățile cu care River Plate va apate la Tokyo? Cert este că după după cîștigarea Cupei Libertadores echipa urmează o perioadă de scădere de formă, de probleme și frîmintări. Și ziazele argentinie remarca aceasta: „La Tokyo nu va mai întîlni o columbiană, ci pe Steaua București, campiona Europei, a cărei apărare sobră dă o mare forță unei linii de mijloc de excepție și care la rîndu-i oferă n-varianta surprinzătoare pentru două virfuri de atac penetrante“ (Deportivo), „...Dincolo de euforia generată de succesul ei în Cupa Libertadores de America, nu trebuie să uităm evoluțiile slabe din campionat care au adus-o pe o poziție mai mult decît modestă“ (Clarin).

CORNEL NISTORESCU

Olimpiada, la jumătate de drum

Fondul valoric al sportului românesc

O trecere în revistă a reprezentării județelor în primele eșaloane sportive ale țării este semnificativă pentru calitatea și eficiența activității sportive locale de performanță. Ne punem această problemă în spiritul în care, în toate domeniile, societatea noastră a creat largi atribuții de dezvoltare unităților administrativ-teritoriale, existind chiar indicatori care cuantifică progresul echilibrat, armonios al tuturor județelor țării. Și așa cum s-au petrecut lucrurile în domeniul bazei economice, în care fiecărui județ i s-au creat posibilități de dezvoltare proporțională, de realizare, de pildă, a unui plafon minim de producție globală industrială sau de producție-marfă pe unitatea de populație, tot astfel și sportul a beneficiat de o judicioasă orientare în profil teritorial a investițiilor, a resurselor umane și materiale, apte să asigure, cel puțin în principiu, condiții similare de competitivitate și participare la alcătuirea loturilor naționale și, deci, la afirmarea sportului românesc în confruntările internaționale.

Desigur, nici componența loturilor nu poate fi nelimitată, după cum nici fiecărui județ nu i se poate cere o reprezentativitate de același nivel, ruptă de realitățile locale concrete, de tradiție, de potențialul sportiv existent. Dar tot la fel de adevărat este și faptul că aportul local la reprezentarea sportivă națională este proporțional cu intensitatea și consecvența muncii de selecție și pregătire, cu dorința de a face mai mult, cu perseverența eforturilor de instruire a noi și noi generații, cu folosirea la maximum de eficiență a bazei materiale disponibile și nu în ultimul rând, cu interesul organelor locale de a menține „în stare de concurs” un potențial sportiv cât mai amplu, creat prin truda unor eforturi îndelungate. Ne punem aceste probleme pentru că, se știe, o lărgire la nivel valoric ridicat a bazei sporturilor este singura în măsură să crească valorile de la virful piramidei, să lărgescă spectrul anselor la medalii, să mărească, în general, competitivitatea sportului nostru.

Ani mulți, pe harta sportivă a țării au pulsate centre prestigioase, de mare productivitate, veritabile leagăne ale unor strălucite performanțe sportive. Gimnastica la Onești, scrima la Satu-Mare, handbalul la Timișoara, atletismul la Cluj-Napoca, canotajul în ținutul Deltei, luptele la Pitești sunt numai câteva din aceste „sinonimii” identificabile în biografia nu prea îndepărtată a sportului nostru. Unele din aceste centre se mențin, altele au înregistrat un reflux, după cum, la orizontul marilor performanțe s-au lăsat alte noi, pe cale de a-și făuri o tradiție proprie: gimnastică și box la Reșița, atletism și gimnastică la Deva, natație la Baia Mare și Ploiești, haltere la Cluj-Napoca, Jupie la Buzău, tenis de masă la Craiova etc.

În acest univers în plină mișcare, se cer căutate, totuși, condițiile de stabilitate, astfel încât noile apariții să fie cumulative și nu succesive, să adauge valori și nu să suplinească pe cele stinse în alte locuri, să mărească densitatea performanțelor sportive și nu doar să asigure continuitatea lor după un fel de „principiu al vaselor comunicante” („nu mai avem gimnastică la Onești, dar avem la Deva”, de pildă). În natație a irumpt la Ploiești o stea strălucitoare, Tamara Costache; asociată unor izbinzi din Baia-Mare și Reșița, în acest ultim oraș s-au creat condiții de pregătire pentru ceea ce se numește o școală de spirit în acest sport. Problema care se pune este dacă performanțele prahovenice Tamara Costache și ale maramureșencelor Stela Pura și Noemi Lung sunt suficiente pentru a justifica întregul efort de pregătire a tinerilor înotători din toată țara, pentru activitatea celor aproape 60 de bazine acoperite și peste 270 descoperite — unități concepute și obligate să ființeze ca centre de producție sportivă de performanță? Aradul are 2 și, respectiv, 6 astfel de bazine, Brașovul 5 și, respectiv, 9, Clujul 5 și 12, Constanța 9 și 1, Hunedoara 3 și 16, Timișul 3 și 36 — ca să enumerăm doar câteva din județele față de care pretențiile pot fi mult mai mari în privința furnizării de tineri performeri în natație.

Pe de altă parte, dacă nu ne putem aștepta să lăsăm schiori străluciți din zonele de cimpie,

cu aceeași îndreptățire ne putem întreba, de pildă, care este starea sporturilor nautice, a canotajului, a natației, în județele limitrofe Dunării — excepțind Delta, desigur? Și care, nu-i așa, starea sporturilor alpine în zonele de munte? — sporturi aflate, se pare, într-o prelungită hibernare, exprimată de câțiva ani buni prin lipsa sistematică a oricăror performanțe revelatoare.

Situația diferitelor ramuri sportive o putem regăsi, cum spuneam, în imaginea pe care o oferă contribuția județelor cu sportivi în loturile naționale — un indicator care exprimă cât se poate de obiectiv eficiența muncii de pregătire și selecție desfășurată la nivel local. Un lot național este și trebuie să fie întotdeauna expresia concentrată a tot ce are mai bun sportul respectiv în toate zonele țării și, ca atare, dă măsura modului în care fiecare județ reușește să slujească această idee. Astfel, la începutul acestui an în loturile olimpice erau selecționați sportivi din: Brașov — 53, Timiș — 35, Cluj — 25, Maramureș și Prahova — cite 18, Dolj — 16, Constanța — 14, Bacău — 13, Suceava și Arad — cite 12, Iași — 11. Urmează: Hunedoara — 9, Sibiu și Argeș — cite 8, Vilcea — 7, Olt, Caraș-Severin, Bistrița-Năsăud și Satu-Mare — cite 6; apoi: Tulcea, Covasna, Harghita și Mureș — cite 4, Dimbovița și Galați — cite 3, Bihor, Buzău, Gorj, Ialomița și Neamț — cite 2, Giurgiu, Mehedinți, Sălaj, Teleorman, Vaslui și Vrancea — cite 1 și, în sfârșit, Alba, Botoșani, Brăila și Călărași — cu nici un sportiv în loturile olimpice. Desigur, aceste cifre nu sînt imuabile, procesul selecției este continuu, configurația loturilor este în plină cristalizare și, până la ora Jocurilor Olimpice, sînt de așteptat modificări inclusiv în acest „top” sui-generis. Dar, oricum, oscilațiile nu vor fi de natură să schimbe radical imaginea de ansamblu pe care județele o oferă cu privire la reprezentarea lor în loturile olimpice ale țării. Această imagine devine și mai sugestivă dacă o judecăm în corelație cu o altă — a numărului total de baze sportive existente pentru diferite sporturi (nespecificarea acestora nefiind de natură să deturneze ideea corelației respective). Astfel, la începutul acestui an, Mureșul dispunea de 846 de baze sportive de diferite tipuri, Bucureștiul — de 828, Prahova 750, Brașov 625, Timiș 617, Argeș și Bacău — cite 577, Maramureș 546, Iași 515, Caraș-Severin 511, Teleorman 496, Cluj 453, Constanța 420, Arad 407 etc. Alăturarea celor două „clasamente” evidențiază că absența unei proporții între baza materială existentă și „producția” de performanță nu poate avea o altă explicație decât în munca depusă pentru folosirea acestei baze materiale, în eforturile de instruire și selecție desfășurate pe unitatea de timp și loc.

Potriviț unor estimări ale județelor există în prezent peste 1.000 de sportivi cu perspectiva de a fi integrați în loturile olimpice — ceea ce, în principiu, reprezintă un lucru îmbucurător. Dar și aici, la nivelul „prognozelor”, prima problemă care se pune este aceea a credibilității. De pildă, în Constanța, Mureș, Dimbovița, Galați, Bihor, Vrancea și Botoșani n-ar exista nici un sportiv apt de o asemenea promovare într-un viitor apropiat! La polul opus, Alba, Brăila, Călărași, deși în prezent n-au nici un sportiv în loturi, estimează că, în perspectivă, vor avea 78,51 și, respectiv, 81.

Oricît de obiectivă ar fi, statistica nu poate cuprinde toate aspectele pe care le incumbă activitatea sportivă de performanță. Totuși, datele pe care le-am supus atenției sugerează o anumită stare de lucruri ce îndreptățește o mai mare exigență în analiza modulului în care fiecare organism județean de educație fizică și sport își îndeplinește atribuțiile referitoare la asigurarea fondului valoric al sportului românesc. Și pentru că imaginea de ansamblu schițată în aceste rânduri își are, desigur, lacunele și detaliile ei, vom continua această dezbatere la nivelul concret al citorva situațiilor caracteristice.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Cei mai puțini tineri ne-aducem cu emoție aminte de acele zile de noiembrie, în urmă cu 30 de ani, cînd, urmînd evoluția sportivilor români la Jocurile Olimpice de vară din Australia, aveam să aflăm cu mare bucurie că boxerul român NICOLAE LINCA a cucerit medalia de aur. Țara era în plină reconstrucție. Șantierul patriei realizau noi și noi platforme de dezvoltare a economiei naționale. Succesele tuturor compatrioților ne aduceau un plus de încredere și de entuziasm revoluționar în munca și dorința de a lupta pentru afirmarea ființei noastre naționale. Astfel Nicolae Linca, prin devoțiunea sa patriotică, integritatea morală, dirzenia și voința sa de a învinge, prin succesul său, ne-a adus o mare bucurie, împlinindu-ne un sentiment de înalt patriotism.

Ziarele comunicau: „Departate de patrie, în îndepărtata Australia, pe ringul arenei „West Melbourne Stadium”, semijlociul Nicolae Linca a reușit în seara zilei de 28 noiembrie 1956 excepționala performanță de a cuceri medalia olimpică de aur și de a înscrie pentru prima oară în istoria turneului Olimpiadei un nume românesc în palmaresul laureaților centurilor cu cele 5 cercuri”.

MELBOURNE, 28 NOIEMBRIE 1956: În jurul ringului instalat pe stadionul marelui oraș australian, mii și mii de oameni urmăresc transfigurații de emoție finalele olimpice de box. Ași ai careului magic din întreaga lume și-au dat întâlnire aici, la Melbourne pentru a-i stabili pe cel mai bun zece dintre ei.

...S-a disputat și cea de a 6-a partidă a finalilor. Stadionul în picioare, clocotește. Aplauzele nu mai cutesc. Mecul semijlociilor l-a scos pur și simplu din minți pe spectatorii australieni. Deodată se face o tăcere de pustiu. Din difuzoare vocea crainicului sparge liniștea încordată: „WINNER... NICOLAE LINCA, ROMANIA!”.

În aplauzele frenetice ale spectatorilor, Nicolae Linca ne

Un gospodar din comuna Jidvei

transmitea de la mii de kilometri depărtare de patrie, emoția de a-și fi înscris numele în cartea de aur a boxului românesc și mondial.

În presa timpului se mai spunea: „Evoluția celui de al treilea finalist român la Jocurile Olimpice de la Melbourne, Nicolae Linca, de numele căruia se leagă unul dintre cele mai mari succese din istoria pugilatului nostru, ne-a adus o imensă bucurie. Nicolae Linca este primul boxer român (și pînă în prezent unicul) care a reușit să cucerească titlul de campion olimpic. Drumul său spre medalia de aur nu a fost ușor. El a trebuit să învingă pe Hector Hatch (Insulele Fidji), Nicholas André (Sud-American), pe vice-campionul european Niki Gargano (Anglia) și în finală pe irlandezul Fred Tied”.

Înainte de a obține această mare consacrare în arena internațională Nicolae Linca, a obținut o serie de victorii remarcabile.

În anul 1950 în cadrul turneului jubiliar internațional de la Varșovia, obține medalia de aur, învingînd pe sovieticul Serghei Scerbacov iar în 1951, la Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților de la Berlin cîștigă titlul de campion mondial universitar.

Dar cum a ajuns Nicolae Linca la Melbourne?

Născut la 1 ianuarie 1929 în satul Cergăul Mare din județul Alba, pleacă la 14 ani (în toamna anului 1943) cu tatăl său la București pentru a învăța o meserie și se angajează ca ucenic mecanic la Uzinele Malaxa.

Călit în munca de cîmp și apoi în truda uzinei și a condițiilor grele de viață, contactul cu boxul stîrșește în sufletul său furtuni de voință, de auto-depășire, dorința de a învinge greu, proiectîndu-i energiile în sportul luptătorilor în ring. Antrenorii, cărora le poartă o deosebită recunoștință — primul, Nicolae Florescu, apoi Constantin Nour și pe urmă cel care a participat cu toată ființa sa de român, alături de el pentru cîștigarea titlului olimpic, IOAN POPA, miile de ore de antre-

nament, zecile de meciuri cu succese, îl aduc în noiembrie 1956 în fața putinței de a deveni campion olimpic.

LACRIMI DE BUCURIE ȘI DE DURERE PE O MEDALIE DE AUR!. Încă în prima rundă cu Hector Hatch, se accidentează, fracturîndu-și degetul mare de la mîna dreaptă. Ia hotărîrea de a boxa cu o singură mîna, cu stînga, hotărîre care pe antrenor îl impresionează dar îl și uimește în același timp!

Cu dureri cumplite, cu o anestezie cu punctii de novocaină care se pierde în timpul meciurilor, învinge rînd pe rînd boxeri renumiți ajungînd în finală. Aici după runda a doua, cîștigată de Linca, durerea brațului drept, crescută năvalnic și-i răpunea puterea. Aude cuvintele pline de încurajare ale antrenorului Ioan Popa: „Doar o repriză Nicolae, doar o repriză... Poți să-l învingi! Tu ai fi primul român care...”.

Cu inteligență și luciditate și-a coordonat voința și forța, dirzenia și țaria morală, spiritul de sacrificiu. A luptat și a învins!

Astfel la 27 de ani Nicolae Linca a devenit primul român campion olimpic al careului magic! Acum după 30 de ani de la cucerirea medaliai de aur — prilej cu care a fost distins cu Ordinul Muncii clasa a II-a, acordîndu-i-se titlul de maestru emerit al sportului, locuiește (de aproape zece ani) în satul FEISA, aparținînd comunei Jidvei din județul Alba. Împreună cu atatașata lui soție Elena, conviețuiesc aici ca gospodari alături de consătenii lor participînd la buna gospodărire a satului, cu experiența lor, le vin în ajutor sătenilor care îi prețuiesc în mod deosebit.

Astfel satul Feisa devine din ce în ce mai cunoscut, mai admirat, atît pentru hărnicia gospodărilor și a frumoaselor obiceiuri folclorice, cit și pentru că aici se opresc des mulți admiratori ai marelui campion, pentru a petrece cîteva clipe deosebite cu NICOLAE LINCA.

ELIAN MACA ■

Civilizația sportului

Educație și cultură

Un bobeur italian își ajută principalii adversari din concurs să-și repare bobul și acestia îl înving, cîștigînd titlul olimpic! O atletă americană cere arbitrilor probei de săritură în lungime să acorde o încercare suplimentară rivalei sale din Anglia și cu această săritură, atleta britanică cîștigă proba. Un tenisman ungar cere intreruperea unui meci, sare fileul și se duce să-și ajute partenerul de întrecere, victimă a unor puternice crampe musculare, apreciînd că o victorie obținută pe temeiul suferinței altuia nu este o victorie demnă de el; adversarul își revine, reia partida, cîștigă setul și meciul! Un fotbalist spaniol în excelentă poziție de gol, observă că portarul din față se află la pămînt, zvircolindu-se de durere, cu un maxilar fracturat într-o ciocnire cu un fundaș; neamîiînd să marcheze în acest fel, trimite mingea în aut. Un ciclist polonez oprește mașina de asistență tehnică a clubului său și cere să se dea unui adversar, aflat în pană, bicicleta sa de rezervă; respectivul îl învinge la sfîrșit de etapă! O atletă din România — singura din lume participantă la 6 Olimpiade consecutive — este premiată pentru întreaga sa carieră sportivă pusă sub semnul fair-play-ului; această campionă a sportivității este tripla medaliată olimpică, Lia Manoliu, prima româncă distinsă cu premiul internațional fair play.

Exemplele de mai sus ca și cele ale altor laureați, din 1964 pînă în prezent, sînt descrise și comentate cu un recunoscut talent gazetăresc — literar de unul din oamenii de bază în educația noastră sportivă, Victor Bănculescu, în recenta sa carte, a 17-a (!), intitulată „Mai mult decît o victorie”, cuvinte înscrise și pe medalia care se acordă celor ce au făcut dovada unui extraordinar spirit sportiv. Frazele pline de meșteșug, capacitatea de conexiune și culoare, bunul gust, echilibrul, simțul măsurii cu care autorul ne „transmite” fapte de viață și reflecții al căror tîlc valorează cit o morală elocventă, fac din această lucrare un semn de cultură demn de laudă. Un sociolog spunea că „trebuie multă cultură ca să te mulțumești cu explicații simple”. Victor Bănculescu explică pe înțelesul tuturor cu o putere de sinteză care este una dintre marile calități în publicistica sportivă. Călda evocare a unor mari eroi ai confruntărilor demne și bărbătești din lumea sportului îl „prinde” pe cititor ca un film frumos, un film despre muncă, despre lacrimi și zîmbetul bucuriei, despre bătaia aspră a omului cu sine.

Undeva, pe la mijlocul volumului, este menționată, o inscripție aflată într-o mare bibliotecă, o splendidă transpunere a moralei sportive: „Învățăm să respectăm regulile jocului. Învățăm să nîci să rostesc, nici să primesc elogi nemeritate. Învățăm să înving dacă sînt vrednic. Iar dacă nu mi-e dat să pot, învățăm să mă presus de orice, să știu să pierd”. Ar trebui afișată pe toate stadioanele lumii. Pentru că prea mulți sînt cei care strivesc și rup, brutal, stupid, petalele sportivității. Fără să-și dea seama că astfel suferă și moare ființa sportului, tot ce este mai frumos în chemarea stadioanelor.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Toată lumea face sport

● În 1936 s-a disputat primul campionat mondial la polo pe apă feminin, pentru 1937 este prevăzută ediția inaugurală a C.M. de haltere pentru femei, competiții supreme și continentale la judo feminin au devenit ceva obișnuit, și iată că „sexul slab” cucerește acum un nou domeniu considerat exclusiv bărbătesc: hocheiul pe gheață! În aprilie 1987, la Toronto se va desfășura primul turneu internațional pentru hocheiste, cu echipe canadiene și europene.

● Englezii Mark Hateley și Ray Wilkins vor părăsi, fără îndoielă, AC Milan la sfîrșitul actualului campionat italian de fotbal, urmînd să fie înlocuiți de doi olandezi: „gheata de aur” 1986, Marco van Basten, și Ruud Gullit, acesta din urmă fiind considerat, în special de compatrioții, mai bun decît însuși Maradona. Spre clubul piemontez își îndreaptă privirile și Johan Cruyff (în prezent antrenor la Ajax Amsterdam), care a declarat că și-ar dori un post de tehnician în Peninsula. „Cînd eram jucător, a spus Cruyff, n-am putut evolua în Italia, pe vremea mea granițele fiind închise. Acum, însă, aș putea deveni antrenor în calcio”. A.C. Milan — și antrenorul Liendholm — păstrează însă tăcerea...

● Televiziunea italiană folosește la meciurile de fotbal, de aproape un an, un sistem computerizat pentru determinarea exactă a pozițiilor pe oșaid, a vitezei și lungimii suurilor, a vespicei probleme a distanței zidului la loviturile libere. Recent s-a constatat că în partida Italia — Elveția, din preliminariile campionatului european, balonul n-a fost efectiv în joc decît 57 minute și 11 secunde. Și a fost un meci vioi, încheiat cu 3-2!

LUCIAN OPREA ■

Comentariul
săptămâniiO ecuație firească:
Dezarmare — Dezvoltare

Potrivit estimărilor experților, în lume s-a consacrat, în ultimele patru decenii, între 4, 5 și 7 la sută din Produsul Național Brut total, în scopuri militare. Mai mult decât atât, în ultimii cinci ani, cheltuielile militare mondiale au sporit, în termeni reali — scăzând din rata de creștere a inflației — cu aproximativ 5 la sută pe an, adică într-un ritm superior celui înregistrat în ajunul izbucnirii ultimului război. În pofida faptului că majoritatea acestor cheltuieli și cea mai mare parte a recentelor creșteri în acest domeniu sunt concentrate în țările dezvoltate, cursa înarmărilor afectează toate regiunile lumii. Și cum ar putea fi altfel, cînd risipa de mijloace financiare a ajuns la astronomica cifră de aproximativ o mie de miliarde dolari ?!

În plus, cursa nebunească a înarmărilor compromite în tot mai mare măsură securitatea la nivel global, deoarece într-un climat marcat de confruntări militare tot mai numeroase și tensiuni politice în creștere, cursa înarmărilor sporește posibilitatea ajungerii la conflicte armate majore, care riscă să ducă la folosirea armei nucleare, exacerbează tensiunile regionale și împiedică orice progres spre o ordine mondială mai stabilă. Chiar și nefolosite, însă, armele nu rămîn inofensive, ele reprezentînd o risipă, pe scară largă, a materiilor prime, combustibililor, a resurselor umane și de alte genuri, impunînd sustragerea celor necesare ameliorării condițiilor de viață și de bunăstare ale umanității.

Ce ar însemna dezarmarea, această noțiune devenită standard de luptă pentru orice om rațional al planetei, pentru orice iubitor al păcii și înțelegerii între popoare? În primul rînd ar semnifica un proces vizînd reducerea forțelor armate și cheltuielilor militare, distrugerea și dezafectarea armelor, desfășurate sau stocate în diferite părți ale lumii, eliminarea progresivă a capacității de producere de noi arme și eliberarea personalului militar pentru a-l integra în viața civilă. Experții au stabilit că există o relație strînsă între dezarmare, securitate și dezvoltare, concluzie care a fost înscrisă și în Documentul final al Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării (1978). Firește, deblocarea de resurse prin măsurile de dezarmare, domeniu în care România a întreprins, la inițiativa președintelui Nicolae Ceaușescu istorica ei inițiativă de a reduce unilateral armamentele, efectivele și cheltuielile militare, ar fi extrem de benefică în primul rînd pentru statele dezvoltate, care sînt principalii protagoniști ai cursei înarmărilor. Totodată, inițierea unor măsuri concrete în acest domeniu ar aduce foloase uriașe întregii omeniri. Și nu numai prin reducerea pericolului de izbucnire a unui cataclism, cu voie sau printr-un accident, nu numai prin îmbunătățirea, ca urmare a acestui fapt, a întregului climat internațional, ci și prin contribuția economică concretă la lichidarea subdezvoltării prin faptul că dezarmarea ar face să apară resursele necesare depășirii stării de subdezvoltare pentru multe dintre țările planetei. Terra are acum nevoie de dezarmare. Pentru ca secolul XX să constituie într-adevăr începutul unei noi istorii a umanității, o istorie a încrederii și cooperării între state, a păcii și progresului prin care să se contureze un chip și mai frumos al Planetei Albastre. Fără lacrimi, fără cicatricele exploziilor, fără norii întunecați ai unui cataclism nuclear! Dezarmarea este, în clipa de față, cuvîntul cel mai potrivit pentru a sintetiza existența unui viitor.

ION VIRGIL

Ne despărțim greu de sculele care, depășite de vreme, își apără anevoios un loc sub soare. O soluție a și fost găsită — trecerea în vitrinele de muzeu, de unde, în liniște, acoperite de venerația noastră, privesc cu demnitate scurgerea timpului. După această metodă, ziarele, alte instituții de presă, și-au încropit proprii amenajări muzeale. Stau acolo, cu sufletul împăcat că n-au trăit degeaba, liniștitori care tipăreau reportaje pentru cuminții noștri buni, telexurile începutului, mașini de scris străvechi, aparate de fotografiat curioase prin prezența de a fi crezute ce sînt.

Cum arată mașinile de scris abia ieșite din mina designerilor merită știut. Atins de aripa modernității, utilajul în cauză suportă cosmetica miniaturizării, atenuării zgomotului, sportării pozei de muncă.

A fost abandonat sistemul purtător de caractere în favoarea unei role de imprimare. În cazul mașinilor de mai mică dimensiune a apărut așa-zisul cap termic cu comandă electronică. La o grosime de nici opt centimetri, mașinile funcționează prin alimentare cu pile și pot fi, deci, utilizate oriunde. Cît privește capul termic propriu-zis acesta constă într-un pachet de ace încălzite, al căror număr ajunge la 800 pe centimetru pătrat.

Apariția literei este urmarea

contactului fie cu o hirtie specială termosensibilă, fie cu o hirtie obișnuită, dar în acest caz, după ce acul a trecut printr-o panglică împregnată. Se elimină astfel prezența pieselor rotative în procesul de dactilografare, acele fiind manipulate electromagnetic. Dar, ca și în alte cazuri, bucuria refuză să meargă pînă la capăt: caracterele imprimate nu reușesc o calitate pe măsura sistemelor tradiționale iar imposibilitatea

noile mașini de scris electronice este aceea că acestea fac cu plăcere treburi încredințate de regulă mașinilor de prelucrat texte, putînd fi uneori asimilate echipamentelor periferice. Prin racordările de rigoare ele pot comunica cu sisteme informatice sau servite de acestea.

Cele mai multe modele au ecran de afișaj care face posibil controlul și, eventual, corectarea în avans față de momentul imprimării textului. O memorie de corecție permite schimbarea automată a diverse caractere greșite în frază. Memoria în cauză, ajungînd în cazurile cele mai bune la 1000—2000 caractere, asigură astfel de intervenții de corectură automată pe una sau mai multe pagini, dispunînd și de lejeritatea introducerii de inserturi. De regulă, mașinile electronice perfecționate sînt înzestrate cu o a doua memorie, de mare capacitate, ajungînd la 90000 de cuvinte. Ea preia textul dactilografat pentru stocare și ulterioară reproducere.

Și astfel, de unde pînă mai ieri mașina de scris se uita din vitrina rezervată ei, cu întreaga umilință de care era în stare, către ordinatorul situat pe trotuarul de vizavi, iată-o acum trecînd strada, rîzîndu-i cu poftă drept în față și șoptindu-i la ureche: Facem o afacere, colega?

NEAGU UDROIU

Ce faci, colega?

de a folosi indigoul exclude obținerea mai multor exemplare. Se mai adaugă la aceasta prețul ridicat al hirtiei termosensibile și al panglicii termice, aceasta din urmă trebuînd schimbată la fiecare 10—12 pagini. Inconveniente eliminate de mașina cu dispozitiv rotativ, care are și avantajul unei funcționări lipsite de zgomot. Numai că ea rămîne fidelă prizei de curent, de care nu se poate distanța.

Constatarea pe care o fac cei în măsură să observe la lucru

Imaginile ruinelor mai multor case din comuna Senise, situată nu departe de orașul Potenza (sudul Italiei), publicate de presa italiană au provocat emoție în întreaga țară. O enormă alunecare de teren a distrus, ca un uriaș buldozer, toate noile construcții situate pe panta unei coline. Accidentul s-a soldat cu moartea a opt persoane și o mulțime de răniți. Cu numai câteva zile mai înainte, la Roma se prăbușise un bloc de colț. Dintre dărîmături au fost degropate două corpuri umane neînsuflețite. În cursul ultimului an este cel de-al șaselea accident de acest gen. Firește, opinia publică și-a pus întrebări cu privire la cauzele acestei serii de catastrofe.

Mai multe ziare și reviste au lansat adevărate anchete în această problemă. Unele au ajuns la concluzia că unele din aceste prăbușiri de case au fost cauzate de defectiuni de construcție sau de calitatea slabă a materialelor folosite. Nu de puține ori, din considerente de profit, proprietarii nu acordă atenția cuvenită asigurării securității locuințelor. Și, avînd în vedere lipsa acută de spațiu locativ

dintr-o serie de orașe italiene, nu se manifestă deloc penurie de chiriași. Însă asemenea „omisii” sînt cu atât mai grave cu cît Italia se numără printre țările Europei unde, datorită configurației geologice a terenurilor există în numeroase

Alunecări
de teren

zone un risc sporit pentru orice construcție.

În afară de Sardinia și o parte a regiunii de nord-vest, întreaga Peninsulă Italică este expusă riscurilor. Anual se înregistrează în această țară al cărui teritoriu este în proporție de 73 la sută muntos și deluros, aproximativ 300 de alunecări

cări de teren. Multe pante abrupte au suprafața afectată de eroziunea vîntului și a apei și nu de puține ori la baza lor se află, la mică adîncime straturi de stîncă sau de argilă. În cazul unor ploii intense de durată, apa nu mai are o circulație normală și se infiltrază în adînc, făcînd ca mari porțiuni de teren, uneori groase de mai mulți metri, să alunece și — așa cum s-a întîmplat la Senise — să formeze o adevărată avalanșă de pămînt și piatră ce distruge totul în calea ei.

Statisticile oficiale arată că 20 la sută din teritoriul italian îl constituie asemenea „zone de risc hidrologic”. Situația este agravată și de faptul că numai 1 la sută din suprafața este împădurită, ceea ce face să nu existe piedici naturale în calea unor catastrofe de acest gen. Avînd în vedere aceste riscuri nu este de mirare că la întocmirea comentariilor de presă este cererea de a se elabora norme mai stricte cu privire la modul de executare și amplasare al noilor construcții sau cel puțin să se respecte cu scrupulozitate cele existente.

N. ROMEO

Infernul
în paradis

Asia de sud, un adevărat „corn al abundenței” pentru toxicomani și traficanții de droguri s-a transformat din paradis în infern. În această zonă unde zăpada, adică cocaina dar, mai ales opiumul, se puteau procura cu ușurință și transporta peste hotare fără probleme, de la New Delhi la Djakarta trecînd prin Rangoon și Bangkok, autoritățile au încetat să considere stupefiantele doar ca un rău american, simptom al decadentei occidentale. Confruntate cu extinderea alarmantă a acestui flagel în rîndul populațiilor autohtone, aflate în afara zonelor de cultivare a macului, guvernele au adoptat o serie de legi draconice care nu-i opoiesc nici pe străini, fie că este vorba de închisoare pe viață sau condamnare la moarte. Cea mai recentă ilustrare a dictonului „legea este egală pentru toți” o constituie condamnarea la moarte de curtea cu juri din Bangkok a francezului Jean Vendramini de 52 de ani care n-a reușit să explice ce căutau 20 de kilograme de heroină îndesate în obiecte decorative din bronz cu care încerca să treacă frontiera. Francezul îi ține de urit în anticamera mîrții unui australian de 53 de ani, Donald Tait arestat anul trecut cu 1,3 kg heroină și ambii speră într-o comutare a pedepsei bazîndu-se pe faptul că nici un străin n-a privit pînă acum în ochi plotonul de execuție thailandez. Se pare că nu întotdeauna vîrsta aduce înțelepciunea. Pedepsă capitală pentru deținerea a mai mult de 100 grame heroină este în vigoare și în Birmania, primul producător mondial de o-

pium. Aici au fost pronunțate șase condamnări la moarte într-un singur an. În Malaesia, țară al cărei prim-ministru a declarat de la tribuna Adunării Generale a O.N.U. război total drogurilor, justiția este una din cele mai necruțătoare din lume. Și dacă tînăra franțuzoaică Beatrice Saubin a beneficiat de o comutare a pedepsei cu moartea, nu aceeași bucurie au avut-o doi australianii de 27 și 28 de ani, Kevin Barlow și Brian Chambers care, alături de 36 de malaesieni și singaporezi, au fost executați recent. Indonezia aplică de asemenea pedeapsa cu moartea, dar în materie de droguri această condamnare n-a fost pronunțată decît o singură dată. În această țară 35 de „mușafiri” străini se află după grații pentru abuz de stupefiante. Printre ei, 10 australianii, 6 francezi și 4 japonezi. Aceeași severitate și în Sri Lanka unde un pakistanez și un olandez au fost trimiși la eșafod. În Nepal, cei 30 de europeni și americani aflați în închisoare pentru trafic de droguri se așteaptă la maximum 20 de ani de detenție și, în cazuri speciale, la amenzi de pînă la 100000 de dolari.

India și-a întărit arsenalul judiciar cu pedepse de pînă la 15 ani reclusiune, fără posibilitatea eliberării pe cautiune. Numai la New Delhi 3000 de inculpați așteaptă să compară în fața judecătorilor pentru a-și afla durată „sejurului”. Dintre aceștia mai bine de jumătate sînt europeni.

În fața acestor delicate situații, cancelariile occidentale care ani de zile au făcut nenumărate presiuni pe lingă guvernele țărilor asiatice pentru a le determina să ia măsuri serioase împotriva producției și consumului de droguri, și-au modificat reacțiile. Acum, cînd o parte acțiunează drastic, alta face intervenții peste intervenții pentru a-și salva de la moarte cetățenii implicați. Presiunile au căpătat,

iată, alt sens. Tribunalele din țările menționate care aplică legea cu fermitate, adică moartea vis-a-vis de tot ce înseamnă peste 100 grame heroină, sînt determinate acum să folosească principiul proporționalității pedepsei cu gravitatea delictului. Recursurile de grație au din ce în ce mai mult succes. Convențiile judiciare permit delincvenților să-și ispășească vina în închisorile natale, ceea ce ajută nemaipomenit la refacerea filierelor distruse.

IOAN ROȘCA

Falsificatorii
lui Rembrandt

O concluzie extrem de neplăcută pentru multe muzee ale lumii: unele dintre tablourile considerate pînă în prezent a fi fost pictate de Rembrandt, și chiar unele dintre cele care-i poartă semnătura, nu sînt cu adevărat realizate de mîna maestrului. Și nu este doar o simplă opinie, ci rezultatul cercetărilor unor experți care au abordat opera marelui olandez al secolului al XVII-lea, utilizînd cele mai moderne metode științifice.

Recent, la Amsterdam a apărut al doilea volum al unui catalog al lucrărilor maestrului, care se referă la perioada 1631—1633, „prima perioadă Amsterdam” din cariera artistului. Dintre cele 102 de lucrări cunoscute ca fiind realizate de Rembrandt în anii respectivi, numai 65 au fost certificate ca fiind pictate de marele maestru. Pasiunile stîrnite au fost întrecute numai de decepțiile provocate posesorilor de lucrări a căror paterni-

tate a devenit incertă. Deja primul volum al catalogului intitulat „Corpus of Rembrandt Paintings”, apărut în 1982 și care cuprindea perioada 1624—1631, confirmase autenticitatea a numai 51 de lucrări din 95, iar alte 9 le considerase „îndoielnice”.

Cine sînt însă autorii acestor surse de infarkt în lumea amatorilor de artă? Nimeni altcineva decît specialiștii faimoasei fundații „Rembrandt Research Project”, în cadrul căreia o echipă destul de numeroasă de oameni de știință, conduși de profesorul Josua Bruyn, se ocupă de la începutul anilor '60 cu cercetarea tuturor lucrărilor lui Rembrandt. Au fost stabilite pînă acum trei categorii: lucrări de categoria A (în mod sigur realizate de maestru), B (prezintă incertitudini cu privire la autor) și C (pictate de alții). Profesorul J. Bruyn releva că știința și tehnica modernă a ajutat foarte mult echipa sa. De pildă, prin raze Röntgen a fost radiografiată dispunerea straturilor de vopsea, una dintre concluzii fiind și că Rembrandt picta întotdeauna spate-față, adică realiza mai întîi fondul și apoi personajele.

Însă, examenul hotărîtor a fost cel stilistic, experții comparînd stilul unei lucrări cu ansamblul celorlalte. Specialiștii olandezi, deși se bazează pe instrumente moderne foarte sigure nu pretind că rezultatele cercetărilor lor sînt infailibile. În plus, ei și-au propus să militeze pentru creșterea prestigiului lucrărilor executate de elevii lui Rembrandt. Profesorul J. Bruyn releva că și Giotto îi pune pe elevii săi să execute numeroase lucrări pe baza unor șabloane și nimeni nu-i contestă autenticitatea tablourilor, la fel ca și în cazul lui Van Dyck, care le lăsa elevilor săi să execute culele îmbrăcămîntii sau alte detalii ale tablourilor sale. Cercetările privind opera lui Rembrandt au cunoscut mai

multe etape. În 1930, se aprecia că marele olandez este autorul a circa 1000 picturi. În 1935, catalogul Bredius reducea numărul „veritabililor Rembrandt” la 650, fără a-și defini prea clar criteriile selecției. Profesorul Bruyn apreciază că din cele 420 de picturi ale lui Rembrandt cunoscute pe plan internațional circa 250 au fost pictate de maestrul însuși. Experții olandezi ctrețieră acum întreaga lume pentru a cerceta tot ceea ce este prezentat drept operă a lui Rembrandt. Firește, activitatea lor nu provoacă entuziasmul proprietarilor de tablouri. Deocamdată, însă, lumea artei poate respira liniștită. Volumul trei din catalogul „Corpus of Rembrandt Paintings” va vedea lumina tiparului cel mai devreme abia în 1990.

ROMEO NADAȘAN

Lumea se amuză

După N.B.I.

— Mă întorceam acasă, îmi spune Alain, un tânăr chimist de 26 de ani, fiul unor prieteni de-ai mei din Strasbourg, și de-odată aud în spatele meu o voce :

— Tu crezi în Dumnezeu ?
Era o fată care mi se adresa; simpatică, cu un suris frumos. A început să-mi vorbească. Catholic, după părinți, continuă Alain, dacă atunci când eram copil mai mergeam la biserică, pe măsură ce au trecut anii, am renunțat la aceasta. Și acum dintr-o dată a apărut această fată.

— Eu fac parte dintr-o comunitate creștină. Îmi spune ea. Este formidabil la noi. Ne simțim alți de bine. Dacă te interesează, vino la noi. Îmi întinse apoi un prospect.

Acest scenariu se repetă în diferite țări, în orașe, pe străzi, de ani și ani. Sunt adepții sectei Moon care, răspunzând în multe țări occidentale fac prozelitism atrăgând noi victime în angrenajul decăderii și al otrăvirii conștiințelor.

Ce se petrece însă într-o comunitate a așa zisei „biserică a unificării creștinismului“ ?

Mai întâi, o primire călduroasă. Chitare, cintece, grupuri de fete și băieți. Apoi urmează imediat intrarea în scenă a arsenalului de înrobire morală.

Lecțiile de catehism moon-ist durează între trei și șapte zile. Noul adept este „dotat“ imediat cu un „tată“ și o „mamă“ ca „părinți spirituali“. El nu-l mai părăsește pe adept, îi creează acestuia un climat absorbant, îi ghidează pașii pe drumul spinos și sinuos al „principiilor divine“ — biblia comunității moon-iste. Treptat, adeptul este convins că el are o „vocație divină“. El este chemat să salveze lumea. Și, orbii de un asemenea țel, băieții și fetele se supun unor exigențe care, dacă le-ar fi fost impuse de părinții lor nu le-ar fi acceptat nici-odată.

Pentru adepți începe apoi o viață dură. Somn puțin : cinci ore pe noapte intrucit li se explică faptul că „maestrul“ nu doarme decât trei ore. Pofta de somn, este un „atac al Satanei“ căreia trebuie să i se reziste. Dacă vrei să crești spiritual trebuie să te privezi de somn. Hrană insuficientă și numai pe bază de orez.

În același timp se muncește însă. Fie în uzinele sectei, fie colindând pe străzi pentru a vinde prospecte, produse și materiale de colportaj : cărți poștale ilustrate moon-iste, publicații ale sectei etc. Cel mai dificil pentru noi, arăta un fost adept al sectei, era când trebuia să convingem pe alții să vină în sectă.

„Trebuie să fi psiholog, precizează manualul sectei, să vorbești cu sentiment, să dai privirii o expresie care să impresioneze“.

Scara, după reîntoarcerea la Centru, începe meditația, studiul „principiilor divine“ până aproape de miezul nopții. Astfel trec cele 18 ore de muncă într-o comunitate moon-istă.

Dar, poate cel mai greu nu

Dar să vedem cine este în realitate acest Moon pe care adepții săi îl mai numesc „profet“, „mesia“ sau noul dumnezeu.

El s-a născut la 6 ianuarie 1920 în provincia Pyong-An din Coreea. Părinții săi de confesiune luterană l-au trimis la o școală secundară la Seul. Începând însă de aici intrăm într-un domeniu de „înaltă spiritualitate“ sau mai bine zis de fraudă mistică.

Moon, susține că la Paștele din 1936, a avut o revelație : „i s-a arătat Hristos în persoană și l-a rugat pe el să continue misiunea sa care a fost întreruptă din cauza răstignirii“.

— Cerul s-a deschis în fața mea, explică Moon la 20 octombrie 1973 la Auditorium Lis-

Acest personaj care după unele informații de proveniență americană, nu câștigă decât 6 milioane de dolari anual, este proprietarul unor importante firme. În Coreea de Sud : „Tongil Industrial Co“, o uzină de armament în apropiere de Seul, „Titanium Co“, „Ilwha Pharmaceutical Co“, „Ilshin Handcraft Co“, „Tonga Titanium Industrial Co“. În R.F.G. secta Moon conduce uzina Werner și Windkler care are monopolul importurilor de gingseng al uzinei Moon din Coreea. Cifra de afaceri a acesteia : 100.000 dolari pe zi. În Franța, secta deține o uzină de gingseng la Cannes, o societate de import-export care comercializează ceramică de China, provenind de fapt din Co-

a conferit astfel „noi Eve“, titlul de „preoteasă moon-istă“. Așa se face că, acum toți discipolii lui Moon, recunosc în acesta pe „adevăratul tată“ iar pe soția sa pe „adevărața mamă“, ei fiind de fapt „pilonii principiilor divine“ ale sectei.

Dar care sint aceste principii ? Greu de explicat. O curioasă doctrină, în care pasagi din Vechiul testament, amestecate cu frânturi de taoism, stropite cu sos de gândire moon-istă. Să rezumăm : în timpul facerii lumii, Dumnezeu s-a arătat și a creat un cuplu uman după chipul și înfățișarea sa. Acest cuplu a păcătuit. Lucifer seducând pe Eva, care la rândul său l-a sedus pe Adam. Păcatul celor doi ce a avut loc înainte de momentul prevăzut de Dumnezeu, i-au aruncat pe cei doi în „împărăția satanică“. Pentru a restabili echilibrul primordial era necesar un cuplu ideal care să creeze o nouă umanitate. Acest rol ar fi trebuit să-l aibe Hristos pe care Dumnezeu urma să-l „doteze“ cu o soție excepțională dar el nu s-a arătat demn de o asemenea misiune. Fapt pentru care de altfel, a și fost răstignit. Trebuia deci un nou „mesia“ care să continue vrerea lui Dumnezeu : instaurarea împărăției sale pe Pământ care ar marca și sfârșitul erei satanice. Apocalipsul, viziunile profetilor, au anunțat că acest ales al lui Dumnezeu va veni din Orient. „Mesia“, nu e altul decât Moon.

„Eu sint cel mai mare dintre sfinți“, eu sint mai mare decât însuși Hristos, va veni timpul când cuvintele mele vor servi de lege, „lumea întreagă este în mina mea“, susține Moon.

Dar dacă ceilalți profesori aveau în vedere să transporte umanitatea de pe plan terestru pe plan celest, Moon propunează invers : lupta între Dumnezeu și Satan trebuie să aibă loc pe Pământ, între occidentul creștin — „binele“ — și lumea comunistă — „răul“ — adică Satana.

Așadar, nu o „biserică a unificării creștinismului“, a dragostei universale, ci o mișcare esențialmente politică, cu o fațadă religioasă.

I. G. VULCĂNEANU

Cu ochii deschiși prin lumi de întuneric

Secta Moon: organizație anticomunistă sub fațadă religioasă

este aceasta ei absența totală a unor momente în care, adepții ar prefera să fie singuri. Tot timpul inconjurat, totdeauna încadrat, controlat. Adepții dorm în dormitoare comune de cinci sau șase paturi, uneori pe saltele, pe jos.

În sectă este impusă castitatea. Căsătoriile sint hotărâte pe bază de fotografii de către „maestru“.

După indoctrinare, adepților li se permite să-și viziteze familia. Dar în ce scop ? Ajunși acasă, ei își iau obiectele ce le aparțin : radio-casetofoane, aparate foto, biciclete, bijuterii etc. pe care le vor oferi anoul comunității. În drum spre această vor trece însă și pe la bancă să-și retragă economiile ce și le-au adunat. Întorsii anoi la comunitate mai dau o simțită semnătură, prin care donează sectei bunurile prezente și viitoare.

Și, de acum înainte, copilul, pentru care părinții s-au străduit atâta să-l crească, să-l educe, să-l creeze un viitor, va servi un dumnezeu care se numește Moon.

ner din Washington, și am avut privilegiul să discut direct cu Hristos și cu Dumnezeu.

După afirmația lui Moon, au urmat noi revelații, mai ales cind frecvența bisericii pentecostală din Pyong-Yong (Coreea de Nord). Dar paralel cu revelațiile sale, Moon desfășura și o intensă activitate anticomunistă care i-au creat unele „neplăceri“.

Ziarul „New York Times“ din 16 septembrie 1974, pe baza unor declarații, mai menționează însă și faptul că Moon a fost arestat pentru adulter, bigamie și practici sexuale pedepsite de lege. Oricum, un fapt este cert : „profetul“ a divortat de trei ori până să descopească pe „noua Evă“, o studentă de 18 ani, cu care s-a recăsătorit. Acestea el i-a oferit un adevărat paradis terestru. Moon, care în urmă cu 20 de ani nu avea nimic, astăzi, are o avere evaluată la sute de milioane de dolari, ducind o viață princiară. Mai multe vile luxuase în diferite țări, castele, iachte, avioane personale, automobile blindate etc.

reea, o fabrică de piele la Moster, o societate de import-export de bijuterii etc.

Și la acestea s-ar mai putea adăuga toate marile afaceri pe care le realizează în S.U.A. precum și bunuri funciare și imobiliare din S.U.A. și din alte țări occidentale.

Mina de lucru în toate uzinele și firmele sectei : adepții acesteia. Ei au lucrat ani și ani fără nici o remunerație. Unele legislații de muncă sancționând însă neremunerarea, secta a fost obligată să plătească adepților salarii, dar care, uimire ! sint restituite „maestrului“, ca donații pentru biserica creată de el.

Dar Moon nu a oferit ultimel, sau mai cu precauție spus, actualei sale soții, numai o existență sompluoasă. Înainte de a se dovedi un genial om de afaceri, și nu uităm că Moon a fost fondatorul încă din 1954 a unei „religii“ și al unor „principii divine“. Asta a făcut ca adepții săi din lumea întreagă să privească cea de-a patra nuntă a sa ca o „uniune divină“. Și a fost o sacralitate care

Pustiire morală, materială și fizică

Obligativitatea purtării stelei galbene în teritoriile cotoprite de horthiști a intrat în vigoare în ziua de 5 aprilie*). A doua zi, „Esti Lap“ din Cluj anunță ordonanța guvernamentală care limita călătoriile evreilor. „Evreii obligați să poarte steaua galbenă n-au voie să folosească — nici pentru a călători nici pentru a transporta — autovehicule personale (mașină, motocicletă) : nu pot folosi și — fără autorizație scrisă — nu pot călători nici pe căile ferate, nici pe vapoare amenajate pentru transport, nici cu vehicule de transport în comun. În aceeași zi, Ministerul de Interne trimite ordinul circular nr. 6138/1944, strict secret, către toți prefectii, căpitanii poliției și șefii jandarmeriilor : „Sint informat că evreii — în cadrul unor tranzacții formale — își predau în masă obiectele de aur, bijuteriile, valorile unor persoane necvori pentru a li se păstra, a le pune în circulație și a împărți pe din două veniul...eventual le predau sub formă de cadou“. Ordinul precizează măsurile ce se cer întreprinse imediat pentru a anihila încercările evreilor de a-și ascunde și salva avutul.

La 7 aprilie, într-o sedință a Ministerului de Interne, Endre László este aplaudat pentru ideile pe care le debitează : „Evreii să nu primească untură. Ei dispun de rezerve de zahăr, deci nici zahăr. Să fie scoase cărțile scrijlorilor evrei din biblioteci : să li se desființeze telefoanele, să li se confiscie aparatele de radio“.

La 8 aprilie 1944, Horthy îl numește pe dr. Vitéz Endre László secretar de stat la Ministerul de Interne. „Magyarság“ îi consacră un amplu și elogios articol intitulat „Vitéz Endre László noul secretar de stat la interne. Vechi luptător pentru apărarea rasei ungare“. În articol se arată că Endre „este vechi combatant împotriva iudaismului, pentru apărarea rasei ungare ; pe lângă cartea sa „Despre evrei“ a scris numeroase articole în revista „Scopul nostru — apărarea rasei“.

Darea în mod oficial de către Horthy a problemei evreiești pe mina lui Endre László echivala cu condamnarea noastră la moarte. Putini însă și-au dat seama de gravitatea acestei numiri. Oare citi dintre noi, dacă ar fi prins radio Kossuth — vocea comunistilor unguri — ar fi dat crezare cuvintelor lansate la microfon chiar a doua zi, 8 aprilie, din adincă ilegalitate :

„Măsurile antievreiești se succed una după alta... Din ordonanțe se desprinde, cu evidentă, că se urmărește extermina-

rea totală a evreilor. Sint pustiiri moral, material și fizice (subl. ns). Noi, patrioții unguri trebuie să-i luăm sub protecția noastră pe concetățenii evrei“.

Eva Heyman notează în jurnalul său : „9 aprilie. Azi l-au arestat pe tata. Noaptea au venit după el și i-au sigilat apartamentul. De câteva zile știu că în școala de pe strada Crisului, au închis citeva sute. Dar până acum numai pe cei bogății îi duceau acolo. Tata nu e bogat, numai bunică Luiza. Acum însă nici ea nu-i bogată, căci l-au luat cinematograful, iar comercianților evrei le-au închis prăvăliile. Arienii inventariază totul. Evreii plătesc mai departe chirie, dar nu bunică Luiza, ci în altă parte, iar bunică trebuie să plătească în continuare impozitul... Bunică Luiza a trimis-o pe tanti Lili la noi deoarece au auzit că-i voie să-i trimită de mâncare tatii, și s-au gândit să i-o duc eu, căci dacă merge un adult, poliștii nu-l lasă să intre, ori îi răstoarnă, ca din greșeală, oala sau cratița. Bunică Rácz întâi a tipat că nu mă lasă. Văzînd-

meu Jurnal, că Mariska (femeia de serviciu), la 15 aprilie trebuie să plece de la noi. Evreii n-au dreptul să aibă personal de serviciu creștin. Îmi pare enorm de rău că Mariska pleacă de la noi. Ea este extrem de bună cu mine, mai ales cind pe bunică o apucă acelele.

10 aprilie. Am uitat să consemnez, micul meu Jurnal, ce s-a mai întâmplat cind l-au arestat pe tata. Pe el l-au dus în zori și au sigilat apartamentul uitînd înăuntru ciinele, pe Juno. Bietul cătel a urlat de i-a innebunit pe vecini, dar nu s-a putut face nimic : casa era sigilată și un astfel de sigiliu numai poliția îl poate rupe. Tanti Lili, sora tatei a înaintat o cerere la poliție. În sfîrșit, poliștii au intrat în apartament și au scos ciinele. Juno stă acum la bunică Luiza „dar e tare trist și aproape că nu mîncîcă nimic. Ciinele acesta este mai devotat lui tătîcu, decât mulți oameni, spune mama“.

La 14 aprilie a apărut în presă ordonanța guvernamentală privind anularea autorizațiilor de funcționare a farmaciilor

deși Berlinul încă din august 1941, a început — direct prin Manfred von Killinger, ministrul lui Hitler la București — să insiste pentru instituirea stigmatizării evreilor. Este adevărat că generalul Constantin Cernătescu, comandantul Comandamentului IV teritorial, a dispus — prin ordonanța nr. 3/23.VIII.1941 — că „toți locuitorii de origină etnică evreiască, de orice sex și vîrstă, aflați în trecere sau domiciliu pe teritoriul iuridic al Comandamentului IV teritorial (județele Iași, Baia, Botoșani, Roman, Sorocea) sint obligați, în 48 de ore de la publicarea prezentei, a purta, cîșut în partea stîngă, un semn distinctiv, format din două triunghiuri echilaterale, cu baza de 7 centimetri, suprapuse în așa fel, ca să formeze Steaua evreiască și care se va confecționa din pînză galbenă“. Evident, în aceste județe, steaua galbenă a început să fie purtată.

La foarte scurt timp, Inspectoratul General al Jandarmeriei primește din partea Ministerului Afacerilor Interne ordinul nr. 8368/3.IX.1941, prin care se dispunea „toți evreii (bărbați, femei, copii) de pe teritoriul dv. sint obligați a purta ca semn distinctiv o stea cu șase colțuri (Steaua lui David)“. Ordinul a fost lansat imediat către autoritățile polițienești din întreaga țară.

Dispoziția Prefecturii Poliției Capitalei nr. 171013 din 5 septembrie 1941 preciza, referindu-se la ordinul de mai sus „Evreii vor fi obligați a purta acest semn pînă în 5 zile de la data primirii prezentului ordin“. Dar exact peste 5 zile, la 10 septembrie 1941, mareșalul Ion Antonescu semnează o Ordonanță care dispune că evreii nu vor purta „steaua galbenă“. Ca urmare, Gheorghe Radu, prefectul Poliției Capitalei, adresează o scrisoare doctorului Wilhelm Fiedlermann, președintele Federației Uniunilor Comunității Evreiești. În această scrisoare, care poartă nr. 174002 din 10 septembrie 1941, se spune : „Avem onoarea a vă face cunoscut spre știință, că Dl. Mareșal Ion Antonescu, conducătorul statului român, a hotărît că evreii NU vor purta nici un semn distinctiv“.

Fără a intra în analiza factorilor care au determinat această stare de lucruri, mă simt dator să subliniez în numele acelor zeci și zeci de mii de evrei din România care au fost scutiți de a lesi în stradă cu insemnul pe piept, că, spre cîntea poporului român, prima țară din Europa — dintre țările aflate sub dominația Germaniei hitleriste — care a făcut să eșueze tentativele și presiunile naziste de a obține decretarea la nivel național a obligativității purtării de către evrei a stelei galbene, a fost România. Aceasta o declar în mod răsculat ca unul care am cunoscut direct ororile fascismului, am suferit prigoana și teroarea de la Auschwitz și am fost la un pas de a fi trimis în camerele morții.

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însingurat

du-mă pe stradă — zicea ea — își vor aminti că tatăl meu vitreg este nenea Béla și îl vor ridica și pe el. Mama însă a spus că neapărat trebuie să merg cu mincarea că așa îl voi putea vedea pe tata și el se va bucura mult dacă mă va vedea. Ne-am înțeles că oricine mă va întreba pe stradă despre ea ori despre nenea Béla, eu le voi spune că se află în Budapesta. Ei nu s-au arătat pe străzi și numai prietenii cei mai apropiați știu că sint aici, în Oradea...

Încă de pe pod am văzut ce masă mare așteaptă în fața școlii de pe strada Crisului... Enorm de mulți băiețași și fetițe stăteau în fața școlii cu suferțase. Așteptînd la rînd am aflat că tata este ostatec. Am zărit-o pe tanti Friedländer și m-am strecurat lângă ea. Și ea a adus de mâncare lui nenea Alexandru pe care din becul primăriei l-au adus aici. Tanti Friedländer mi-a explicat că ostatecul este un fel de amanet. Deci tata a devenit amanet numai că eu nu înțeleg cum poate fi un om amanet... Sînd și așteptînd mi-a venit în minte că atunci cînd umbiam eu la școala primară totdeauna noi, copiii, ne aflam înăuntru, în incintă, iar părinții ne așteptau dincolo de gard să ne conducă acasă. Acum însă în curte sint numai adulți, chiar bătrîni, iar noi, copiii, așteptăm în stradă. Lumea întreagă s-a întors cu capu'n jos“.

10 aprilie. Abia acum am aflat, micul

definite de evrei. În aceeași zi a avut loc o sedință a Consiliului de Miniștri. Procesul verbal întocmit atesta că măsurile antievreiești vor continua să constituie problema prioritară.

„Punctul 2. Domnul prim-ministru arată că ambasadorul german, împuternicitul marelui Reich, într-o convorbire a menționat că, potrivit știrilor din cotidienele budapestane, evreii au fost pedepsiți pentru nepurtarea stelei galbene relativ cu foarte puține amenzii în bani. Domnul ministru de interne declară că, în viitor, pentru nepurtarea stelei galbene, evreii vor fi internați. Se la cunoștință“.

Punctul 3. La propunerea domnului prim-ministru se interzice ca evreii să poarte capelă-levente, capelă tip Bocskai și „uniformă de gală maghiară“.

La punctul 4 se hotărăște desevreizarea instituțiilor financiare și întreprinderilor subordonate“.

În aceeași zi, inspectorul șef al poliției din Budapesta a interzis întregului său personal ca pe stradă ori în localuri publice să discute cu evrei.

(Va urma)

OLIVER LUSTIG

*) Așa cum am reliefat într-o tabletă anterioară în România obligativitatea purtării stelei galbene nu s-a instituit

Șahistele au urcat pe podium!

Cu deosebită plăcere consențim un rezultat sportiv de „ultimă oră”: echipa feminină de șah a țării noastre a obținut medalie de bronz la Olimpiada desfășurată timp de două săptămâni la Dubai, în Emiratele Arabe Unite. Este un rezultat care confirmă valoarea șahistelor noastre, premiate de cinci ori cu argint și de două ori (consecutiv) cu bronz la această supremă competiție șahistă care este Olimpiada. La recenta întrecere au participat reprezentative feminine din 50 de țări, dar sistemul elvețian adoptat pentru desfășurarea întâlnirilor a făcut ca, de pildă, echipa țării noastre să dispute 14 meciuri (la cite trei mese).

deci un total de 42 de jocuri, din care s-au obținut 26 de puncte. Aportul echipierelor noastre la acest punctaj final a fost următorul: **Margareta Mureșan** 5 p din 9 partide, **Dana Nuțu** 9,5 din 14 partide, **Elisabeta Polihroniade** 6,5 din 10 partide și **Gabriela Stanciu** 7 puncte din 9 partide. Pentru că în astfel de competiții meritele individuale se contopesc în izbînda colectivă, adresăm calde felicitări merituoselor noastre șahiste, care au alcătuit o adevărată echipă, punindu-și talentul și pregătirea propriei în slujba unei cit mai bune reprezentări a țării la această prestigioasă întrecere. Aceleași felicitări se cuvin și antrenorilor lotului

feminin, **Serban Neamtu** și **Theodor Ghițescu**, pentru priceperea cu care au condus „din umbră” evoluția jucătoarelor noastre, alegînd de fiecare dată distribuția cea mai judicioasă la mesele de concurs, în funcție de forma sportivelor noastre, de forța de joc și calitățile adversarelor întîlnite.

Așteptînd, ca și dumneavoastră, reîntrarea în dispozitivul redacțional a colegei noastre **Margareta Mureșan**, mare maestră internațională și echipieră de bază la Olimpiadă, unde a evoluat numai la masa întâi, vom putea atunci, desigur, afla mai multe amănunte despre această palpitantă întrecere încheiată cu bine de șahistele noastre. (O. S.)

Suflu nou în activitatea sportivă de masă a clujenilor. La Consiliul județean al sindicatelor (responsabil cu activitatea sportivă, Octavian Chichigan) sînt pe cale de definire cîteva inițiative realiste și folositoare pentru ceea ce cu toții dorim să fie practicarea generală a sportului, ca mijloc de sănătate, vigoare și întreținere. Împreună cu cadre medicale de la Spitalul de recuperare și Clinica de boli profesionale (prof. dr. Nicolae Andronescu, conf. dr. Vasile Ilea, dr. Aristotel Cocirlă) au fost stabilite așa-numitele trasee ale sănătății, care traversează împrejurimile pitorești ale orașului, spre Făget și, respectiv, spre Hioia. Fiecare din aceste patru trasee (lungi între 2 și 8 km) este conceput pentru diferite afecțiuni sau predispoziții la efectuni și amenajat în consecință (locuri de odihnă, puncte de asistență medicală acordată de medici pensionari etc). Intrarea pe traseu se face dinspre locuri accesibile tuturor zonelor dens locuite și va fi marcată corespunzător cu panouri instructive și atrăgătoare. Genehicul valorează cit un indemn

— „Alegă pentru sănătatea ta!” — și va fi, sîntem convinși, urmat de clienți de toate vîrstele, mai ales că întreaga acțiune are atributele unei organizări civilizate, comode, accesibile și atrăgătoare. Trasee similare vor fi amenajate și în Turda și Dej.

Traseele sănătății

Tot la Cluj se are în vedere organizarea unei competiții între cîștigătorii celor 17 cupe pe ramuri de producție, ajungîndu-se astfel la o veritabilă ierarhie a tuturor sportivilor din unitățile economice clujene. Înainte ca aceștia să se întrecă în finalele pe țară.

O altă pasiune a localnicilor ce urmează să fie cristalizată într-o competiție de sine stătătoare este aeromodelismul cu aparate dirijate prin radio, sport la care clujenii dețin performanțe notabile: Pop Eugen, maestru internațional al

sportului, campion național și balcanic, maștri ai sportului și multipli campioni naționali **George Arghir**, **Benedek Ștefan**, **Muscă Mihai**, **Gheorghe Nicodim**, **Ștefan Rozman** ș.a. au cîștigat numeroase întreceri interne și internaționale, deținînd o adevărată supremație în acest sport. Pentru ei și numeroșii discipoli ce le urmează pasiunea se va organiza „Cupa Aviator Traian Dirjan” (numele vine de la un fost aviator clujean, erou al celui de-al doilea război mondial).

Alte competiții care vor da un sens oficial unor pasiuni deja existente la nivel de masă vor fi organizate la deltaplanism (un puternic cerc ființează la „Tehnofrig”), biciclete de semicursă („Cupa Feleacului”) și judo (pentru toți tinerii care practică acest sport în asociațiile sportive clujene).

Alături de celelalte acțiuni sportive tradiționale Clujului, aceste inițiative de dată mai recentă aduc un plus de dinamism și cuprindere în activitatea sportivă de masă organizată de sindicate. (O. Ștîre)

Cel mai bun fotbalist al anului

Conform tradiției fiecărui sfîrșit de an, revista „Flacăra” inițiază și de această dată o largă anchetă privind desemnarea celui mai bun fotbalist român al anului 1986. Așteptăm scrisorile dumneavoastră, stimați cititori, pînă în data de 20 decembrie a.c., pe adresa redacției: București, Piața Științei 1, căsuța poștală

3312, cod 71341. Pentru mai multă operativitate la trierea scrisorilor, rugăm să menționați pe plic „ancheta sport”. Nu uitați: opțiunile dumneavoastră, cuprinzînd ordinea primilor zece fotbaliști, vor conta numai dacă sînt însoțite de numele și adresa dvs. exactă.

La întreprinderea de sere Ploiești, secția Lipănești, e vremea crizantemelor. Vasile Năftănăilă, șeful unității, promite viiterii cumpărători că, în pragul revelionului, vor putea oferi celor dragi frezii îngrijite de minile harnice ale lucrătorilor de aici. (VICTOR RADULESCU)

De amicitia

Ioan are 17 ani, iar Valentin 23. Pe Ioan îl cheamă Maxim și este din satul Borcea, județul Neamț, iar pe Valentin îl cheamă Kovacs și este din Borsec (Harghita). Cei doi se aflau cu vitele la pășunat pe un țmaș „Tinoave” din vecinătatea Borsecului. Tocmai mincaseră ceva lingă un piriiaș cu apă rece, la marginea unui mărăcinis. Ciinele Haiduc, aflat undeva prin apropiere, făcea o gîlăgie infernală. Ce s-o fi întîmplat? se întreabă cei doi tineri sîrînd să vadă despre ce este vorba. Ca din pămînt s-au trezit cu o namilă de ursoaică venind din spate. Cu două lovituri puternice ursoaica îl doborîră pe Ionuț la pămînt. În secunda în care ursoaica se pregătea să-l strivească pe Ionuț, Valentin, cu singe rece, o pleznește în ceafă puternic, cu un lemn de paltin, apucat în grabă. Fiara îl abandonează pe Ionuț și pornește val-virte în urmărirea lui Vall. Ciinele Haiduc, înțelept, hărțuiește puil ursoacei pentru a ușura astfel soarta celor doi tineri. Ursoaica se întoarce să-și apere puil și astfel îi scapă pe moment din vedere pe cei doi tineri aflați într-o grea cămpană. Timp suficient pentru ca Vall să-l care în spinare pe Ionuț cale bună de la locul nefecetelii întîmplări.

Sub semnul maximei urgențe au trebuit date îngrijiri medicale lui Ionuț, scrie asistentul principal Ioan Cristea de la Poliinică din Borsec (Harghita). Drept urmare, de la Poliinică

din Borsec, rînitul a fost transportat cu salvarea la Spitalul din Tîpîlța. Starea gravă a lui Ionuț o determină pe doctorița Eva Racz să-l trimită la Spitalul din Tg. Mureș. După mari eforturi depuse de medicii de acolo viața lui Ionuț este acum în afară de orice pericol. Practic, în halul în care ajunsese, rînit grav de ursoaică, putem spune că aproape s-a născut a doua oară!

Pe acest traseu uman purtătorii balatelor albe s-au comportat ireproșabil. Doar era vorba de viața unui tînăr de 17 ani. Era vorba de un nou examen profesional — într-un caz

Frumoasă această demnitate tinerească pe fundalul aceleiași prietenii eterne. Te desparți cu emoție și dragoste de Ioan Maxim și Valentin Kovacs. Ei sînt prieteni la cataramă.

Inima este inimă și în Sahara

La sonda H-3 din Sahara libiană — cam la 1 300 km de malul Mării Mediterane — se forează de zor. Tiberiu Bogdan,

Nimeni nu spune nimic, dar toți sînt cu nervii întinși ca gumilasticul. Se vede asta limpede și din gestica și din mimica lor. Informațiile recepțate la postul de radio franceze și italiene cu privire la cutremurul din țară — par a fi contradictorii și nesigure. Au lăsat stația deschisă, să audă dacă apar vești din țară. Dis-de-dimineală s-a încercat o convorbire cu Bucureștiul, dar poșta n-a reușit să prindă legătura. Desigur, distanța mare sporește dorul de casă, dar și temerea și o anume neliniște sporesc neșpus, mai ales într-o atare si-

— Da, avem, de aceea v-am sunat! Chiar acum am primit comunicarea de la ROM-SEDIU. S-a recepționat un telex de la ROMPETROL București, care sună așa: „Comunicați specialiștilor care sînt pe șantieră că pe teritoriul patriei noastre nu au fost pierderi de vieți omenești!”. Comunicarea este semnată de directorul general al ROMPETROL-ului București, inginer C. Popescu.

La unison, un oftat de ușurare! Grupul de petroliști români se îmbrățișează. Pe obraji arși de soare, sfichiuiți de vînt, pămîniții de nisipul incins, s-au scurs lacrimi de bucurie. Este una dintre cele mai omenești clipe petrecute de noi la o distanță așa de mare de țară — ne scriu sondorii români. Așadar, cineva s-a gîndit și la noi, transcriu ei din fulgurația gîndurilor lor acum îmbărbătați. Numai cine a cunoscut depărtarea știe ce înseamnă cu adevărat dorul.

Cu gîndul că aici, acasă la noi, urmările cutremurului au fost rapid remediate, semnatarii acestei emoționante scrisori venite de pe una din platformele petroliere românești din Libia, ne asigură că vor munci și pe mai departe cu același sirg, cu aceeași destoinicie și pricepere, pentru creșterea prestigiului petroliștilor români și a României în lume. Frumos exemplu. Nobil angajament solemn. Este ca o fotografie de grup, făcută undeva departe de țară sub flămurile aceluiași culori scumpe ale tricolorului, și expedită nouă pe aceeași lungime de suflut.

DORIN SALAJAN

Întîmplări din cursul vieții noastre

limită cu transplant masiv de piele.

Neagu M. note și Ioan Dadu, ei înșiși „păstori” de vite în timpul liber, ca și cei doi protagoniști ai nostri în timpul vacanțelor spun că Valentin a sosit disperat în urma nefastei întîmplări, cit și pentru că a căutat zile în șir vitele lui Ionuț și ale sale, răzlețite de ursoaica hămesită. Pe scurt, cam acestea au fost faptele în desfășurarea lor nu tocmai prozaică. I-am întregat pe Valentin: Nu-ți venea să fugi cînd ai văzut fiara dezlănțindu-se furibund? Cum era să fug? mi-a răspuns cu firească mirare pe chip. Eu știu că nici Ionuț n-ar fi fugit, și el ar fi făcut la fel.

sondor șef, este cu un ochi la pangul de control, iar cu altul pe podul sondei. Maistrul Ion Ene și mecanicul Gheorghe Enache trebăluiesc în compartimentul pompelor unde, de citeva zile bune se ivesc, ca din senin, tot felul de necazuri. Sonda este „grea”, cum spun specialiștii. Tot timpul trebuie să fi cu urechea la pîndă. În Sahara oamenii se luptă cu căldura sufocantă, cu furtunile de nisip dar, la urma urmel, se luptă și cu gîndurile. Gîndurile la familie și la cei dragi de-acasă. Așa că, dialogul dintre sondorii români — așa cum ni-l reproduce **Paul Ionescu, din Tripoli, ROMPETROL, of Libia**, ni se pare mai mult decît firesc, purtat ca pe oricare alt șantier.

tuatie. În sfîrșit se aud citeva semnale în stația din platformă. Maistrul Ene este dintr-un salt pe podul sondei. În pas luit îl urmează și alții, unul cite unul. Stau toți cu urechile ciulite, cu nervii întinși ca un arc.

— ROM-2, ROM-3 ROM-4, ROM-5, — mă auziți? Sînt ROM-1. Răspundeți dacă sînteți pe recepție!

— Da, ROM-1, sîntem pe recepție! Răspunde mai înliț ROM-3, apoi toate celelalte „surate”, ca la un semn. Aveți ceva vești despre cutremurul din țară? întrebă citeva voci în același timp, încît cuvintele reverberau pe aceeași lungime de undă, acoperindu-se unele pe altele.

Flacăra, Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341, Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESILA TELIA” — sectorul export-import presă, P.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.